Vergaderjaar 2026-2027

37 022 Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2027)

E **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**
Ontvangen 27 november 2026

1. Inleiding
Het kabinet heeft met interesse kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van PRO, BBB, VVD, D66, CDA, SP, ChristenUnie, JA21, Volt, SGP, 50PLUS en Van Gasteren.

Hierna wordt bij de beantwoording van de vragen zo veel mogelijk de volgorde van het wetsvoorstel aangehouden, met dien verstande dat gelijkluidende of in elkaars verlengde liggende vragen tezamen zijn beantwoord.

De leden van de fractie van PRO vragen hoe het kabinet de aanloop naar het komende Belastingplan anders aan gaat pakket en welke processtappen daarin zijn te voorzien om tot meerderheden te komen.
Het kabinet heeft zich ten doel gesteld om met de constructieve oppositiepartijen te komen tot een gedragen financieel raamwerk of fundament. Het kabinet heeft daarover op 20 november 2026 de vice-president van de Raad van State, de heer Buma, gevraagd te kijken wat een mogelijke vorm is of mogelijke vormen zijn waarin een minderheidskabinet en de Kamer optimaal kunnen samenwerken om het begrotingsproces ordentelijk te laten verlopen (Kamerstuk II 2026/2027, 2026Z25848). Het kabinet heeft de heer Buma gevraagd zo mogelijk binnen een maand de bevindingen te delen.

2. Inkomensbeleid
De leden van de fracties van VVD en de SP vragen hoe amendementen 73 en 80 zich verhouden tot het voornemen om de tabelcorrectiefactor in 2028 beperkt toe te passen, wat dat betekent voor huishoudens en wat er gebeurt als het kabinet het niet herbevestigd.
Het kabinet is voornemens om de beperkte toepassing van de tabelcorrectiefactor in het Belastingplan 2028 te herbevestigen. De budgettaire gevolgen van de beperkte toepassing van de tabelcorrectiefactor in 2028 zijn verwerkt in het totaalbeeld. Op basis van de voorlopige inschatting van de tabelcorrectiefactor is dat een beperkte toepassing van 12,2%. Bij een hogere toepassingsfactor worden

bijvoorbeeld de schijfgrenzen in de inkomstenbelasting en de hoogte van de heffingskortingen bij de gevraagde voorbeeldhuishoudens meer geïndexeerd. Een lagere toepassingsfactor leidt tot een beperktere indexatie van bijvoorbeeld de schijfgrenzen en de heffingskortingen. Mocht er niet worden besloten om de beperkte toepassing van de tabelcorrectiefactor te herbevestigen, dan ontstaat er een dekkingsopgave van circa € 1,4 mld.

De leden van fractie D66 constateren dat de mediane koopkrachtontwikkeling in 2027 licht negatief is en vragen hoe het kabinet dit beoordeelt in het kader van de vele koopkracht ondersteunende maartregelen die zijn getroffen.
In het coalitieakkoord is afgesproken een vrijheidsbijdrage in te voeren. Hiermee wordt een bijdrage gevraagd van zowel burgers en bedrijven met het oog op noodzakelijke investeringen die het kabinet doet in defensie. Mede hierdoor viel het koopkrachtbeeld in de concept-MEV tegen. Met Prinsjesdag en in de brief van 29 september heeft het kabinet een koopkrachtpakket vormgegeven om de mediane koopkrachtontwikkeling te verbeteren van -0,3% in de cMEV naar -0,1%. Conform de motie Bikker c.s.[1] streeft het kabinet naar het verder af laten nemen van armoede binnen de kabinetsperiode. Tegelijkertijd is de ontwikkeling van het armoedecijfer ook afhankelijk van factoren waar het kabinet geen invloed op heeft, zoals de geopolitieke situatie en de daarmee samenhangende prijsontwikkelingen. Daarom richt het kabinet zich niet alleen op de armoedepercentages. Het kabinet zet zich met het Nationaal Programma Armoede en Schulden in op onder meer vroegsignalering van schulden, financiële educatie en het tegengaan van niet-gebruik van toeslagen. Daarnaast kunnen mensen vanaf 4 januari 2027 een aanvraag doen bij het Noodfonds Energie. Ook werkt het kabinet aan harmonisering van inkomensondersteuning. Deze maatregelen helpen mensen in kwetsbare posities daadwerkelijk, maar zijn niet altijd zichtbaar in de armoedecijfers.

De leden van de fractie van D66 vragen hoe maatregelen doorwerken in de hoogte van sociale uitkeringen.
De hoogte van de AOW en de hoogte van de bijstand zijn wettelijk gekoppeld aan de ontwikkeling van het netto wettelijk minimumloon. Als de hoogte van het nettominimumloon stijgt door bepaalde maatregelen, stijgt ook de netto hoogte van de AOW en de bijstand. Door de zogenoemde netto-netto koppeling verandert de bruto hoogte van de AOW en de bijstand als bijvoorbeeld de tarieven in de inkomstenbelasting of de algemene heffingskorting wordt aangepast.

[1] Kamerstukken II 2025/26, 36848, nr. 84.

De leden van de fractie van D66 vragen waarom de hypotheekrenteaftrek wordt verruimd.
Als logisch gevolg van de wettelijke systematiek voor het bepalen van het maximale aftrektarief voor grondslagverminderende posten, waaronder de hypotheekrenteaftrek, beweegt het maximale aftrektarief automatisch mee met het tarief in de tweede schijf. Dat is geregeld in het tweede lid van de artikelen 2.10 en 2.10a Wet inkomstenbelasting 2001. Een lastenverzwaring door middel van het verhogen van het tarief in de tweede schijf kan een weloverwogen keuze zijn bij het streven naar een zo evenwichtig mogelijk koopkrachtbeeld. De verhoging van het maximale aftrektarief is dus het gevolg van deze systematiek. De fiscale behandeling van de eigen woning blijft ongewijzigd, zoals is opgenomen in het coalitieakkoord. Het kabinet merkt hierbij nog op dat tegenover het hogere tarief waartegen de hypotheekrente mag worden afgetrokken, een belastingverhoging staat voor zover het belastbare inkomen van belastingplichtigen in de tweede schijf valt. Een hoger belastingtarief is per saldo ongunstig, ook als daardoor het voordeel van aftrekposten toeneemt.
Naar aanleiding van de motie van de leden Grinwis en Stultiens[2] heeft de Belastingdienst een quickscan opgesteld. De motie verzoekt het kabinet inzichtelijk te maken wanneer het mogelijk is het tarief voor de aftrekposten in box 1 als zelfstandige tariefknop te implementeren in de ICT-systemen van de Belastingdienst. Uit de quickscan blijkt dat het voorstel een grote IV-impact heeft, en op zijn vroegst uitvoerbaar is per belastingjaar 2029.

De leden van de fractie van D66 vragen of het kabinet inzichtelijk kan maken hoe de koopkracht zich ontwikkelt voor werkenden, gepensioneerden, uitkeringsgerechtigden en huishoudens met lage inkomens. Daarnaast vragen zij hoe maatregelen uitwerken voor huishoudens die weinig of geen inkomstenbelasting betalen en daardoor beperkt profiteren van lagere tarieven in box 1.
Onderstaande boxplot toont de koopkrachtontwikkeling in 2027 van verschillende groepen zoals geraamd in de begroting van het Ministerie van SZW. Daarna zijn nog enkele koopkrachtrelevante maatregelen doorgevoerd in de nota’s van wijziging en aangenomen amendementen op het Belastingplan aangenomen en het wetsvoorstel kindregelingen is teruggetrokken[3]. De inkomenseffecten van deze wijzigingen staan in de tabel onder de boxplots. Het mediane inkomenseffect kan niet worden opgeteld bij het mediane koopkrachtcijfer, omdat het huishouden met de mediane ontwikkeling verschilt.
Uit de boxplot blijkt dat de geraamde mediane koopkrachtontwikkeling voor huishoudens in de laagste inkomensgroep +0,2% is. De

[2] Kamerstukken II 2025/26, 36915, nr. 19.
[3] Kamerstukken II 2026/27, 36 923, nr. 9.

koopkrachtrelevante wijzigingen na Prinsjesdag hebben in doorsnee ook een positief effect op de laagste inkomensgroep.

Tabel: Koopkrachtontwikkeling raming begroting ministerie SZW

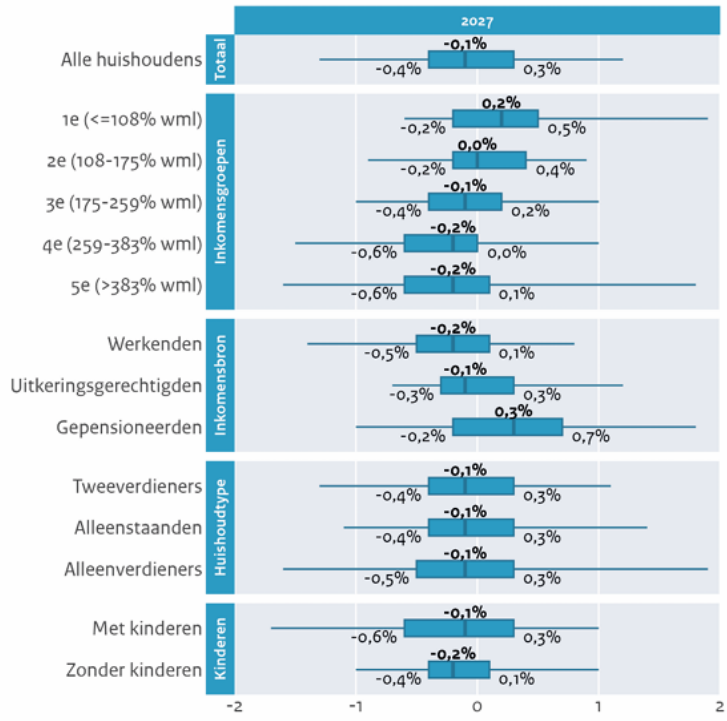

Tabel: Inkomenseffecten wijzigingen nota's van wijzigingen, aangenomen amendementen en intrekken wetsvoorstel kindregelingen

Inkomensgroep	**Iedereen**
1e (<=108% WML)	0,2%
2e (108-174% WML)	0,2%
3e (174-257% WML)	0,3%
4e (257-381% WML)	0,4%
5e (>381% WML)	0,4%
Inkomensbron	
Werkenden	0,2%
Uitkeringsgerechtigden	0,4%
Gepensioneerden	0,7%
Huishoudtype	
Tweeverdieners	0,3%

Alleenstaanden	0,3%
Alleenverdieners	0,3%
Kinderen	
Huishoudens met kinderen	0,2%
Huishoudens zonder kinderen	0,3%
Alle huishoudens	**0,3%**

De leden van de fractie van de SP vragen of de € 1,9 miljard van het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor (tcf) in de inkomstenbelasting (IB) voor 2028, is meegenomen in de structurele lastenverzwaring van € 5.820 miljoen wat is gepresenteerd tijdens de technische briefing. Ook vragen de leden of het kabinet andere grondslagen overweegt dan het beperkt toepassen van de tcf in box 1. De beperkte toepassing van de tcf in 2028 is niet meegenomen in de structurele lastenverzwaring. Zoals de leden aangeven is deze maatregel conform amendement 37 022 nr. 73 uit het Belastingplan 2027 gehaald. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord opgenomen dat het met het beperkt toepassen van de tcf in de IB in 2027 en 2028 een bijdrage van burgers (en in beperkte mate van bedrijven) wil vragen voor onze veiligheid. Het kabinet is voornemens om deze beperkte toepassing in het Belastingplan 2028 te herbevestigen. Zoals in de memorie van toelichting uiteengezet raakt deze toepassing niet alléén burgers, maar in beperkte mate ook bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan de grenzen van de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek, het maximumbedrag van de energie-investeringsaftrek, het bedrag voor de desinvesteringsbijtelling. Dit alles is vastgelegd in artikel 10.1, 10.3, 10bis.12 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en artikel 7 lid 3 en 4 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR).
Het kabinet heeft ervoor gekozen om de voorgestelde beperking van de wettelijke inflatiecorrectie voor dezelfde regelingen te laten gelden als bij de beperkte inflatiecorrectie per 1 januari 2026. Dat betekent dat de beperkte toepassing van de tcf alleen voor (bepaalde) bedragen in de loon- en inkomstenbelasting geldt.

De leden van de fractie van de SP vragen of werkenden door het Belastingplan 2027 meer inkomstenbelasting betalen dan bij verwerping van het Belastingplan en wat de algemene heffingskorting wordt met en zonder het Belastingplan 2027. Werkenden, en ook uitkeringsgerechtigden en AOW-gerechtigden betalen met het Belastingplan meer inkomstenbelasting dan zonder dit Belastingplan. De algemene heffingskorting is in 2027 maximaal € 3.196 zonder het Belastingplan en

€ 3.164 met het Belastingplan. Het Belastingplan zorgt dus in 2027 voor een verlaging van de maximale algemene heffingskorting van € 32.

De leden van de fractie van de SP vragen naar het effect (zowel relatief als absoluut) van het verwerpen van het Belastingplan op het besteedbaar inkomen van verschillende voorbeeldhuishoudens. De leden vragen of werkenden tot en met een modaal inkomen er in 2027 per saldo vooruit of achteruit gaan als het Belastingplan verworpen wordt.
In onderstaande tabel vindt u het inkomenseffect voor de voorbeeldhuishoudens van het verwerpen van het Belastingplan. Hierin komt het effect van het vervallen van de accijnskorting op benzine en diesel niet naar voren, omdat de accijnskorting een effect heeft via een lagere inflatie.

Tabel: Inkomenseffecten verwerpen Belastingplan

Huishoudtype	Inkomenseffect (in %)	Inkomenseffect (in €)
Werkenden		
Alleenverdiener met kinderen		
modaal	0,4%	€ 184
2 x modaal	0,6%	€ 385
Tweeverdieners		
modaal + ½ x modaal met kinderen	0,3%	€ 186
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	0,5%	€ 386
2½ x modaal + modaal met kinderen	0,6%	€ 612
modaal + modaal zonder kinderen	0,5%	€ 370
2 x modaal + modaal zonder kinderen	0,6%	€ 570
Alleenstaande		
minimumloon	0,5%	€ 128
modaal	0,5%	€ 185
2 x modaal	0,7%	€ 385
Alleenstaande ouder		
minimumloon	0,0%	€ 2
modaal	0,4%	€ 214
Niet-werkenden		
Sociale minima		
paar met kinderen	0,3%	€ 107
alleenstaande	0,4%	€ 75
alleenstaande ouder	0,3%	€ 75
AOW (alleenstaand)		
(alleen) AOW	0,2%	€ 48
AOW +10000	0,4%	€ 122
AOW (paar)		

(alleen) AOW	0,3%	€ 71
AOW +10000	0,4%	€ 127
AOW +30000	0,5%	€ 245

Of werkenden tot een modaal inkomen erop vooruitgaan als het Belastingplan verworpen wordt is afhankelijk van de mate waarin zij voordeel hebben van de accijnskorting. Een alleenstaande ouder op het minimumloon heeft door verzilveringsproblematiek bijvoorbeeld vrijwel geen voordeel van het verwerpen van het Belastingplan, waardoor het vervallen van de accijnskorting bij autobezit zorgt voor een negatief effect van het verwerpen van het Belastingplan.

De leden van de fractie van de SP vragen naar de inkomenseffecten voor verschillende groepen van het terugdraaien van de maatregelen in het Belastingplan met de Nota’s van wijziging en aangenomen amendementen. Onderstaande tabel toont de mediane inkomenseffecten in 2027 van het terugdraaien van de maatregelen in het Belastingplan. De inkomenseffecten zijn exclusief de effecten van inflatieverzachtende maatregelen, zoals de accijnskortingen op brandstof. Het terugdraaien van de accijnskortingen in het Belastingplan zou negatief uitpakken voor de koopkrachtontwikkeling.

Tabel: Inkomenseffecten terugdraaien Belastingplan met Nota’s van wijziging en aangenomen amendementen

Inkomensgroep	**Mediaan effect**
1e (<=108% WML)	0,4%
2e (108-174% WML)	0,4%
3e (174-257% WML)	0,5%
4e (257-381% WML)	0,5%
5e (>381% WML)	0,5%
Inkomensbron	
Werkenden	0,5%
Uitkeringsgerechtigden	0,4%
Gepensioneerden	0,4%
Huishoudtype	
Tweeverdieners	0,5%
Alleenstaanden	0,4%
Alleenverdieners	0,5%
Kinderen	
Huishoudens met kinderen	0,4%
Huishoudens zonder kinderen	0,5%
Alle huishoudens	**0,5%**

De leden van de fractie van de SP vragen naar het effect van dit wetsvoorstel, zoals het nu voorligt, op het aandeel personen en kinderen in armoede in 2027, vergeleken met de situatie waarin het wordt verworpen.
In de MEV is een armoedepercentage van 2,6% en een kinderarmoedepercentage van 2,3% gerapporteerd. De wijzigingen op het Belastingplan hebben de armoedecijfers niet veranderd. Het verwerpen van het Belastingplan zou ook geen waarneembaar effect hebben op de armoedecijfers.

Voorts vragen deze leden om een overzicht van de opbrengst van de AOW-premie vanaf het jaar 2000 tot heden en van de hoogte van de rijksbijdragen aan de AOW over dezelfde periode.
In de tabel hieronder staan de gevraagde bedragen. De jaren tot 2025 komen uit (jaarverslagen van) SVB. De bedragen voor 2026 zijn de ramingen ten tijde van de Miljoenennota 2027 en de SZW-begroting 2027.

Tabel: Overzicht opbrengst AOW-premie vanaf het jaar 2000 tot heden

Bedragen (x € 1 mln)	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**
Premieinkomsten (EMU-basis)	20.144	16.836	18.742	17.799	18.891	17.845
Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds			11	1.206	2.194	2.694
Bijdrage in kosten kortingen (BIKK)			2.482	2.599	2.607	2.341
Bedragen (x € 1 mln)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Premieinkomsten (EMU-basis)	17.284	19.643	18.106	17.755	18.208	20.599
Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds	4.433	5.457	3.491	6.662	8.012	4.847
Bijdrage in kosten kortingen (BIKK)	2.613	2.922	2.995	3.086	3.090	3.375
Bedragen (x € 1 mln)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Premieinkomsten (EMU-basis)	22.414	24.033	23.377	24.360	25.551	23.848
Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds	7.408	5.999	9.073	11.004	10.526	10.084

Bijdrage in kosten kortingen (BIKK)	3.381	1.659	2.000	1.963	2.033	2.114

Bedragen (x € 1 mln)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Premieinkomsten (EMU-basis)	25.063	23.539	21.524	23.345	25.519	24.328
Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds	11.463	14.882	17.852	20.561	17.612	17.543
Bijdrage in kosten kortingen (BIKK)	2.165	2.210	2.029	2.337	2.421	2.802

Bedragen (x € 1 mln)	2024	2025	2026
Premieinkomsten (EMU-basis)	23.585	26.843	26.064
Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds	27.828	24.940	28.280
Bijdrage in kosten kortingen (BIKK)	3.066	3.917	4.065

De leden van de fractie van de SP vragen naar het inkomenseffect van het amendement Grinwis/Van Brenk (nr. 42) voor werkenden, uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden en de inkomenskwintielen. Onderstaande tabel toont het mediane inkomenseffect in 2027 van het amendement Grinwis/Van Brenk waarin het Belastingplan wordt aangepast met een verlaging van de tarieven in de eerste en tweede schijf van box 1 in de IB met 0,14%-punt, verlaging van de arbeidskorting met €116 en verhoging van de ouderenkorting met €100.

Tabel: Inkomenseffect amendement Grinwis/Van Brenk

Inkomensgroepen	**Mediaan effect**
1e (<=108% WML)	0,1%
2e (108-174% WML)	-0,1%
3e (174-257% WML)	-0,1%
4e (257-381% WML)	-0,1%
5e (>381% WML)	0,0%
Inkomensbron	
Werkenden	-0,1%
Uitkeringsgerechtigden	0,1%
Gepensioneerden	0,4%

Daarnaast vragen de leden van de fractie van de SP of het klopt dat werkenden met een laag of middeninkomen door het amendement Grinwis/Van Brenk (nr 42.) meer verliezen aan arbeidskorting dan zij winnen aan

tariefverlaging, terwijl werkenden met een hoog inkomen er per saldo op vooruitgaan.
In algemene zin klopt het inderdaad dat werkenden met een laag of middeninkomen door dit amendement meer verliezen aan arbeidskorting dan zij winnen aan tariefverlaging. Pas bij een heel hoog inkomen slaat dit om. Niet-werkenden gaan er door dit amendement op vooruit.

De leden van de fractie van de SP vragen wat de inkomenseffecten per inkomenskwintiel zijn van het terugdraaien van de bevriezing van het aanvangspunt toptarief en het beperken van de verhoging van de arbeidskorting.
Onderstaande tabel toont het mediane inkomenseffect in 2027 van het schrappen van de bevriezing van het aanvangspunt toptarief en het beperken van de verhoging van de arbeidskorting van €173 naar €17. Het budgettaire effect van de lagere arbeidskorting is groter dan het schrappen van het aanvangspunt toptarief, waardoor het mediane inkomenseffect van deze twee maatregelen negatief uitkomt.

Tabel: Inkomenseffect terugdraaien bevriezing ATT en beperken verhoging AK

Inkomensgroep	**Mediaan effect**
1e (<=108% WML)	0,0%
2e (108-174% WML)	-0,3%
3e (174-257% WML)	-0,3%
4e (257-381% WML)	-0,3%
5e (>381% WML)	-0,3%
Inkomensbron	
Werkenden	-0,4%
Uitkeringsgerechtigden	0,0%
Gepensioneerden	0,0%
Huishoudtype	
Tweeverdieners	-0,3%
Alleenstaanden	-0,3%
Alleenverdieners	-0,3%
Kinderen	
Huishoudens met kinderen	-0,3%
Huishoudens zonder kinderen	-0,4%
Alle huishoudens	**-0,3%**

De leden van de fractie van de SP vragen wat de structurele verhoging van de Aof-premie met € 1,7 miljard betekent voor de loonontwikkeling van een werknemer met een modaal inkomen, uitgaande van de CPB-veronderstelling dat op lange termijn ongeveer driekwart van een premieverhoging via een lagere loonstijging bij werknemers neerslaat.

In de technische aan de Tweede Kamer over de fondsensystematiek werknemersverzekeringen[4] heeft het kabinet toegelicht dat een precieze koopkrachtanalyse van premieverhogingen niet goed mogelijk is. De doorwerking hangt namelijk af van cao-onderhandelingen, die per sector en per bedrijf verschillen en zich over een onbekende periode uitstrekken. Het is daardoor niet bekend hoe en op welke termijn de hogere premielasten doorwerken in de loonvorming, en hoe dit uitpakt voor werknemers met verschillende lonen.
Wel is in de brief een indicatie van de ordegrootte gegeven door de budgettaire opbrengst van de vrijheidsbijdrage (€ 1,7 miljard) te delen door het aantal werkenden, grofweg 10 miljoen, zonder daarbij rekening te houden met verschillen tussen werkenden. Dat komt neer op gemiddeld € 170 extra werkgeverslasten per werkende. Als deze €170 op lange termijn voor 75% wordt doorberekend in lagere lonen, komt het neer op ongeveer € 128 lager loon per werkende.
Dit is nadrukkelijk een grove inschatting. De berekening doet geen recht aan verschillen tussen werknemers en bovendien zijn effecten via arbeidsaanbod, bestedingen en algemene evenwichtseffecten hierin niet meegenomen.

De leden van de fractie van de SP vragen of dit effect is verwerkt in de koopkrachtramingen en, zo ja, voor welke jaren.
Wijzigingen in de werkgeverspremie worden door het CPB meegenomen in de macro-economische raming, waarin beleid doorwerkt op lonen en prijzen. Het effect van de verhoging van de Aof-premie zit dus in die koopkrachtcijfers van het CPB, maar deze ramingen bevatten geen uitsplitsing per maatregel. Omdat doorwerking in de lonen tijd kost, kan het zijn dat een deel van de koopkrachteffecten pas in latere jaren materialiseert.

De leden van de fractie van de SP vragen wanneer de Kamer de door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegezegde brief ontvangt over de verhouding tussen begroting, premies en fondsen, waarin ook wordt ingegaan op de juridische en maatschappelijke wenselijkheid van deze inzet van de Aof-premie.
Deze brief wordt verzonden op vrijdag 28 november.

De leden van de fractie van de SP vragen het kabinet daarnaast de verdeling van de beleidsmatige lastenontwikkeling (figuren 19 en 20 van de Miljoenennota 2027) te actualiseren voor het pakket zoals het nu voorligt, voor 2027 en structureel. Zij vragen daarbij afzonderlijk weer te geven: (a) het beleid van dit kabinet en het basispad; (b) de verhoging van de tarieven in de eerste en tweede schijf die volgens de

[4] Kamerstukken II 2025/26, 32 716, nr. 67.

regering de lagere zorgpremies compenseert, en de lagere zorgpremies zelf; en (c) de verhoging van de Aof-premie. Het kabinet heeft aangegeven deze figuren pas te actualiseren bij de volgende budgettaire nota, nadat beide Kamers hebben besloten. Deze leden vragen deze informatie juist vóór de plenaire behandeling, omdat zij nodig is om het wetsvoorstel te kunnen beoordelen. In onderstaande figuren en tabellen is de geactualiseerde beleidsmatige lastenontwikkeling weergegeven, uitgesplitst naar arbeid, kapitaal en consumptie en naar huishoudens, bedrijven en buitenland. Daarnaast zijn in de laatste tabel de reeksen voor de (doorwerking) Zvw en AOF-premie weergegeven.

Figuur: beleidsmatige lastenontwikkeling gesplitst in huishoudens, bedrijven en buitenland

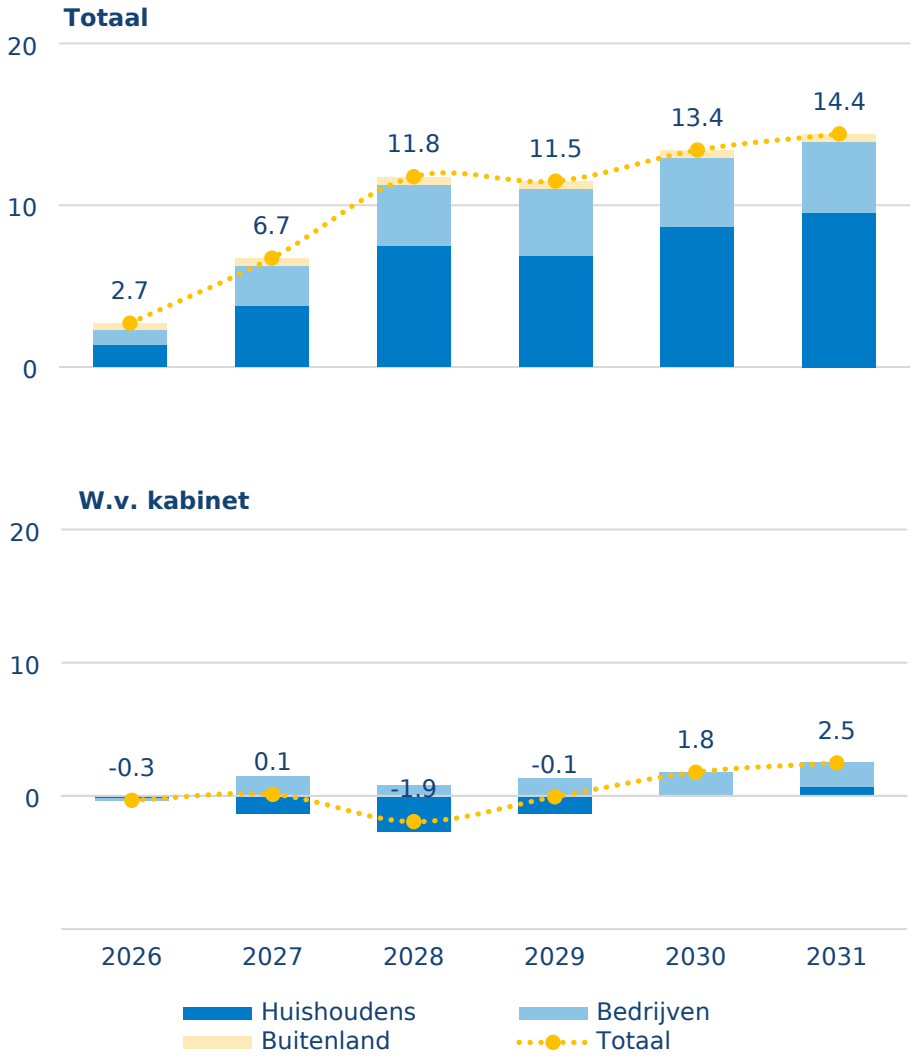

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Huishoudens	1,4	3,8	7,5	6,9	8,7	9,5
w.v. kabinet Jetten	*-0,2*	*-1,3*	*-2,7*	*-1,4*	*0,1*	*0,7*
Bedrijven	0,9	2,5	3,8	4,2	4,3	4,4
w.v. kabinet Jetten	*-0,2*	*1,5*	*0,8*	*1,3*	*1,7*	*1,8*
Buitenland	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

w.v. kabinet Jetten	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*

Figuur: beleidsmatige lastenontwikkeling gesplitst in arbeid, kapitaal, consumptie

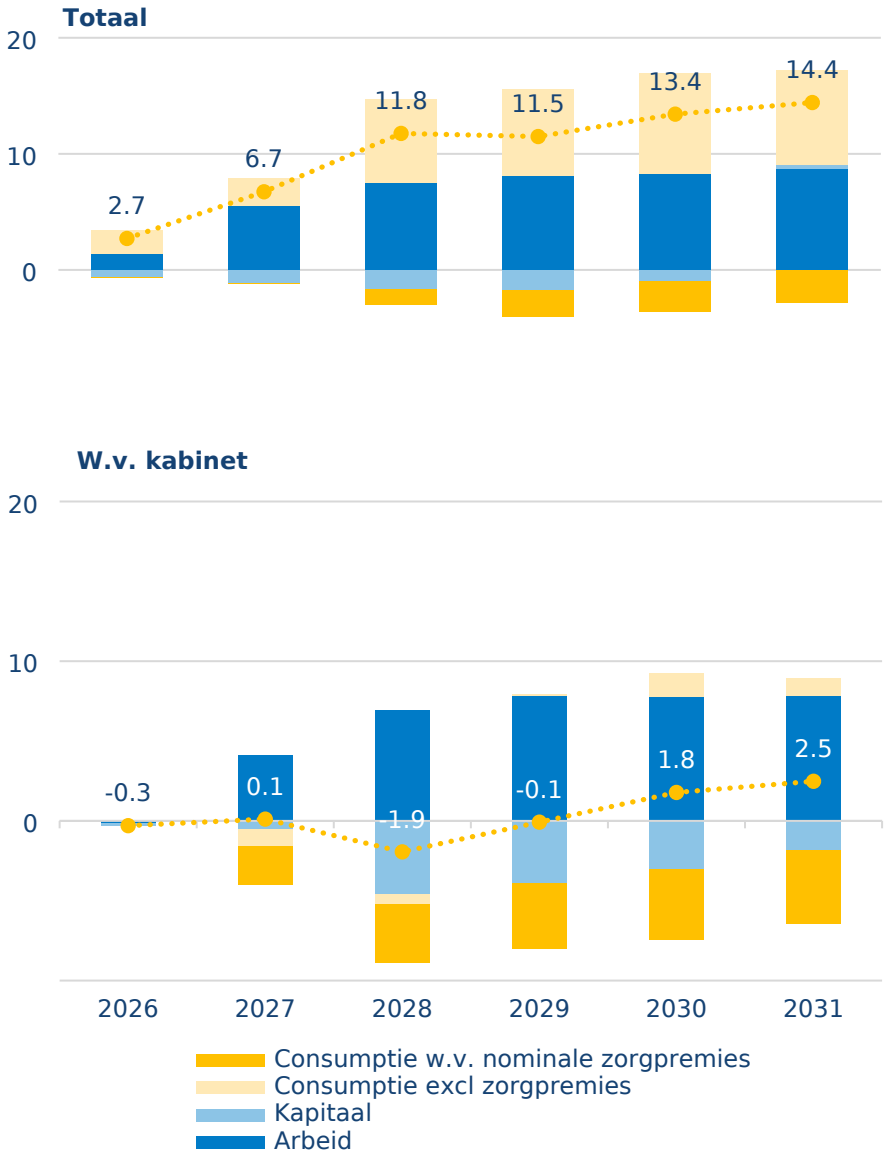

Tabel: beleidsmatige lastenontwikkeling gesplitst in arbeid, kapitaal, consumptie (mutaties, in miljarden euro's)

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Arbeid	1,4	5,6	7,6	8,1	8,3	8,7
w.v. kabinet Jetten	*-0,2*	*4,1*	*6,9*	*7,9*	*7,7*	*7,8*
Kapitaal	-0,7	-1,2	-1,6	-1,8	-1,0	0,4
w.v. kabinet Jetten	*-0,2*	*-0,5*	*-4,6*	*-3,9*	*-3,0*	*-1,8*
Consumptie excl zorgpremies	2,0	2,4	7,2	7,4	8,7	8,1
w.v. kabinet Jetten	*0,0*	*-1,0*	*-0,6*	*0,1*	*1,5*	*1,1*
Consumptie w.v. nominale zorgpremies	-0,1	0,0	-1,4	-2,2	-2,6	-2,8
w.v. kabinet Jetten	*0,0*	*-2,4*	*-3,7*	*-4,1*	*-4,4*	*-4,6*

In miljoenen euro (+ is saldoverbeterend)	2027	2028	2029	2030	struc
Doorwerking maatregelen Zvw op nominale premie	-2.433	-3.500	-4.185	-4.305	-5.129
Doorwerking maatregelen Zvw op de IAB	543	-1.267	-2.019	-2.014	-2.382
Doorwerking maatregelen Zvw op de zorgtoeslag	200	430	682	700	828
Compenserende lastenverzwaring in de inkomstenbelasting	3139	3514	4211	4311	5135
Compenserende lastenverzwaring in de AOF-premie	549	824	1313	1310	1549
Vrijheidsbijdrage AOF	1500	1.700	1.700	1.700	1.700

De leden van de fractie van JA21 vragen of het kabinet het met hen eens is dat de productiviteit van de Nederlandse beroepsbevolking afvlakt en dat dit een gevolg is van de toenemende en progressieve belastingdruk op arbeid. Deze leden vragen ook welke maatregelen het kabinet voorstelt om vanuit fiscaal perspectief de productiviteit van arbeid te verhogen. De groei van de arbeidsproductiviteit in Nederland kent inderdaad een dalende trend. Hiervoor worden door instituten als het CPB, DNB, IMF en OESO meerdere verklaringen voor naar voren geschoven. De voornaamste verklaringen zijn: afnemende bedrijvendynamiek, afnemende kapitaalverdieping, netcongestie, de stikstofproblematiek, een sectorstructuur die minder ontvankelijk is voor R&D-uitgaven en het financieringslandschap. Doorgaans wordt de belastingdruk op arbeid niet genoemd.

Een toenemende belastingdruk op arbeid kan ervoor zorgen dat mensen minder uren gaan werken. Er is geen eenduidige conclusie over de vraag of een lager aantal gewerkte uren een positief of een negatief effect op de arbeidsproductiviteit heeft. Wetenschappelijk onderzoek laat enerzijds zien dat minder gewerkte uren leiden tot een hogere productiviteit, omdat mensen onder andere uitgeruster zijn. Anderzijds wordt genoemd dat mensen bij minder gewerkte uren een groter deel van hun tijd besteden aan vaste taken als hun mail bijwerken en minder ervaring opdoen, wat de productiviteit drukt.

De leden van de fractie van SGP vragen om een actualisatie van de bijlage Marginale druk en gemiddelde druk. Een actualisatie van deze tabellen is opgenomen als bijlage bij deze nota naar aanleiding van het verslag.

De leden van de fractie van de SGP vragen naar de positie van gezinnen. Deze leden vragen hoe de structurele lastenverzwaring voor gezinnen gezien moet worden in het licht van de ambitie dat werken moet lonen. Ook de leden van de fractie van JA21 vragen naar de lastenverzwaring in combinatie met het streven naar werken moet lonen.
Het kabinet heeft ingezet op een evenwichtig koopkrachtpakket en heeft daarbij gekeken naar alle huishoudtypes, ook naar gezinnen. In het kader van het koopkrachtpakket zijn in augustus, september en november middelen vrijgemaakt om de koopkracht van huishoudens te ondersteunen. Door de tweede nota van wijziging is de mediane koopkrachtontwikkeling van werkenden verbeterd, zonder de arbeidskorting verder te verhogen. Het was een wens van de Tweede Kamer extra lastenverlichting niet door middel een verdere verhoging van de arbeidskorting te laten plaatsvinden. Bij de derde nota van wijziging is de beperkte toepassing van de tabelcorrectiefactor aangepast. Daardoor wordt geregeld dat bijvoorbeeld schijfgrenzen en heffingskortingen in de loon- en inkomstenbelasting meer voor inflatie worden gecorrigeerd. Samen met de maatregelen uit de tweede nota van wijziging is de vrijheidsbijdrage voor burgers voor het jaar 2027 daarmee feitelijk gecompenseerd. Tot slot zijn er nog verschillende amendementen aangenomen die gevolgen hadden voor onder andere de hoogte van de arbeidskorting en de tarieven. Uiteindelijk is het pakket aan koopkrachtmaatregelen een samenspel van door het kabinet voorgestelde maatregelen en de in de Tweede Kamer aangenomen amendementen.

De leden van de fractie van de SGP vragen waarom het kabinet er niet voor kiest de kloof tussen één- en tweeverdieners aan te pakken. De leden van de fractie van D66 vragen hoe de fiscale gevolgen kunnen worden beperkt wanneer een van beide partners tijdelijk stopt met werken, bijvoorbeeld om mantelzorg te verlenen.
Het coalitieakkoord bevat de ambitie om het belasting- en toeslagenstelsel te vereenvoudigen en te hervormen. Bij deze hervormingsagenda zal het kabinet ook oog hebben voor de effecten voor de belastingdruk voor alleenverdieners en tweeverdieners. Daar zijn eerder ook moties over aangenomen door Uw Kamer en door de Tweede Kamer.

De leden van de fracties van JA21 en D66 vragen welke mogelijkheden het kabinet ziet om meer werken te laten lonen. Zij denken hierbij bijvoorbeeld aan het beperken van de marginale druk.
Het kabinet is van mening dat meer werken moet lonen, daarom kijkt het kabinet ook scherp naar de soms hoge marginale belastingdruk die sommigen ervaren. Dat betekent niet dat iedereen een hoge marginale druk heeft. Een marginale druk boven de 60% komt slechts bij 17% van de personen voor. Toch wordt er gekeken naar mogelijkheden om de marginale druk verder te beperken. Zo is in het coalitieakkoord het voornemen opgenomen de veelheid aan inkomensafhankelijke regelingen in de fiscaliteit stapsgewijs af te bouwen. Daarnaast onderzoekt het kabinet ook andere maatregelen om werken meer te laten lonen, zoals een voltijdsbonus, het meerurenvoordeel of de arbeidskorting per uur. Hierover zal uw Kamer voor de begrotingsbehandeling SZW in de Tweede Kamer worden geïnformeerd.

De leden van de fractie van JA21 vragen of de bevriezing van de aftoppingsgrens pensioenen is te duiden als nivelleringsmaatregel, en in hoeverre dit past bij de wens van het kabinet dat werken moet lonen. Het niet indexeren van de aftoppingsgrens heeft effect op de hoogte van het op te bouwen fiscaal gefaciliteerde pensioen. Het kabinet is van mening dat met een aftoppingsgrens van € 137.800 die zes jaar niet wordt geïndexeerd, nog steeds een fiscaal gefaciliteerd adequaat pensioen kan worden opgebouwd. Dit sluit dus zeker aan bij de wens van het kabinet dat werken moet lonen. Voor het inkomen boven de € 137.800 kan overigens nog wel een nettopensioen of nettolijfrente worden opgebouwd. De keuze voor het zes jaar niet indexeren van de aftoppingsgrens is gemaakt vanwege budgettaire redenen. Daarmee vraagt het kabinet een bijdrage van de hogere inkomens.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de koopkrachtgevolgen zijn van een verlaging van de ouderenkorting tot € 1.000 respectievelijk tot nihil, uitgesplitst naar inkomen, en wat de budgettaire gevolgen van beide varianten zijn.
Onderstaande tabel toont de inkomenseffecten van een verlaging van de ouderenkorting naar € 1000 en naar € 0 in 2027 voor een alleenstaande gepensioneerde met de gevraagde inkomensniveaus.

Tabel: Inkomenseffect verlaging ouderenkorting naar € 1000 en naar € 0

Inkomen	**Ouderenkorting naar €1.000**	**Ouderenkorting naar €0**
AOW + €0	-3,9%	-8,9%
AOW + €5.000	-4,5%	-8,7%
AOW + €10.000	-3,9%	-7,5%

AOW + €15.000	-3,6%	-6,8%
AOW + €20.000	-3,3%	-6,3%
AOW + €25.000	-3,1%	-5,8%
AOW + €30.000	-2,9%	-3,5%
AOW + €35.000	-1,5%	-1,5%
AOW + €40.000	0,0%	0,0%
AOW + €50.000	0,0%	0,0%
AOW + €60.000	0,0%	0,0%
AOW + €70.000	0,0%	0,0%
AOW + €80.000	0,0%	0,0%
AOW + €130.000	0,0%	0,0%
AOW + €180.000	0,0%	0,0%

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de budgettaire gevolgen zijn van een verlaging van de ouderenkorting tot € 1.000 en het afschaffen van de ouderenkorting. Het verlagen van de ouderenkorting met € 1.100 in 2027 tot 1.000 euro levert circa 2,4 miljard euro op. Het afschaffen van de ouderenkorting in 2027 leidt tot een budgettaire opbrengst van circa € 5,1 miljard.
Voorts vragen dit lid wat de koopkrachtgevolgen zijn van een verlaging van de arbeidskorting met €1.000 respectievelijk €2.000, gespecificeerd naar inkomens in stappen van €5.000 tot €60.000, vervolgens in stappen van €10.000 tot €130.000 en bij een inkomen van €200.000.
Onderstaande tabel toont de inkomenseffecten van een verlaging van de arbeidskorting met €1.000 en €2.000 in 2027 voor een werkende alleenstaande zonder kinderen met de gevraagde inkomensniveaus.

Tabel: Inkomenseffect verlaging arbeidskorting met €1.000 en €2.000

Inkomen (bruto jaarloon)	**Arbeidskorting - €1.000**	**Arbeidskorting - €2.000**
€25.000	-4,3%	-8,7%
€30.000	-3,7%	-7,5%
€35.000	-3,4%	-6,8%
€40.000	-3,2%	-6,4%
€45.000	-3,0%	-6,0%
€50.000	-2,8%	-5,5%
€55.000	-2,6%	-5,2%
€60.000	-2,4%	-4,9%
€70.000	-2,2%	-4,4%

€80.000	-2,0%	-4,0%
€90.000	-1,8%	-3,7%
€100.000	-1,7%	-3,4%
€110.000	-1,6%	-3,2%
€120.000	-1,5%	-2,3%
€130.000	-1,3%	-1,3%
€200.000	0,0%	0,0%

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de budgettaire gevolgen zijn van een verlaging van de arbeidskorting met 1.000 euro en respectievelijk 2.000 euro. Het verlagen van de arbeidskorting op alle knikpunten met 1.000 euro in 2027 leidt tot een budgettaire opbrengst van circa 8,0 miljard euro. Het verlagen van de arbeidskorting op het tweede en derde knikpunt met 2.000 euro en het eerste knikpunt met € 1.029 (het eerste knikpunt kan niet negatief zijn) in 2027 leidt tot een budgettaire opbrengst van circa 15,2 miljard euro.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de inkomenseffecten zijn van een volledige fiscalisering van de AOW in één keer, uitgesplitst naar inkomen, zowel in tabel als grafiek, en wat de bruto budgettaire opbrengst zonder toepassing van de netto-nettokoppeling van de AOW aan het minimumloon en de netto-opbrengst met toepassing van deze koppeling zijn.
Onderstaande tabel en grafiek tonen de inkomenseffecten in 2027 voor de gevraagde inkomensniveaus voor een alleenstaande gepensioneerden bij het verlagen van de AOW-premie naar 0% en een gelijke verhoging van het belastingtarief in de eerste schijf.
In het IBO AOW ‘Kostbaar goed’ is deze beleidsoptie nader uitgewerkt (beleidsoptie 2). Hierin komt naar voren dat deze complexe aanpassing een wetstraject vergt, waardoor verwacht wordt dat deze maatregel niet eerder dan 2030 kan worden geïmplementeerd.

Tabel: Inkomenseffecten verlaging AOW-premie naar 0% en gelijke verhoging belastingtarief eerste schijf

Inkomen (AOW + aanvullend pensioen)	**Inkomenseffect**
AOW + €0	1,6%
AOW + €5.000	-3,7%
AOW + €10.000	-9,4%
AOW + €15.000	-12,0%
AOW + €20.000	-11,9%
AOW + €25.000	-12,7%

AOW + €30.000	-12,5%
AOW + €35.000	-12,2%
AOW + €40.000	-10,6%
AOW + €50.000	-10,1%
AOW + €60.000	-9,7%
AOW + €70.000	-8,8%
AOW + €80.000	-8,1%
AOW + €130.000	-5,8%
AOW + €180.000	-4,5%
AOW + €230.000	-3,7%

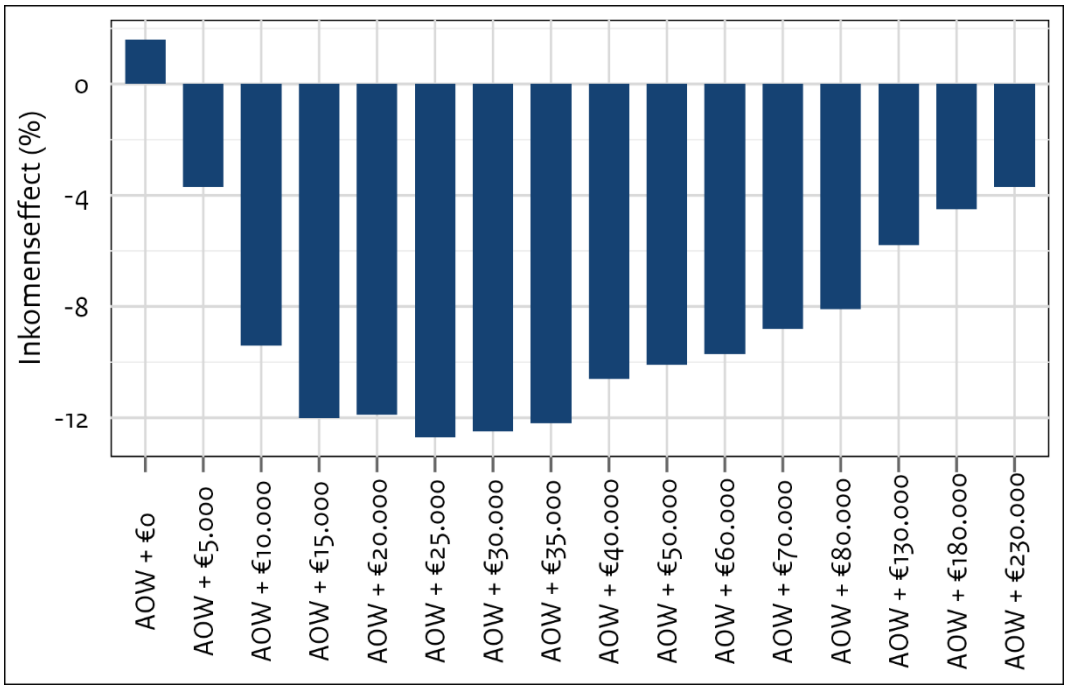

Verder vraagt dit lid wat de budgettaire opbrengst is met en zonder de toepassing van de netto-netto koppeling van de AOW. In het IBO AOW ‘Kostbaar goed’ is uitgewerkt dat het verlagen van de AOW-premie in 18 stappen van 1 procentpunt per jaar en de verhoging van het belastingtarief structureel leidt tot een budgettaire opbrengst van circa 6,3 miljard euro. Hierbij is de netto-netto koppeling van de AOW met het minimumloon in stand gehouden. Het loslaten van de netto-netto koppeling van de AOW met het minimumloon vergt een uitgebreide analyse, die niet kan worden uitgevoerd binnen dit korte tijdsbestek.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt hoeveel AOW-premie werknemers respectievelijk zelfstandigen zonder personeel (zzp’ers) daadwerkelijk betalen bij inkomens in stappen van €5.000 tot €50.000, zowel in tabel als grafiek.

De onderstaande figuren tonen de effectief te betalen AOW-premie voor een alleenstaande werknemer of zelfstandige zonder koopwoning die de AOW-leeftijd nog niet heeft bereikt en het volledige bruto-inkomen verdient uit arbeid.
De alleenstaande werknemer betaalt effectief geen AOW-premie tot een bruto-inkomen van circa € 12.000. Tot dat inkomen zijn de algemene heffingskorting en arbeidskorting namelijk nog hoger dan de inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen, waaronder de AOW-premie. De alleenstaande zelfstandige betaalt tot ongeveer € 27.000 effectief geen AOW-premie, omdat de MKB-winstvrijstelling en de zelfstandigenaftrek het belastbaar inkomen verlagen.

Tabel: Effectieve AOW-premie voor werknemers en zelfstandigen

Bruto-inkomen	Werknemer	Zelfstandige
10.000	0,0%	0,0%
15.000	1,3%	0,0%
20.000	1,6%	0,0%
25.000	1,8%	0,0%
30.000	3,1%	0,6%
35.000	5,2%	2,5%
40.000	6,9%	4,6%
45.000	6,7%	6,6%
50.000	6,2%	7,0%

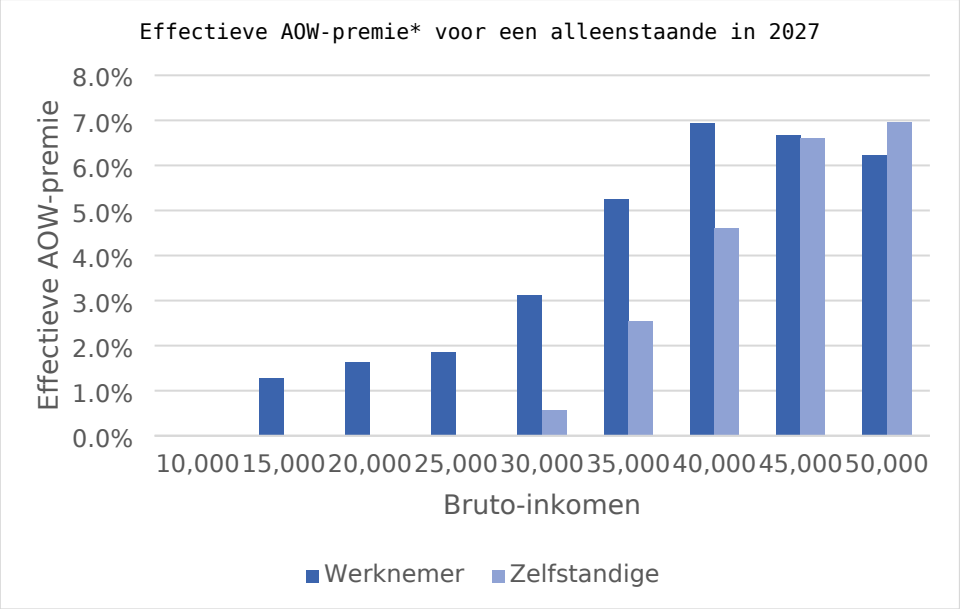

**De effectieve AOW-premie is berekend door de te betalen inkomstenbelasting te verminderen met de belasting die wordt geheven in schijf 2 en 3. Dit wordt vervolgens vermenigvuldigd met het aandeel AOW-premie van de eerste schijf en gedeeld door het bruto-inkomen.*

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt om een overzicht van het jaar 2027, 2028 en structureel van de ontwikkeling van de tarieven en heffingskortingen vanaf het oorspronkelijke wetsvoorstel, via de nota's van wijziging en de aangenomen amendementen, tot het uiteindelijke resultaat. Hieronder is een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn gepresenteerd op Prinsjesdag, in de tweede en derde nota van wijziging en in de aangenomen amendementen voor 2027 en 2028. De laatste kolom toont het effect van het Belastingplan na alle wijzigingen door nota van wijzigingen en amendementen. Met Prinsjesdag was in het Belastingplan 2027 opgenomen dat de tabelcorrectiefactor in 2028 met 12,2% zou worden toegepast. In een amendement is deze beperkte toepassing uit het Belastingplan 2027 gehaald en deze wordt verschoven naar het Belastingplan 2028. Na 2028 zit in de Prinsjesdagversie van het Belastingplan tot en met 2035 nog een verhoging van de tarieven in de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting met 0,30%-punt ten opzichte van 2028.

Tabel: Overzicht maatregelen

	Prinsjesdag	Tweede nota van Wijziging	Derde nota van Wijziging	Amendementen	Totaal
Beperkte toepassing TCF	48% in 2027 en 12,2% in 2028		59,8% in 2027		**59,8% in 2027 en 12,2% in 2028**
Tarief eerste schijf	+ 0,57%-punt in 2027 en +0,63%-punt in 2028			- 0,14%-punt* in 2027 en 2028 - 0,25%-punt** in 2027 en 2028 -0,03%-punt in 2028***	**+0,18%-punt in 2027 en +0,21%-punt in 2028**
Tarief tweede schijf	+0,57%-punt in 2027 en +0,63%-punt in 2028			- 0,14%-punt* in 2027 en 2028 -0,03%-punt in 2028***	**+0,43%-punt in 2027 en +0,46%-punt in 2028**
Aanvangspunt toptarief 2027 en 2028	Bevriezen in 2027	Niet bevriezen in 2027, bevriezen in 2028			**Geen bevriezing 2027, bevriezing in 2028**
Ouderenkorting	- € 100			Verlaging wordt geschrapt	**Geen verlaging**
Arbeidskorting* ***	+ € 173	+ € 173 wordt + € 133		€ 133 wordt + € 17*	**+ € 17**

** Amendement 42 Grinwis en Van Brenk*
*** Amendement 80 Klaver en Dassen*
****Amendement 78 Grinwis en Van Brenk*
****op alle knikpunten*

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de hoogte van de vrijheidsbijdrage en de beperking van de inflatiecorrectie is. De

vrijheidsbijdrage voor burgers is ingevuld met een beperkte toepassing van de tabelcorrectiefactor van 59,8% in 2027. De beperking van de toepassing van de tabelcorrectiefactor voor 2028 is door middel van een amendement uit het Belastingplan 2027 gehaald en zal worden opgenomen in Belastingplan 2028. De voorlopige verwachting is dat de tabelcorrectiefactor voor 12,2% zal worden toegepast in 2028.

Daarnaast vraagt het lid van de fractie van 50PLUS wat de budgettaire gevolgen zijn van bovenstaande maatregelen. Hieronder is een tabel opgenomen met de budgettaire gevolgen. Vanwege interactie-effecten kan de budgettaire opbrengst of derving verschillen tussen de initiële maatregel en het terugdraaien van de maatregel.

Tabel: Budgettaire gevolgen maatregelen

+ = saldoverbeterend, prijspeil 2026 en inkomstenkader reeksen	2027	2028	2029	2030	2031	Structureel
Belastingplan 2027 (Prinsjesdag versie)						
Beperkt toepassen tabelcorrectiefactor IB in 2027 en 2028	1.502	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Compensatie zorgpremies tarief 1e en 2e schijf IB	3.139	3.514	4.211	4.311	4.435	5.135
Bevriezen aanvangspunt toptarief in 2027 op niveau 2026	749	749	749	749	749	749
Ouderenkorting verlagen met 100 euro	197	197	197	197	197	197
Arbeidskorting verhogen met 173 euro op alle knikpunten	-1.362	-1.362	-1.362	-1.362	-1.362	-1.362
Tarief 1e en 2e schijf verlagen met 0,06%-punt	-301	-301	-301	-301	-301	-301
2e nota van wijziging						
Verhogen aanvangspunt toptarief (bevriezing terugdraaien)	-750	-750	-750	-750	-750	-750
Beperkter verhogen arbeidskorting met € 133 i.p.v. € 173	314	314	314	314	314	314
Bevriezen aanvangspunt toptarief in 2028	0	482	482	482	482	482
3e nota van wijziging						
Minder beperkt toepassen tabelcorrectiefactor (met 59,8%)	-347	-347	-347	-347	-347	-347
Subtotaal IB maatregelen BP27 + nota's van wijziging	*3.141*	*5.896*	*6.593*	*6.693*	*6.817*	*7.517*
Amendementen BP27						
Verlagen tarief eerste en tweede schijf inkomstenbelasting (IB) met 0,14%-punt	-713	-713	-713	-713	-713	-713
Terugdraaien verlaging ouderenkorting met € 100	-195	-195	-195	-195	-195	-195

Beperken verhogen arbeidskorting naar € 17 op alle knikpunten	912	912	912	912	912	912
Verlagen tarief eerste en tweede schijf IB met 0,03%-punt	0	-153	-153	-153	-153	-153
Verlagen tarief eerste schijf IB met 0,25%-punt*	-989	-987	-988	-999	-1003	-879
Subtotaal amendementen BP27	*-985*	*-1136*	*-1137*	*-1148*	*-1152*	*-1028*
Totaal	**2.156**	**4.760**	**5.456**	**5.545**	**5.665**	**6.489**

**Dekking voor deze maatregel in amendement Klaver/Dassen komt uit box 2, box 3, het vermogensdomein en schenk- en erfbelasting.*

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt naar de koopkrachtgevolgen van de Nota’s van wijzigingen en de amendementen op het Belastingplan. Onderstaande tabel toont de mediane inkomenseffecten van de wijzigingen op het Belastingplan (zowel Nota’s van wijziging als de aangenomen amendementen) in 2027.

Tabel: Inkomenseffect nota's van wijziging en aangenomen amendementen Belastingplan

Inkomensgroep	**Mediaan effect**
1e (<=108% WML)	0,2%
2e (108-174% WML)	0,2%
3e (174-257% WML)	0,3%
4e (257-381% WML)	0,3%
5e (>381% WML)	0,4%
Inkomensbron	
Werkenden	0,2%
Uitkeringsgerechtigden	0,4%
Gepensioneerden	0,7%
Huishoudtype	
Tweeverdieners	0,3%
Alleenstaanden	0,3%
Alleenverdieners	0,3%
Kinderen	
Huishoudens met kinderen	0,2%
Huishoudens zonder kinderen	0,3%
Alle huishoudens	**0,3%**

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de gevolgen voor de vrijheidsbijdrage in 2028 structureel zijn voor de extra beperking van de inflatiecorrectie.
De beperking van de toepassing van de tabelcorrectiefactor in 2028 leidt tot een budgettaire opbrengst van € 1,9 miljard in 2028 en structureel.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de gevolgen voor de werkgelegenheid zijn als AOW-gerechtigden die doorwerken de volledige arbeidskorting wordt toegekend en wat de inkomenseffecten zijn en hoe groot de budgettaire derving is.
Onderstaande tabel toont inkomenseffecten van het verhogen van de arbeidskorting voor gepensioneerden naar het niveau van niet-gepensioneerden.
Bij de inkomensbron wordt gekeken naar de grootste inkomensbron in het huishouden. Hierdoor zijn er ook huishoudens met een gepensioneerde waar werk de grootste inkomensbron in.
Er zijn geen inschattingen bekend van de werkgelegenheidseffecten van deze maatregel.

Tabel: Inkomenseffecten verhogen arbeidskorting gepensioneerden naar niveau niet-gepensioneerden.

Inkomensgroep	**Inkomenseffect huishoudens met effect**	**Aantal huishoudens met effect**
1e (<=108% WML)	0,3%	10.000
2e (108-174% WML)	0,7%	50.000
3e (174-257% WML)	0,8%	100.000
4e (257-381% WML)	0,6%	80.000
5e (>381% WML)	0,8%	60.000
Inkomensbron		
Werkenden	1,0%	80.000
Uitkeringsgerechtigden	-	-
Gepensioneerden	0,6%	220.000
Huishoudtype		
Tweeverdieners	0,7%	210.000
Alleenstaanden	0,7%	80.000
Alleenverdieners	2,0%	10.000
Alle huishoudens	0,7%	300.000

AOW-gerechtigden de volledige arbeidskorting toekennen, kost 258 miljoen euro in 2027.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de effecten op de werkgelegenheid zouden zijn als een half uur overwerken belastingvrij zou worden gesteld. Daarnaast vragen zij wat het budgettaire effect hiervan zou zijn.
In de inkomstenbelasting wordt geen onderscheid gemaakt tussen overwerk of werk binnen de contractuele arbeidsduur. Overwerk wordt belast tegen het marginale belastingtarief. Hierdoor is het niet mogelijk om een deel belastingvrij te stellen, waardoor geen inschatting gemaakt kan worden van budgettaire effecten of werkgelegenheidseffecten.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de totale arbeidskorting is van een echtpaar waarvan beide partners ieder voor de helft in deeltijd werken, bij inkomens in stappen van € 10.000 tot € 120.000. In onderstaande tabel is opgenomen hoeveel recht huishoudens hebben op arbeidskorting in 2027 bij verschillende inkomens.

Tabel: Recht op AK

Bruto-inkomen huishouden	Bruto-inkomen per partner	AK per partner	Totaal AK
10.000	5.000	403*	806*
20.000	10.000	806*	1.613*
30.000	15.000	1.690	3.380
40.000	20.000	3.166	6.333
50.000	25.000	4.643	9.286
60.000	30.000	5.444	10.889
70.000	35.000	5.533	11.066
80.000	40.000	5.620	11.241
90.000	45.000	5.708	11.416
100.000	50.000	5.776	11.551
110.000	55.000	5.471	10.941
120.000	60.000	5.166	10.332

**Weergegeven is het recht op arbeidskorting. Deze huishoudens kunnen de arbeidskorting niet volledig verzilveren.*

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de effectieve belastingdruk op arbeid in box 1 is, rekening houdend met de heffingskortingen, bij inkomens in stappen van € 5.000 tot € 60.000 en vervolgens in stappen van € 10.000 tot € 130.000.
Zie voor het antwoord onderstaande tabel. Voor deze vraag is uitgegaan van een alleenstaande jonger dan de AOW-leeftijd zonder kinderen in 2027. De effectieve belastingdruk in box 1 is gedefinieerd als de ratio tussen de betaalde inkomstenbelasting in box 1 en premies volksverzekeringen aan de ene kant en het belastbaar inkomen exclusief pensioenpremies en afrekposten aan de andere kant. Eventuele toeslagen zijn dus buiten beschouwing gelaten.

Tabel: Effectieve belastingdruk box 1

Belastbaar inkomen	Effectieve belastingdruk box 1
€ 0	0%
€ 5.000	0%
€ 10.000	0%
€ 15.000	3%
€ 20.000	3%
€ 25.000	4%
€ 30.000	6%
€ 35.000	10%
€ 40.000	14%
€ 45.000	17%
€ 50.000	19%
€ 55.000	22%
€ 60.000	24%
€ 70.000	27%
€ 80.000	30%
€ 90.000	32%
€ 100.000	34%

€ 110.000	36%
€ 120.000	37%
€ 130.000	38%

Daarnaast vraagt het lid van de fractie van 50PLUS hoe deze effectieve belastingdruk zich verhoudt tot de effectieve belastingdruk in box 3. De effectieve belastingdruk in box 3 (stelsel zoals in de novelle inclusief amendement Klaver/Dassen) bij een inkomen uit vermogen van € 60.000 is 34%. Ter illustratie, de effectieve belastingdruk in box 3 bij een inkomen uit vermogen van € 10.000 is 29% en bij een inkomen uit vermogen van € 100.000 is 36%. Hierbij is aangenomen dat alle heffingskortingen in box 1 worden verzilverd.

Het lid van de fractie 50PLUS vraagt naar de ontwikkeling van de belastingdruk voor de laagste en hoogste inkomensdecielen sinds 2011. Uit de cijfers van het CBS blijkt dat de mediane belastingdruk voor huishoudens in het eerste deciel sinds 2014 gelijk is gebleven op 0%. Zij betaalden geen belasting in 2014 en nog steeds niet in 2024. Voor het hoogste inkomensdeciel is de mediane belastingdruk tussen 2014 en 2024 licht afgenomen van 24,9% naar 24,7%. Het gaat hierbij om de lastendruk binnen de gehele inkomstenbelasting, inclusief inkomstenbronnen die gerelateerd zijn aan kapitaal. Op basis hiervan kan daarom niet gesteld worden dat de belastingdruk op arbeid toe of af is genomen. Wel geeft het CBS hierbij aan dat de gemiddelde belastingdruk sinds 2014 is afgenomen voor de meeste groepen door fiscale wijzigingen sinds 2014, zoals de aanpassing van het schijvenstelsel en het toegenomen belang van heffingskortingen. De afname is het kleinst voor de hoogste inkomens door de steilere afbouw van arbeidskorting en algemene heffingskorting.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt naar een overzicht van de arbeidsparticipatie van AOW-gerechtigden sinds 2015.
De grafiek hieronder geeft de netto-arbeidsparticipatie van personen tussen de AOW-leeftijd en 75 jaar. De netto-arbeidsparticipatie is toegenomen van 10% in 2013 tot circa 14% in 2025.

Figuur: Arbeidsparticipatie van AOW-gerechtigden

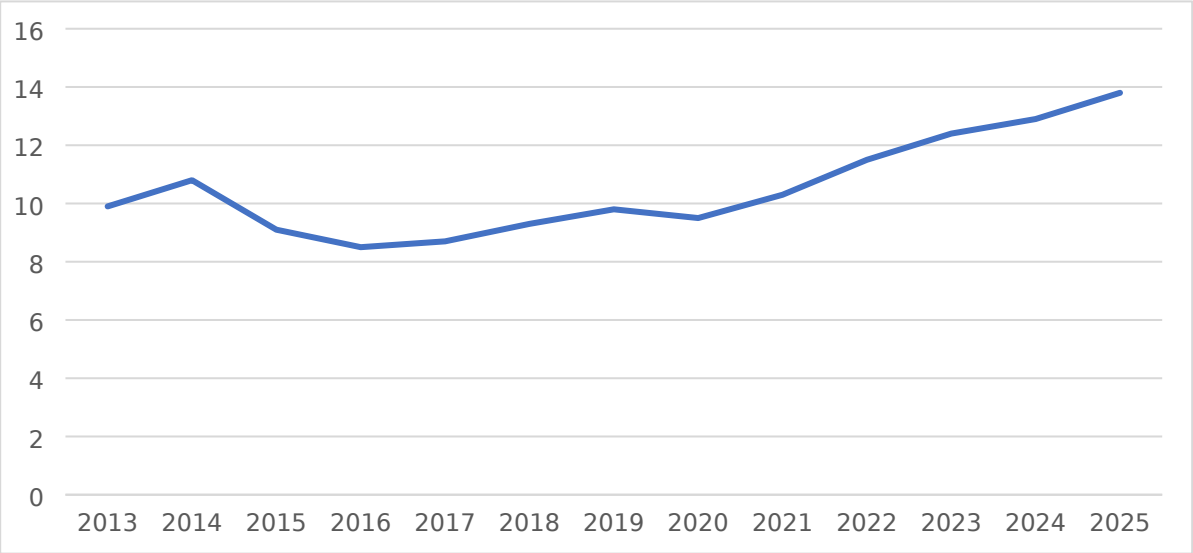

Bron: CBS.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt hoe het voornemen om werken meer te laten lonen zich verhoudt tot een structurele verhoging van de belasting van 6 miljard en waarom er niet is gekozen voor een taakstellende bevriezing van de uitgaven.
Bij de totstandkoming van het coalitieakkoord heeft het kabinet breed gekeken naar de opgaven op de korte en lange termijn en hoe hieraan te voldoen. In dit kader is er besloten voor een afgewogen pakket van maatregelen aan de inkomsten- en uitgavenkant die zorgen voor budgettaire ruimte voor investeringen in zaken als defensie en woningbouw. Het kabinet heeft de gevolgen van de vrijheidsbijdrage in 2027 gecompenseerd met additionele lastenverlichting, en daarbij met name gekeken naar de werkende middenklasse.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de stand van zaken is van het onderzoek naar het afhankelijk maken van de hoogte van de arbeidskorting van deeltijdarbeid. Als het kabinet deze vraag zo mag begrijpen, dat de leden vragen naar de stand van zaken rondom het onderzoek dat in samenwerking met de Minister van SZW wordt uitgevoerd naar de maatregelen uit het coalitieakkoord om meer werken meer te laten lonen, kan het kabinet aangeven dat de uitkomsten hiervan in een Kamerbrief over meer uren werken nog vóór de begrotingsbehandeling van SZW in de Tweede Kamer naar uw kamer zullen worden gestuurd. Hierin worden de maatregelen onderzocht die in het coalitieakkoord worden genoemd, de voltijdsbonus, het meerurenvoordeel en de arbeidskorting per uur.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt of het kabinet kan aangeven wat de te verwachten effecten zijn van stijgende gemeentelijke belastingen, provinciale opcenten, watergerelateerde heffingen en

kosten, en andere kostenstijgingen zoals de energierekening. De stijgingen van de genoemde belastingen en heffingen hebben in principe een negatief effect op de koopkracht. Hoe groot dit effect is, valt op dit moment nog niet te zeggen omdat hier geen aparte ramingen van worden gemaakt. In koopkrachtramingen wordt de nominale verandering van het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor de gemiddelde inflatie. De impliciete aanname in de koopkrachtramingen is dus dat de genoemde belastingen en heffingen stijgen met de gemiddelde inflatie. In werkelijkheid kan dit hoger of lager uitvallen, maar cijfers hierover zijn nog niet bekend.

3. Geleidelijker transitiepad youngtimerregeling

De leden van de fractie van de BBB vragen of het kabinet via een beleidsbesluit vooruitlopend op wetgeving wil goedkeuren dat voor auto's die na 31 december 2025 ter beschikking worden gesteld de youngtimerregeling ook van toepassing blijft, omdat ook voor deze auto's geldt dat de youngtimerregeling eerst wel en vervolgens tijdelijk niet van toepassing is. Dat is niet mijn voornemen. Het kabinet, maar ook de indieners van het amendement[5] dat op dit punt is aangenomen, hebben er expliciet voor gekozen om het gebruik van de youngtimerregeling te verbinden aan de autogebruikers die uiterlijk in 2025 een youngtimer in gebruik namen en er destijds vanuit konden gaan dat de youngtimerregeling op de betreffende auto van toepassing is en blijft. Sinds eind 2025 is algemeen bekend dat deze youngtimerregeling zou worden versoberd, waardoor een nog verdere tegemoetkoming niet voor de hand ligt. Ik wil ten slotte benadrukken dat zowel de Raad van State als uw Kamer kritisch staat tegenover besluiten vooruitlopend op wetgeving. Volgens het kader[6] zie ik daar in dit geval ook geen ruimte voor.

4. Versoberen en afschaffen verhoogde zelfstandigenaftrek (startersaftrek) en startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid

De leden van de fractie van JA21 vragen welke impactanalyse is uitgevoerd naar de economische gevolgen van het afschaffen van de zelfstandigenaftrek en of deze met de Kamer kan worden gedeeld.
In dit Belastingplan wordt voorgesteld de verhoogde zelfstandigenaftrek (startersaftrek) per 1 januari 2027 te verlagen en per 1 januari 2028 af te schaffen. Het kabinet heeft dit bij het maatregelenpakket energieschok[7] aangekondigd. Uit de evaluatie fiscale ondernemerschapsregelingen[8] blijkt dat de startersaftrek waarschijnlijk zeer beperkt doelmatig en beperkt doeltreffend is. De startersaftrek

[5] Kamerstukken II 2026/07, 37022, nr. 49.
[6] Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1329.
[7] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 1.
[8] Kamerstukken II 2024/25, 32140, nr. 199, bijlage.

leidt niet tot veel meer ondernemerschap. De omvang is te klein voor een substantieel effect. Bovendien draagt het extra ondernemerschap beperkt bij aan het algemene maatschappelijke doel van positieve externe effecten van ondernemerschap. Dit heeft ook deels te maken met de toegenomen groep IB-ondernemers die alleen eigen arbeid aanbieden. Zij zijn minder vaak geneigd om te investeren in werkgelegenheid, kapitaal of innovatie. Tegenover de beperkte maatschappelijke baten staan maatschappelijke kosten. De startersaftrek kent relatief hoge uitvoeringslasten vanwege het urencriterium. Ook is sprake van een groot budgettair beslag. In de memorie van toelichting is aangegeven dat voor zowel nieuwe startende ondernemers als voor belastingplichtigen die bijvoorbeeld in 2025 een onderneming zijn gestart, de maatregel geldt. Dit komt ook terug in het CW3.1-overzicht, waarbij onder de financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren is aangegeven dat het voor startende IB-ondernemers betekent dat ze geen extra aftrek meer ontvangen in de vorm van een startersaftrek en dat daarbij ook het (verzamel)inkomen voor inkomensafhankelijke regelingen hoger wordt. Dit laatste is in de memorie van toelichting nader beschreven onder ‘doenvermogen’. Gelet op de evaluatie en de zeer beperkte doelmatigheid en doeltreffendheid van de regeling verwacht het kabinet een zeer beperkt gevolg voor startende ondernemers op het moment dat de regeling is afgeschaft.

5. Aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten

De leden van de fractie van het CDA merken op dat wordt voorgesteld om de aftrek voor specifieke zorgkosten (hierna: ASZ) per 1 januari 2028 af te schaffen. Zij vragen of het kabinet kan toezeggen dat belangengroepen bij de aanpassing van de regeling en de uitwerking van de enveloppe van €350 miljoen worden betrokken. Daarnaast vragen deze leden waarom ervoor wordt gekozen om niet eerst duidelijkheid te hebben over de invulling van de enveloppe, voordat de ASZ wordt afgeschaft. Het klopt dat in het wetsvoorstel zoals dat door de Koning aan de Tweede Kamer werd aangeboden conform coalitieakkoord werd voorgesteld om de ASZ met ingang van 1 januari 2028 volledig af te schaffen. Ook is in het coalitieakkoord een enveloppe ‘tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken’ van met ingang van 1 januari 2027 € 350 miljoen per jaar beschikbaar gesteld. Het wetsvoorstel is door middel van de derde en vierde nota van wijziging aangepast.[9] Deze wijzigingen leiden ertoe dat niet langer wordt voorgesteld om de ASZ per 1 januari 2028 af te schaffen, maar om de ASZ per die datum in een gerichtere en eerlijkere vorm voort te zetten. Het kabinet heeft de wijzingen in lijn met de

[9] Kamerstukken II 2026/27, 37022, nrs. 29 en 51.

uitkomsten van de eerder uitgevoerde evaluatie[10] vormgegeven en komt tegemoet aan wensen vanuit de Tweede Kamer. Er wordt daarom op twee manieren voorgesteld om de aftrek specifieke zorgkosten gerichter te maken. Zo wordt voorgesteld een aantal uitgaven niet langer voor aftrek in aanmerking te laten komen. Daarnaast wordt de inkomensafhankelijke drempel voor inkomens vanaf € 51.412. verhoogd van 5,75% naar 6,5%. Hiermee wordt beoogd de regeling meer te richten op mensen met relatief hoge meerkosten als gevolg van hun chronische ziekte of beperking. Met deze aanpassingen stelt het kabinet een regeling voor die de noodzakelijke financiële ondersteuning kan blijven bieden voor mensen met een chronische ziekte of beperking, totdat er zicht is op een passender alternatief. Het kabinet vindt het van groot belang om de komende jaren te benutten om met een beter werkend alternatief te komen voor de ASZ, dat deze fiscale regeling bij voorkeur uiterlijk per 2030 kan vervangen. Zoals benoemd in de aan de Tweede Kamer gerichte brief van de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Langdurige Zorg, Jeugd en Sport over het eerlijker en gerichter maken van de aftrek voor specifieke zorgkosten zal het kabinet ten behoeve van een goede informatievoorziening en kennisdeling zowel over de aanpassingen in de ASZ als over een mogelijk toekomstig alternatief in gesprek gaan met patiëntenorganisaties, zoals IederIn.[11]

De leden van de fractie van de SP vragen of het inzetten van de enveloppe voor chronisch zieken voor de aftrek specifieke zorgkosten betekent dat er geen middelen resteren voor aanvullende ondersteuning van chronisch zieken en mensen met een beperking. Daarnaast vragen zij of het klopt dat gebruikers circa € 280 miljoen minder ontvangen in de nieuwe regeling.
Het klopt dat door volledige inzet van de enveloppe van € 350 miljoen geen geld uit de enveloppe resteert. Deze is volledig ingezet voor de gerichte vorm van de ASZ. De huidige regeling bedraagt € 629 miljoen. Daarmee klopt het dat de gerichte variant € 279 miljoen bespaart ten opzichte van de huidige variant, inclusief de tegemoetkoming specifieke zorgkosten en toeslagen. Dit komt doordat de regeling meer wordt gericht op belangrijke en periodiek terugkerende kosten van mensen met een chronische ziekte en beperking. Deze keuzes geven opvolging aan de uitkomsten van de eerder uitgevoerde negatieve evaluatie van de regeling.

De leden van de fractie van de SP vragen hoeveel belastingplichtigen hun aftrek geheel of gedeeltelijk verliezen, en wat het gemiddelde

[10] Zie bijvoorbeeld de brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de staatssecretaris van Financiën van 11 juli 2025, Kamerstukken II 2024/25, 36600-XVI, nr. 202.
[11] Kamerstukken II 2026/27, 37020-XVI, nr. 110.

verlies per inkomensgroep is. Zij vragen om een voorbeelddoorwerking inclusief doorwerking in de toeslagen.
Ongeveer 900.000 huishoudens maken gebruik van de huidige aftrekpost, voor een gemiddeld aftrekbaar bedrag van ongeveer € 1.600. Gemiddeld ontvangt een huishouden dat gebruikmaakt van de huidige aftrekpost ongeveer € 700, inclusief tegemoetkoming specifieke zorgkosten en toeslagen.
In de aangiftegegevens is niet bekend welke kosten huishoudens exact hebben gemaakt. Daarom is er geen exact antwoord op het effect van de nieuwe variant op specifieke groepen huishoudens. Dit is geprobeerd globaal te schatten. Naar schatting kan 80% van de huishoudens minder gebruikmaken van de gerichte aftrekpost dan de huidige aftrekpost, en zo'n 35% kan helemaal geen gebruik meer maken. Het gemiddelde aftrekbare bedrag per huishouden wordt ongeveer € 1.400. Gemiddeld ontvangt een huishouden dat gebruikmaakt van de gerichte aftrekpost ongeveer € 600, inclusief tegemoetkoming specifieke zorgkosten en toeslagen.
Voor verschillende inkomensgroepen wordt geschat dat met name huishoudens met hogere inkomens meer geraakt worden door de gerichte variant. Van huishoudens met een verzamelinkomen tot € 40.000 wordt geschat dat rond de 30% geen gebruik meer kan maken van de aftrekpost, terwijl dit ongeveer 50% is van huishoudens met een verzamelinkomen boven de € 40.000. Voor huishoudens met de AOW-leeftijd wordt geschat dat zij wat minder geraakt zullen worden dan huishoudens zonder de AOW-leeftijd. Van huishoudens met een fiscaal partner wordt geschat dat zij wat meer geraakt zullen worden dan huishoudens zonder fiscaal partner.

6. Afschaffen gerichte vrijstelling branche-eigen producten
De leden van de fractie van PRO vragen naar mogelijke alternatieven voor het afschaffen van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten. Hieraan gerelateerd vraagt het lid van de fractie van Van Gasteren of het kabinet bereid is om in overleg met de branche te zoeken naar snelle reparatiemogelijkheden. Deze gerichte vrijstelling wordt afgeschaft naar aanleiding van een aangenomen motie[12] door de Tweede Kamer. Daarnaast ben geen voorstander van een versoberd behoud van deze gerichte vrijstelling, omdat deze vrijstelling niet aansluit bij het doel van de gerichte vrijstellingen om zakelijk kosten onbelast te kunnen vergoeden. Dit wordt niet anders als het maximale bedrag aan korting wordt gehalveerd. De Tweede Kamer heeft een amendement met daarin de voortzetting van een versoberde variant van de gerichte vrijstelling niet aangenomen. Het herinvoeren van een versoberde variant van deze gerichte vrijstelling gericht op mensen met lagere salarissen, zoals de leden van de fractie van PRO benoemen, klinkt in

[12] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 30.

eerste instantie sympathiek, maar heeft ook niet mijn voorkeur. Dit voorstel staat lijnrecht tegenover een vereenvoudiging van de werkkostenregeling, omdat hierdoor werkgevers verplicht zijn om bij te houden welke werknemers wel of niet in aanmerking komen voor personeelskorting. Hierdoor ontstaat een ongelijke behandeling tussen werknemers welke afhankelijk is van het loon van de betreffende werknemers en leidt mogelijk tot extra regeldruk voor werkgevers. Daarnaast kan het behouden van deze gerichte vrijstelling gevolgen hebben voor de arbeidsvoorwaarden tussen werkgevers en werknemers.

De leden van de fractie van het CDA vragen of het niet meer voor de hand ligt om de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten een jaar later – per 2028 – af te schaffen. In samenhang hiermee vragen de leden van de fractie van de ChristenUnie waarom ik het nodig acht om nu deze gerichte vrijstelling af te schaffen in een tijd waarin de bestaanszekerheid van mensen met lage inkomens onder druk staat. De maatregel wordt, vanwege een aangenomen motie[13] van de Tweede Kamer, gebruikt ter dekking van de fiscale maatregelen naar aanleiding van de energieschok, waardoor deze maatregel per 1 januari 2027 in werking moet treden. In het debat met de Tweede Kamer over de maatregelen van het kabinet inzake de hoge energie-en brandstofprijzen op 22 april 2026 is deze motie ingediend om daarmee een van de door het kabinet voorgestelde dekkingsmaatregelen te veranderen. De motie verzocht deze dekking te zoeken bij een ondoelmatige regeling binnen de werkkostenregeling, zoals de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten. Deze motie is aangenomen. Het kabinet geeft gehoor aan deze motie en stelt voor deze gerichte vrijstelling af te schaffen, ook omdat deze vrijstelling deels doeltreffend en niet doelmatig is. Onderzoeksbureau SEO, die deze vrijstelling heeft geëvalueerd, geeft aan dat de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten geen maatschappelijk doel meer dient, dat het vergoeden of verstrekken van branche-eigen producten geen zakelijke kostenvergoeding betreft en niet bijdraagt aan een behoorlijke vervulling van de dienstbetrekking.[14]

De leden van de fractie van het CDA vragen of het afschaffen van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten ertoe kan leiden dat andere personeelsvoorzieningen worden afgeschaft. Het voorstel om de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten af te schaffen betekent niet automatisch dat werkgevers die werknemers korting geven op eigen producten hiermee stoppen. Dat is afhankelijk van de afspraken die werkgevers met hun werknemers hebben gemaakt. Als een werkgever deze korting blijft geven, kan dit voordeel nog steeds onbelast worden verstrekt. Hiervoor kan de vrije ruimte van de werkkostenregeling

[13] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 30.
[14] Kamerstukken II 2024/25, 36602, nr. 163, bijlage.

worden gebruikt. Daarbij geldt er – in tegenstelling tot de gerichte vrijstelling – geen maximum korting of een maximum kortingspercentage.[15] Het is de keuze van werkgevers hoe zij deze vrije ruimte invullen en of zij deze willen gebruiken voor het verstrekken van personeelskorting. Het afschaffen van deze gerichte vrijstelling zal naar verwachting niet ten koste gaan van zakelijke personeelsvoorzieningen waarvoor een gerichte vrijstelling bestaat, zoals reis-, verblijf- of studiekosten. Mogelijk heeft het afschaffen van deze gerichte vrijstelling wel effect op de manier waarop de vrije ruimte wordt benut. Of werkgevers personeelsvoorzieningen die ook ten laste van de vrije ruimte gebracht worden zullen afschaffen, verschilt per werkgever. Het is een keuze van de werkgever om de vrije ruimte te overschrijden. Als de vrije ruimte wordt overschreden is de werkgever over de overschrijding een eindheffing van 80% verschuldigd, welke vergelijkbaar is met een regulier inkomstenbelastingtarief van circa 44%.

De leden van de fractie van het CDA vragen ook of een verhoging van de vrije ruimte onderdeel is van de verdere uitwerking voor het vereenvoudigen van de werkkostenregeling die komend jaar zal plaatsvinden. Het kabinet is momenteel de overige aanbevelingen, die volgen uit de evaluatie van de werkkostenregeling, nader aan het onderzoeken en uitwerken. Hierbij kijkt het kabinet naar het mogelijk afschaffen van ondoelmatige of ondoeltreffende vrijstellingen en andere verbeteringen. Het verhogen van de vrije ruimte is hier niet per definitie onderdeel van, maar kan een gevolg zijn het afschaffen van een andere regeling. Het kabinet wil daarnaast het gebruik van de vrije ruimte vereenvoudigen door een doelmatigheidsgrens te codificeren. Naar verwachting kan dat via het Belastingplanpakket 2028.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt of het kabinet bekend is met de berekeningen van de brancheorganisaties en of de afschaffing van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten is meegenomen in de koopkrachtcijfers van lage inkomens. Het kabinet is niet in detail bekend met de berekeningen van de brancheorganisaties. Aanpassingen in de werkkostenregeling worden niet meegenomen in de koopkrachtcijfers. De maatregelen hebben in de eerste plaats gevolgen voor de werkgevers. Werkgevers kunnen de korting op eigen producten onder brengen in de vrije ruimte van de werkkostenregeling of indien deze volledig gebruikt is hier een eindheffing over betalen. In die gevallen heeft de afschaffing van de gerichte vrijstelling geen negatief inkomenseffect voor werknemers met lage inkomens. Of en in hoeverre werkgevers dit doen verschilt per werkgever.

[15] Mits voldaan wordt aan het gebruikelijkheidscriterium.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt of de opbrengst van de afschaffing van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten is geschat op € 128 miljoen. Daarnaast vraagt het lid welk gedragseffect van werkgevers is meegenomen en waarom het kabinet rekent met een opbrengst in plaats van een dekking. De opbrengst is geschat op € 123 miljoen per jaar. In de berekening van de opbrengst is aangenomen dat werkgevers ondanks de afschaffing van de gerichte vrijstelling veelal personeelskorting zullen blijven bieden. Op basis van de evaluatie van SEO over de werkkostenregeling, is de verwachting dat de meeste werkgevers de personeelskorting kunnen onderbrengen in de vrije ruimte. Voor het deel van de werkgevers dat naar verwachting beperkt of geen ruimte heeft in de vrije ruimte, zal bij overschrijding van de vrije ruimte 80% eindheffing verschuldigd zijn over de personeelskorting. Dit leidt tot een opbrengst in plaats van een derving.

7. Aanpassing fiscale behandeling ingeprijsd valutaresultaat
De leden van de fractie van de BBB vragen ten aanzien van de voorgestelde aanpassing van de fiscale behandeling van ingeprijsde valutaresultaten voor de deelnemingsvrijstelling nader inzicht te geven in de samenstelling, onderbouwing en robuustheid van de geraamde structurele opbrengst van € 120 miljoen.
Het kabinet verwijst voor de algemene onderbouwing van deze raming naar de ramingstoelichting. Het Centraal Planbureau (CPB) heeft deze raming gecertificeerd als redelijk en neutraal, maar benadrukt tevens dat er sprake is van een hoge mate van onzekerheid. Omdat het aantal belastingplichtigen dat door deze maatregel wordt geraakt zeer beperkt is, is het niet mogelijk om zonder de fiscale geheimhoudingsplicht te schenden een nadere uitsplitsing naar belastingplichtigen te maken. Voor de inschatting van het budgettaire effect zijn, zoals gebruikelijk bij ramingen, historische gegevens gebruikt als basis voor toekomstige schattingen. Hierbij is impliciet aangenomen dat de historische valutaontwikkelingen zich ook in de toekomst zullen voordoen. Deze aanname brengt een aanzienlijke onzekerheid met zich mee, maar het is onmiskenbaar dat valutakoersen en renteverschillen ook in de toekomst zullen fluctueren. Daarnaast gaat het kabinet uit van de aanname dat bedrijven valutarisico’s willen afdekken en hierbij gebruik zullen maken van de verwachting dat bepaalde valuta’s – op basis van renteontwikkelingen en 1-jaarsvalutakoersen – voorspelbaar zullen dalen. Hierdoor kan op een valuta-afdekkingsinstrument naar verwachting een positief valutaresultaat worden behaald, hetgeen het interessant maakt om het instrument onder artikel 13, lid 7, te brengen. De daadwerkelijke opbrengst van de maatregel hangt sterk af van de feitelijke koersontwikkelingen en is, zoals eerder benadrukt, zeer

onzeker. Deze onzekerheid werkt in twee richtingen: bij grote verwachte koersfluctuaties kan de opbrengst hoger uitvallen, terwijl bij kleine fluctuaties de opbrengst lager kan zijn. Het kabinet verwacht een beperkt gedragseffect bij deze maatregel en hanteert daarom een gedragseffect van 20%. Een afwijkend gedragseffect zal de opbrengst naar rato beïnvloeden. Per saldo acht het kabinet de maatregel geschikt om te dienen als budgettaire dekking voor de derving in de liquidatieverliesregeling die uitgaat van het eerdere arrest van de Hoge Raad.

8. Indexering alcoholaccijns

De leden van de fractie van het CDA vragen waarom monitoring van de indexatie van de alcoholaccijns niet al in 2027 kan starten. Daarnaast vragen de leden naar de mogelijkheden tot ingrijpen die het kabinet ziet indien er sprake zou zijn van het weglekken van belastingopbrengsten naar buurlanden.

De indexatie van alcoholaccijns betreft ieder jaar slechts een beperkte nominale aanpassing van de tarieven van de alcoholaccijns. Zo stijgt de accijns op een krat pils in 2027 met 7 cent en op een fles wijn met 2 cent. Deze groei is zodanig beperkt dat wordt verwacht dat er in 2027 slechts zeer beperkte effecten kunnen optreden als gevolg van de indexatie. In 2029 zijn de tarieven van de alcoholaccijns drie jaar geïndexeerd, waardoor het effect van de jaarlijkse indexatie beter te meten is. Op basis van deze monitoring zal het kabinet de effecten wegen.

In het geval het kabinet eerder al signalen ontvangt over bijvoorbeeld teruglopende accijnsopbrengsten of signalen vanuit de uitvoering van Douane, worden deze signalen vanzelfsprekend gevolgd en gewogen.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen wat het hoofddoel is van de jaarlijkse indexatie van de alcoholaccijns.

Het doel van de maatregel is tweeledig, namelijk het genereren van een budgettaire opbrengst ter dekking van het maatregelenpakket energieschok[16] en bevorderen van de volksgezondheid door het voorkomen dat de reële hoogte van de alcoholaccijns jaarlijks afneemt door de inflatie.

De leden vragen naar hoe het kabinet een balans vindt tussen twee ogenschijnlijk conflicterende doelen. Ook vragen de leden waar het kabinet de structurele budgettaire opbrengst van € 129 mln. per jaar vanaf 2027 op heeft gebaseerd en of het verwacht deze opbrengst ook daadwerkelijk te behalen.

De budgettaire opbrengst van € 129 miljoen per 2027 is gebaseerd op het verschil in accijnsopbrengst bij het geïndexeerde tarief ten opzichte

[16] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 1.

van de accijnsopbrengst bij het tarief dat niet geïndexeerd wordt. Een hoger accijnstarief leidt hierbij tot een hogere accijnsopbrengst. Bij het opstellen van de raming voor de budgettaire opbrengst door de maatregel wordt rekening gehouden met gedragseffecten, zoals een vermindering van consumptie van alcoholhoudende dranken en grenseffecten. De omvang van het gedragseffect komt uit het met het CPB opgestelde gedragseffectenmemo.[17] Het kabinet verwacht deze structurele opbrengst te behalen.

Hiernaast vragen de leden van de ChristenUnie hoe het kabinet grenseffecten door de maatregel wil voorkomen.
Het staat consumenten vrij om over de grens aankopen te doen. Het doen van aankopen over de grens is op een interne markt met open grenzen, zoals de Europese Unie, heel normaal. Het is mogelijk dat er op deze interne markt prijsverschillen bestaan tussen de verschillende landen. Hieraan kunnen allerlei redenen ten grondslag liggen, zoals prijsverschillen van grondstoffen, afspraken tussen supermarkten of verschillend beleid, bijvoorbeeld ten aanzien van accijnstarieven of het toestaan van aanbiedingen van alcoholhoudende dranken.

Bij de tabaksaccijns is het accijnstarief de afgelopen jaren fors toegenomen. Hierdoor is sprake van grotere gedragseffecten. Door de alcoholaccijns te indexeren, blijft deze in reële termen ieder jaar constant, en wordt deze in nominale termen ieder jaar slechts licht verhoogd. Hierdoor wordt er geen grote verschuiving verwacht naar aankopen over de grens vanwege de jaarlijkse indexatie van de tarieven van de alcoholaccijns. Het kabinet erkent dat grenseffecten mogelijk afbreuk kunnen doen aan zowel het gezondheidsdoel als het budgettaire doel van de maatregel. Daarom houdt het kabinet ook rekening met deze effecten bij het opstellen van de budgettaire ramingen. Ook worden de effecten van de indexatie van de alcoholaccijns met een rapportage in 2029 gemonitord.

9. Verlengen accijnskorting voor ongelode benzine Europees Nederland
De leden van de fractie van D66 vragen hoe het kabinet de doelmatigheid van de verlenging van de accijnskorting vanuit koopkrachtperspectief beoordeelt. Ook vragen de leden welke mogelijkheden zijn onderzocht om huishoudens die voor hun werk of dagelijkse voorzieningen op de auto zijn aangewezen gerichter te ondersteunen. De leden vragen hoe de ondersteuning vooral terecht kan komen bij huishoudens die hoge brandstofprijzen moeilijk kunnen opvangen.
In de huidige situatie van hoge brandstofprijzen vindt het kabinet het onwenselijk dat de prijs nog verder stijgt vanuit het oogpunt van

[17] Gedragseffecten belastingmaatregelen 2026 | CPB Website

bereikbaarheid en betaalbaarheid. Met de voorgestelde verlenging van de accijnskorting wordt voorkomen dat huishoudens en bedrijven in 2027 door aflopen van de korting met hogere brandstofkosten worden geconfronteerd. Voor huishoudens met een laag inkomen die de auto dagelijks nodig hebben, kan dat een merkbaar verschil maken. Voor het uitsluitend ondersteunen van bepaalde inkomensgroepen is een generieke accijnskorting minder geschikt dan een gerichte tegemoetkoming. Echter, de accijnskorting heeft als doel de brandstofkosten tijdelijk te beperken. Bij de keuze voor de maatregel weegt het kabinet naast de inkomensverdeling ook de uitvoerbaarheid en de snelheid waarmee huishoudens kunnen worden bereikt. Een gerichter alternatief in de vorm van een brandstofpas voor lage inkomens is eerder verkend. Zoals toegelicht in de brief van 15 juni 2026[18], kan dit instrument niet op korte termijn worden uitgevoerd. Er is geen publieke uitvoeringsorganisatie beschikbaar om te beoordelen welke huishoudens en voertuigen in aanmerking komen. Ook is een systeem van brandstofpassen fraudegevoelig.
Het kabinet kiest daarom op korte termijn voor voortzetting van de bestaande accijnskorting. Daarmee worden ook huishoudens bereikt die voor noodzakelijke ritten weinig alternatieven hebben en een stijging van de brandstofkosten moeilijk kunnen opvangen. Zij hoeven hiervoor geen aanvraag te doen. De budgettaire kosten, de beperkte gerichtheid en de zwakkere prikkel om brandstof te besparen, wegen mee bij de keuze om de korting tijdelijk voort te zetten en vervolgens af te bouwen.

De leden van de fractie van de SP vragen wat de accijnskorting betekent per liter.
Onderstaande tabel laat de accijnskorting zien per liter per brandstofsoort. Vanaf 2027 vervalt de accijnskorting voor LPG, en in 2028 wordt de korting afgebouwd. Vanaf 2029 is er geen accijnskorting meer ingeboekt.

[18] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 42, onderdeel ‘Mobiliteitspas.

Tabel: Accijnskorting per liter brandstof per jaar

	2026	2027	2028	2029
Benzine (Euro loodvrij)	€ 0,15738	€ 0,17643	€ 0,10195	€-
Diesel	€ 0,10204	€ 0,11905	€ 0,06897	€ -
LPG (per kg)*	€ 0,06875	€ -	€ -	€ -

*Het accijnstarief van LPG is per kg. Een liter LPG is gemiddeld 0,54 kg.

Onderstaande tabel laat zien wat de accijnstarieven per brandstofsoort zijn met de ingeboekte korting.

Tabel: Accijnstarief per liter brandstof per jaar

	2026	2027	2028	2029
Benzine (Euro loodvrij)	€ 0,84469	€ 0,85169	€ 0,94673	€ 1,07280
Diesel	€ 0,55229	€ 0,55229	€ 0,61580	€ 0,70052
LPG (per kg)*	€ 0,36902	€ 0,44915	€ 0,45813	€ 0,46867

*Het accijnstarief van LPG is per kg. Een liter LPG is gemiddeld 0,54 kg.

Voorts vragen de leden van de fractie van de SP naar de gevolgen voor de accijnstarieven op benzine en diesel per 1 januari 2027 bij verwerping van het wetsvoorstel, aangezien de accijnskorting ontbreekt in het overzicht van de gevolgen per belastingmiddel.
Op grond van de huidige wetgeving geldt de tijdelijke accijnskorting voor benzine en diesel tot en met 31 december 2026. Het onderhavige wetsvoorstel voorziet erin deze accijnskorting voor benzine en diesel vanaf 1 januari 2027 te verlengen. Indien het wetsvoorstel wordt verworpen, treedt deze voorgestelde verlenging niet in werking en vervalt de tijdelijke accijnskorting van rechtswege met ingang van 1 januari 2027. In dat geval gelden per 1 januari 2027 weer de reguliere, wettelijk geïndexeerde accijnstarieven. Voor benzine betekent dit een accijnstarief van circa € 1,03 per liter (in plaats van circa € 0,85 per liter met korting) en voor diesel circa € 0,67 per liter (in plaats van circa € 0,55 per liter met korting).

De leden van de fractie van de SP vragen wat de uitvoeringsgevolgen zijn indien bij verwerping van het voorliggende wetsvoorstel de verlenging van de accijnskorting en de overige koopkrachtmaatregelen via een afzonderlijk wetsvoorstel alsnog per 1 januari 2027 met terugwerkende kracht wordt ingevoerd.
Voor de Douane is 15 december de uiterste datum voor aanpassing van de accijnstarieven per 1 januari 2027. Als de tarieven met terugwerkende kracht worden geregeld zijn de uitvoeringsgevolgen voor de Douane dat er vanaf 1 januari 2027 tot de datum waarop het wetsvoorstel wordt aangenomen er een recht op teruggaaf ontstaat voor het verschil in de tarieven. Wij brengen de Kamer in herinnering dat een wetsartikel dat vroeger voorzag in een teruggaaf bij verlaging van de accijnstarieven

wegens onuitvoerbaarheid is afgeschaft[19]. De Douane acht het daarom onuitvoerbaar om met terugwerkende kracht tarieven te herstellen. Voor de Belastingdienst geldt ten aanzien van de overige koopkrachtmaatregelen dat er geen uitvoeringsgevolgen zijn, omdat deze maatregelen zoals deze nu voorliggen reeds in de systemen worden verwerkt.

10. Verhogen tarief belasting op leidingwater

De leden van de fractie van BBB vragen of het kabinet inzichtelijk kan maken bij welke groepen huishoudens en ondernemingen de geraamde opbrengst van € 111 miljoen uiteindelijk neerslaat, zowel rechtstreeks via de drinkwaterrekening als indirect via de doorberekening van hogere bedrijfskosten in consumentenprijzen. De leden van de fractie van de BBB vragen welk deel van de geraamde € 111 miljoen rechtstreeks wordt opgebracht door huishoudens en welk deel door bedrijven. De belasting op leidingwater wordt geheven via de drinkwaterrekening. De lasten komen dus rechtstreeks terecht bij de afnemers van drinkwater, huishoudens en bedrijven, naar rato van hun verbruik. Op basis van CBS-data over het totale leidingwaterverbruik geldt: "Dit komt neer op 73% verbruik bij huishoudens en 27% bij bedrijven." In de raming is vervolgens rekening gehouden met een prijselasticiteit van -0,15 voor bedrijven en -0,075 voor huishoudens, waardoor de feitelijke verdeling iets kan afwijken. Voor huishoudens geldt dat een gemiddeld huishouden met kinderen circa 155 m³ per jaar verbruikt, wat neerkomt op een lastenstijging van circa € 15 per jaar. Bedrijven zullen een deel van de hogere lasten waarschijnlijk doorberekenen in hun prijzen. In de meeste gevallen lijkt het haalbaar de prijsstijgingen door te rekenen aan gebruikers van die sectoren, zoals zwembadbezoekers en gebruikers van voedingsmiddelen. Het effect op consumentenprijzen is daarbij beperkt. Het gemiddelde zwembad kan de kostprijsverhoging opvangen met een ticketprijsverhoging van minder dan 1 cent. Het kabinet beschikt niet over gegevens om de indirecte doorwerking van de lasten naar specifieke groepen huishoudens nader uit te splitsen.

De leden van de fractie van BBB vragen of het kabinet de lasten voor bedrijven verder kan uitsplitsen naar sector en verbruikscategorie, bijvoorbeeld industrie, landbouw, voedingsmiddelenindustrie, horeca en overige zakelijke gebruikers. De lasten lopen sterk uiteen, omdat het waterverbruik per bedrijf sterk verschilt. Zwembaden en autowasstraten vallen gemiddeld zwaarder onder de maatregel, net als farmaceutische en voedingsmiddelenindustrie en ziekenhuizen bij de hoogste verbruiksklasse. In onderstaande tabel is een overzicht van de lasteneffecten voor verschillende bedrijfsprofielen opgenomen.

[19] Kamerstukken II 2024/25, 36603, nr. 3, p. 18-19, 27 en 47.

Tabel: Effect tariefsverhoging belasting op leidingwater voor verschillende bedrijfsprofielen

Type bedrijf naar verbruik in m³/j	Aantal bedrijven	Maximale lastenstijging (in €/j)	Voorbeeld van sector die gemiddeld 'veel' getroffen wordt door variant
0-300 m³/j	235.941	30	Bv. Zwembaden, autowasstraten met beperkte toepassing van waterrecycling
300 - 10.000 m³/j	21.413	1000	
10.000-15.000 m³/j	1.946	1500	
15.000 - 25.000 m³/j	1.420	2500	Bv. farmaceutische- en voedingsmiddelenindustrie en ziekenhuizen
25.000 - 120.000 m³/j	1.397	12.000	
>120.000m³/j	276	>	

De leden van de fractie van BBB vragen of het kabinet de lastenverdeling afzonderlijk inzichtelijk kan maken voor de tariefsverhoging en voor de afschaffing van het heffingsplafond van 50.000 m³. De leden van de fractie van BBB vragen daarnaast welke groepen bedrijven door beide maatregelen worden geraakt en wat hun gezamenlijke lastenstijging is. Bedrijven en instellingen worden door de afschaffing van het heffingsplafond geraakt als zij per aansluiting meer dan 50.000 m³ drinkwater verbruiken. Voorbeelden hiervan zijn ziekenhuizen, zwembaden en de farmaceutische en voedingsmiddelenindustrie. Voor een zwembad met 125.000 bezoekers per jaar, zorgt de afschaffing van het heffingsplafond en de tariefsverhoging voor een gezamenlijke lastenverhoging in de belasting op leidingwater van € 6581 tussen 2025 en 2027. Deze lastenstijging is voor € 5331 het gevolg van de afschaffing van het heffingsplafond alleen, € 30 vanwege de ophoging van het tarief alleen en €1220 vanwege de tariefsverhoging die van toepassing is op het verbruik dat eerder viel onder het heffingsplafond. Een gemiddeld academisch ziekenhuis heeft zo'n 1000 bedden en een gemiddeld algemeen ziekenhuis zo'n 400 bedden. Gegeven het hierboven weergegeven gemiddelde drinkwaterverbruik per bed voor beide ziekenhuistypes komt het gemiddelde waterverbruik voor deze categorieën neer op 300.000 kubieke meter drinkwater voor een academisch ziekenhuis en 64.000 kubieke meter drinkwater voor een niet-academisch ziekenhuis. De extra lasten voor een gemiddeld academisch ziekenhuis komen neer op € 160.969. Hiervan is € 130.969 vanwege afschaffing van het heffingsplafond alleen, € 30 vanwege de ophoging van het tarief alleen en € 29.970 vanwege de tariefsverhoging op het eerder niet belaste verbruik. Voor een niet-academisch ziekenhuis komt dit neer op € 34.237. Hiervan is € 27.837 vanwege afschaffing van het heffingsplafond alleen, € 30 vanwege de ophoging van het tarief alleen en € 6.370 vanwege de tariefsverhoging op het eerder niet belaste verbruik. Het kabinet acht deze prijsstijgingen niet van het niveau dat die in de betreffende sectoren ondragelijk zouden zijn.

De leden van de fractie van D66 vragen aandacht voor de belasting op leidingwater en de overige fiscale maatregelen die het gebruik van grondstoffen en energie raken, en vragen welke gedrags- en verduurzamingseffecten het kabinet hiervan verwacht. De verhoging van het tarief van de belasting op leidingwater heeft primair een budgettair doel. Daarnaast geeft de maatregel een extra prikkel geven om waterverspilling tegen te gaan. De verwachte extra waterbesparing is beperkt, omdat verbruikers weinig reageren op prijsveranderingen van water. In de raming is bij deze maatvoering rekening gehouden met een prijselasticiteit van -0,15 voor bedrijven en -0,075 voor huishoudens. Voor een gemiddeld huishouden komt dat neer op een daling van het jaarlijkse waterverbruik met ongeveer 0,28 kubieke meter. Ook bij grootverbruikers is de verwachte waterbesparing beperkt. Aan drinkwaterbesparing wordt daarom vooral gewerkt via het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing. Dat plan wil het drinkwatergebruik van zowel particulieren als bedrijven met 20% verminderen.

De leden van de fractie van D66 vragen hoe wordt voorkomen dat dergelijke maatregelen vooral neerslaan bij huishoudens en bedrijven die weinig mogelijkheden hebben om hun verbruik te verminderen. Het kabinet vindt het van belang dat drinkwater goed toegankelijk en betaal moet blijven boor huishoudens en bedrijven. Ook met de huidige belastingverhoging blijft dat het geval. Voor de belasting op leidingwater gaat het om een verhoging van tien eurocent per kubieke meter. Voor een gemiddeld huishouden met kinderen gaat het om circa € 15 per jaar. Voor bedrijven die hun waterverbruik niet of nauwelijks kunnen aanpassen, zoals zwembaden en ziekenhuizen, heeft het kabinet de lastenstijging in beeld gebracht. Voor een zwembad met 125.000 bezoekers per jaar gaat het om ca. € 1.000–1.250 per jaar. Dat is op te vangen met een ticketprijsverhoging van minder dan 1 cent. Voor ziekenhuizen gaat het om € 16 tot € 30 per bed per jaar. Het kabinet acht deze lastenstijging niet zodanig dat compensatie noodzakelijk is.

De leden van de fractie van JA21 vragen in hoeverre de regering de verhoging van de Belasting op Leidingwater verdedigbaar vindt voor een nutsvoorziening? Voorts vragen de leden van de fractie van JA21 of een belasting op een nutsvoorziening uit den boze is. Tot slot vragen de leden van de fractie van JA21 naar de financiële impact op huishoudens van deze verhoging. Zoals door het kabinet aangekondigd heeft de maatregel primair een budgettair doel. De verhoging levert structureel circa € 111 miljoen op. Het kabinet acht de verhoging van het tarief met tien eurocent per kubieke meter niet van een zodanig niveau dat deze onevenredig belastend is. Ook na de verhoging blijft de prijs van drinkwater in Nederland aan de lage kant van het Europese gemiddelde. De prijzen van drinkwater zijn in Nederland (gemiddelde prijs van 2,70–

3,50 euro per kubieke meter exclusief vastrecht) gemiddeld genomen laag vergeleken met andere landen in Europa (gemiddelde prijzen van 2–5 euro per kubieke meter). De voorziene prijsstijging van tien eurocent per kubieke meter maakt dit niet anders. Een gemiddeld huishouden met kinderen verbruikt circa 155 kubieke meter leidingwater per jaar, wat een lastenstijging van circa 15 euro per jaar betekent, excl. 9% btw. De betaalbaarheid van drinkwater als basisvoorziening komt met deze maatregel dan ook niet in het geding.

11. Verlagen hoge tarief vliegbelasting

De leden van de fractie van D66 vragen hoe de verlaging van het hoge tarief in de vliegbelasting per 2027 zich verhoudt tot de verhoging van het tarief voor passagiers van vliegtuigen met 19 of minder zitplaatsen naar aanleiding van het aangenomen amendement Teunissen[20]. Hierbij vragen de leden naar de effecten die het kabinet verwacht van beide maatregelen, meer specifiek de uitstoot en de lastenverdeling tussen passagiers van reguliere vluchten en passagiers van vliegtuigen met 19 of minder zitplaatsen. De verwachte kwantitatieve beleidseffecten van deze specifieke maatregelen zijn niet onderzocht. Wat betreft de verlaging van het hoge tarief verwacht het kabinet dat deze zal leiden tot een minimale afname van de CO2-reductie en de mate van internalisatie van de gedifferentieerde vliegbelasting. De verlaging van het hoge tarief neemt echter niet weg dat de gedifferentieerde vliegbelasting ten opzichte van de huidige situatie nog steeds zorgt voor een reductie van de CO2 uitstoot van het vliegverkeer vanaf Nederlandse luchthavens en een hogere mate van internalisatie van de externe kosten van luchtvaart. De verhoging van het tarief voor vluchten met vliegtuigen met 19 of minder zitplaatsen leidt tot een hogere mate van internalisatie van de externe kosten van vluchten met deze vliegtuigen. Per 2030 treden de specifieke tarieven voor passagiers van vliegtuigen met 19 of minder zitplaatsen in werking. Deze tarieven worden op grond van het amendement Teunissen elk met € 100 verhoogd. Hierdoor verschuiven de lasten van de vliegbelasting per 2030 meer in de richting van de passagiers van vliegtuigen met 19 of minder zitplaatsen ten opzichte van passagiers van reguliere vluchten.

De leden van de fractie van Volt vragen of het kabinet kan toelichten op basis waarvan de afstand van circa 5.500 kilometer binnen de tarifering van de vliegbelasting is gekozen. Per 1 januari 2027 wordt tarief van de vliegbelasting gedifferentieerd naar afstand, gebaseerd op de eindbestemming van de passagier. De tariefhoogte wordt per 2027 bepaald aan de hand van een indeling in drie categorieën:

[20] Kamerstukken II 2026/27, 37022, nr. 47.

a) laag tarief: voor eindbestemmingen in staten of gebieden die zijn opgenomen in bijlage A bij de Wet belastingen op milieugrondslag;
b) midden tarief: voor eindbestemmingen in staten of gebieden die zijn opgenomen in bijlage B bij de Wet belastingen op milieugrondslag;
c) hoog tarief: voor eindbestemmingen in staten of gebieden die niet zijn opgenomen in bijlage A of bijlage B bij de Wet belastingen op milieugrondslag.

In bijlage B bij de Wet belastingen op milieugrondslag zijn staten en gebieden opgenomen die op een afstand tussen circa 2.000 kilometer en circa 5.500 kilometer van Amsterdam liggen. De keuze voor het hanteren van 5.500 kilometer als bovengrens voor de staten en gebieden in bijlage B betekent dat het overgrote deel van alle trans-Atlantische vluchten vertrekkend vanuit Nederland onder hetzelfde tarief valt, namelijk het hoogste. Deze vluchten hebben een hoge totale uitstoot, wat, met het oog op de internalisatie van de externe kosten van de luchtvaart, een hoger tarief ook rechtvaardigt. Daarnaast beperkt deze afbakening ongewenste uitwijkeffecten. Door grote intercontinentale bestemmingen in één categorie onder te brengen, worden prikkels verminderd om uit te wijken naar andere luchthavens of alternatieve routes. Dit versterkt de effectiviteit en handhaafbaarheid van de maatregel.

De leden vragen ook of het kabinet kan aangeven welke Nederlandse juridische basis Nederland het recht geeft materiële beperkingen op te leggen aan het vrije verkeer van personen, goederen en diensten binnen de EU die aldus de leden het gevolg zullen zijn van de gedifferentieerde vliegbelasting. Ook vragen de leden hoe de behandeling van Franse ultraperifere gebieden (UPG’s) in de vliegbelasting zich verhoudt tot de behandeling van het Caribisch deel van het Nederlands Koninkrijk. Daarnaast vragen de leden of de behandeling van UPG’s in de vliegbelasting niet in tegenstrijd is met artikel 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). De wettelijke grondslag voor de vliegbelasting is neergelegd in de Wet belastingen op milieugrondslag. Bij de uitoefening van deze nationale heffingsbevoegdheid is Nederland gebonden aan het Unierecht. Een eventuele beperking van het vrije verkeer moet dan ook naar Unierecht gerechtvaardigd en evenredig zijn. Het kabinet ziet in de tariefdifferentiatie geen ongerechtvaardigde beperking van het vrije verkeer. Voor passagiers met dezelfde eindbestemming geldt hetzelfde tarief, ongeacht hun nationaliteit of woonplaats en ongeacht de luchtvaartmaatschappij waarmee zij reizen. De belasting heeft betrekking op van Nederlandse luchthavens vertrekkende passagiers en wordt niet geheven over goederen die worden vervoerd vanuit Nederland. De afstand tot de bestemming is het uitgangspunt voor de

tariefindeling, omdat langere vluchten in de regel een grotere totale uitstoot per passagier veroorzaken. Met de hogere tarieven voor verder gelegen eindbestemmingen beoogt het kabinet de daarmee samenhangende externe kosten beter in de prijs van de reis tot uitdrukking te brengen. UPG’s maken deel uit van de Europese Unie. Voor UPG’s geldt daarom een verruimde afstandsgrens van 3.500 kilometer voor het lage tarief. UPG’s die buiten die grens vallen geldt het tarief naar afstand. Voor het Caribische deel van het Koninkrijk geldt het laagste tarief. De keuze voor het laagste tarief berust op de bijzondere band binnen het Koninkrijk en het belang van de bereikbaarheid van de eilanden vanuit Europees Nederland. De behandeling van de Franse UPG’s is naar het oordeel van het kabinet verenigbaar met artikel 349 VWEU. Artikel 349 VWEU biedt de Raad van de Europese Unie een rechtsgrondslag om specifieke maatregelen te treffen die rekening houden met onder meer de afgelegen ligging van deze gebieden. Uit die bepaling volgt voor Nederland geen verplichting om voor alle vluchten naar ultraperifere gebieden het laagste tarief toe te passen. Met de verruimde afstandsgrens heeft het kabinet rekening gehouden met de bijzondere positie van UPG’s met behoud van het uitgangspunt dat langeafstandsvluchten zwaarder worden belast.

12. Uitzondering woningcorporaties van earningsstrippingmaatregel
De leden van de fractie van BBB vragen inzichtelijk te maken welke juridische, financiële en uitvoeringstechnische risico's ontstaan indien de Europese Commissie de voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel niet verenigbaar acht met het Europese staatssteunrecht. Deze leden vragen op welke juridische gronden het kabinet concludeert dat de uitzondering binnen het DAEB-vrijstellingsbesluit past, welke onzekerheden nog bestaan en in hoeverre de houdbaarheid afhangt van de afbakening tussen DAEB- en niet-DAEB-activiteiten. Ook vragen zij naar de stand van het informele overleg met de Europese Commissie, of het kabinet vóór de inwerkingtreding voldoende zekerheid verwacht en welke betekenis het kabinet toekent aan een eventuele positieve informele reactie. Voorts vragen deze leden wat er gebeurt indien de Europese Commissie vóór 1 januari 2028 aangeeft dat de uitzondering niet, of slechts onder aanvullende voorwaarden, verenigbaar is en welke mogelijkheden het kabinet dan nog heeft nu de ingangsdatum wettelijk is vastgelegd. Tot slot vragen zij naar het risico op terugvordering, hoe woningcorporaties over dat risico worden geïnformeerd, wie de financiële gevolgen draagt als de maatregel later moet worden aangepast of teruggedraaid en of het kabinet het verantwoord acht de maatregel in werking te laten treden zonder voorafgaande formele zekerheid over de Europeesrechtelijke houdbaarheid.

In het wetsvoorstel Belastingplan 2027 stelt het kabinet voor ten aanzien van woningcorporaties een uitzondering voor de DAEB-activiteiten in de earningsstrippingmaatregel op te nemen. Deze voorgestelde uitzondering in de earningsstrippingmaatregel is zowel gekoppeld aan de hoedanigheid van toegelaten instelling als aan de uitvoering van de DAEB als bedoeld in de Woningwet. Voor een toegelaten instelling in de zin van de Woningwet - oftewel, woningbouwcorporaties – geldt dat zij uitsluitend werkzaam moeten zijn op het gebied van de volkshuisvesting. Ook mogen de toegelaten instellingen de financiële middelen uitsluitend in het belang van de volkshuisvesting inzetten. Van bijzonder belang is dat de financiële middelen van toegelaten instellingen daarmee wettelijk aan de volkshuisvesting zijn gebonden, en dat het maatschappelijk gebonden vermogen betreft dat in het stelsel blijft. Dit brengt ook met zich mee dat de middelen die als gevolg van de voorgestelde uitzondering binnen toegelaten instellingen beschikbaar blijven, binnen die wettelijke bestemming moeten worden ingezet en niet vrij voor andere doeleinden kunnen worden aangewend. Ook staan toegelaten instellingen in de zin van de Woningwet onder financieel toezicht van de Autoriteit woningcorporaties (Aw) en zijn er NPA-afspraken gemaakt met woningcorporaties over hun bijdrage aan de volkshuisvestelijke opgaven voor de komende jaren. Daarnaast wordt de voorgestelde uitzondering inhoudelijk begrensd tot de uitvoering van DAEB-activiteiten als bedoeld in de Woningwet. Dit zijn de wettelijke taken van woningcorporaties die limitatief zijn omschreven in de Woningwet. Het kabinet is daarom van mening dat de voorgestelde uitzondering op de earningsstrippingmaatregel past binnen het DAEB-Vrijstellingsbesluit en daarmee kan worden toegepast zonder voorafgaande aanmelding en formele goedkeuring door de Europese Commissie.[21] Het kabinet verwacht dan ook geen problemen voor de inwerkingtreding van de voorgestelde maatregel per 1 januari 2028. Uiteindelijk is het aan de Europese Commissie om te beoordelen of de maatregel past binnen het DAEB-Vrijstellingsbesluit. Indien dit niet het geval is, kan sprake van onrechtmatige staatssteun. Gelet op de mogelijke financiële gevolgen van een latere terugvordering voor woningcorporaties acht het kabinet het derhalve van belang deze beoordeling vóór de inwerkingtreding ook met de diensten van de Commissie informeel te bespreken. Dit overleg dient om eventuele resterende staatssteunrechtelijke onzekerheden vóór de inwerkingtreding weg te nemen en het risico van terugvordering wegens ongeoorloofde staatssteun te voorkomen.[22] Bij ongeoorloofde staatssteun kan de Europese Commissie Nederland verplichten de verleende steun,

[21] Besluit (EU) 2025/2630 van de Commissie van 16 december 2025, artikelen 3, 4, 5 en 7.
[22] Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015, artikel 16.

vermeerderd met rente, van de begunstigden terug te vorderen.[23] Daarom is dit informeel overleg van belang voor woningcorporaties die gebruik willen maken van de uitzondering. Aanvankelijk had het kabinet daarom de inwerkingtreding afhankelijk gemaakt van een Koninklijk Besluit. Dit is door middel van amendement Grinwis-Beckerman[24] komen te vervallen. Volgens het kabinet neemt de rechtszekerheid niet toe noch af nu inwerkingtreding niet langer afhankelijk is van een Koninklijk Besluit. Het kabinet streeft er onverminderd naar het informele overleg zo snel mogelijk af te ronden, zodat vóór inwerkingtreding van de maatregel zekerheid bestaat over de risico's op ongeoorloofde staatssteun. Indien uit de beoordeling zou volgen dat aanpassingen nodig zijn, kunnen deze in het Belastingplan 2028 worden opgenomen, met het oog op inwerkingtreding per 1 januari 2028.

De leden van de fractie van het CDA vragen wat de stand van zaken is rondom de herbestedingsreserve voor woningbouwcorporaties in de vennootschapsbelasting en de voortgewentelde rente. Daarnaast vragen deze leden of er voldoende uitvoeringscapaciteit beschikbaar is en of iets gezegd kan worden over het tijdspad. Voorts vragen de leden van de fractie van de ChristenUnie of inzichtelijk kan worden gemaakt waarom is gekozen om de voortgewentelde rente niet onder de voorgestelde uitzondering te laten vallen.
In het regeerakkoord is vanaf 2028 een faciliteit voor woningcorporaties in de vennootschapsbelasting (Vpb) opgenomen van structureel € 325 miljoen. Vervolgens is bekeken op welke wijze een doelgerichte, juridisch houdbare en uitvoerbare faciliteit het beste kan worden vormgegeven. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden onderzocht, waaronder een bestedingsreserve en een tegemoetkoming in de generieke renteaftrekbeperking. In de Kamerbrief van 12 november 2026 waarin onder meer uitvoering wordt gegeven aan de motie-Van Langen-Visbeek c.s.[25] worden de verschillende aspecten van de onderzochte bestedingsreserve op hoofdlijnen beschreven ten opzichte van een uitzondering in de generieke renteaftrekbeperking (de earningsstrippingmaatregel). Ingegaan wordt op de budgettaire gevolgen, de juridische houdbaarheid en de administratieve lasten en de uitvoeringaspecten. Gelet hierop heeft het kabinet gekozen om de faciliteit in de Vpb in te vullen door middel van een uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel. Dit wordt gedaan door het deel van het saldo aan renten en het deel van de gecorrigeerde winst dat toerekenbaar is aan de uitvoering van diensten van algemeen economisch belang (DAEB) door woningcorporaties bij de toepassing van

[23] Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015, artikel 16. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj?locale=nl.
[24] Kamerstukken II 2026/27, 37 022, Nr. 24.
[25] Kamerstukken I 2025/26, 36 800 XXII, E.

de earningsstrippingmaatregel buiten aanmerking te laten voor het bepalen van de aftrek van rente van het lopende jaar. Omdat is gekozen om de in het regeerakkoord afgesproken faciliteit in de Vpb voor woningcorporaties in te vullen door een gedeeltelijke uitzondering in de earningsstrippingmaatregel, is de bestedingsreserve niet verder uitgewerkt en is er daarom geen uitvoeringstoets gedaan. Daarnaast is de vraag naar het tijdspad bij een bestedingsreserve in dit verband niet aan de orde. Om een gedeeltelijke uitzondering in de earningsstrippingmaatregel te realiseren is in de augustusbesluitvorming aanvullend circa € 100 miljoen structureel beschikbaar gesteld. Hiermee is per 2028 circa € 425 miljoen beschikbaar voor de voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel. Deze voorgestelde maatregel is vervolgens opgenomen in het wetsvoorstel Belastingplan 2027 en heeft een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2028.[26] Door de voorgestelde maatregel op te nemen in het wetsvoorstel Belastingplan 2027, kunnen woningcorporaties hier al rekening mee houden in hun meerjarenbegroting waardoor de maatregel vanaf 1 januari 2027 al bijdraagt aan het vergroten van hun investeringscapaciteit. Op basis van een eerste inschatting levert de gedeeltelijke uitzondering in de earningsstrippingmaatregel circa € 14 miljard aan extra investeringsruimte op voor woningcorporaties voor de jaren 2028 tot en met 2034. Met € 14 miljard extra investeringsruimte kunnen woningcorporaties circa 35 duizend nieuwe woningen bouwen en circa 142 duizend woningen verduurzamen. Hierbij is de aanname dat woningcorporaties de middelen besteden in de verhouding die het investeringsprogramma van de Nationale Prestatieafspraken (NPA) kent tussen nieuwbouw en verduurzaming.

De voorgestelde maatregel heeft voor het bepalen van de aftrek van rente van het lopende jaar tot gevolg dat het saldo aan renten van woningcorporaties dat toerekenbaar is aan DAEB-activiteiten niet kan leiden tot een aftrekbeperking op grond van de earningsstrippingmaatregel. Ten aanzien van de opgebouwde voort te wentelen renten is geen uitzondering voorgesteld en blijft de geldende systematiek van toepassing. Een integrale uitzondering van woningcorporaties voor de earningsstrippingmaatregel zou in beginsel betekenen dat woningcorporaties ook uitgesloten worden van de regeling op grond waarvan renten kunnen worden voortgewenteld. In plaats daarvan heeft het kabinet gekozen voor een maatregel die geen afbreuk doet aan de aftrekmogelijkheden van de reeds opgebouwde voort te wentelen renten. Deze blijven behouden en hierdoor kan de voorraad van voort te wentelen renten in latere jaren in aftrek worden gebracht voor zover daar op grond van de thans geldende systematiek ruimte voor bestaat.

[26] Zie in dit kader het in de Tweede Kamer aangenomen amendement van de leden Grinwis en Beckerman. Kamerstukken II 2026/27, 37022, nr. 24.

De daadwerkelijke benutting van de voort te wentelen renten zal waarschijnlijk beperkt zijn en blijft afhankelijk van de omvang van de gecorrigeerde winst en het saldo aan renten. Behoud van de aftrekmogelijkheden betekent daarom niet dat iedere woningcorporatie de volledige voorraad van voort te wentelen renten kan benutten. Een verruiming van de aftrekmogelijkheid van voort te wentelen renten zou een aanvullende tegemoetkoming vormen en een extra budgettaire derving van ongeveer € 50 miljoen structureel tot gevolg hebben.

Het lid van de fractie van 50PLUS constateert dat aan de versoepeling van de earningsstrippingmaatregel voor woningcorporaties een investeringsruimte van circa € 14 miljard wordt gekoppeld. Dit lid vraagt met hoeveel de grondslag voor de vennootschapsbelasting van woningcorporaties zou toenemen als deze investeringen daadwerkelijk worden gedaan. Woningcorporaties betalen, na het toepassen van de voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel ten aanzien van de DAEB-activiteiten, naar verwachting in 2028 ongeveer € 700 miljoen aan vennootschapsbelasting, in 2029 ongeveer € 800 miljoen, jaarlijks verder oplopend tot structureel ongeveer € 1,1 miljard in 2033. In deze berekeningen is aangenomen dat woningcorporaties de volledige vrijgekomen investeringsruimte van € 14 miljard benutten en investeren in nieuwbouw en verduurzaming. De extra huurinkomsten (en exploitatielasten) die deze investeringen opleveren zijn meegenomen in de calculaties.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt om, overeenkomstig de berekening van de extra investeringsruimte voor woningcorporaties als gevolg van de versoepeling van de earningsstrippingmaatregel voor hun DAEB-activiteiten, de extra investeringsruimte voor bedrijven te berekenen als gevolg van de verruiming van het aftrekpercentage van de earningsstrippingmaatregel van 20% naar 25% bij het Belastingplan 2025. Dit lid vraagt daarbij naar de positieve gevolgen voor de grondslag van de vennootschapsbelasting. De berekeningen voor de extra investeringsruimte voor woningcorporaties zijn gemaakt met het Nationale Prestatieafspraken (NPA)-model. Dit model vertaalt de verminderde belasting voor woningcorporaties als gevolg van de versoepeling van de earningsstrippingmaatregel voor hun DAEB-activiteiten, naar extra investeringsruimte dat wordt gebruikt voor investeringen in nieuwbouw en verduurzaming. In deze berekening wordt gebruik gemaakt van specifieke aannames gericht op woningcorporaties en hun mogelijkheden voor het benutten van de extra investeringsruimte via het aangaan van leningen. De berekeningen uit dit model zijn daarom niet te extrapoleren naar de eerdere verruiming van de earningsstrippingmaatregel in het Belastingplan 2025, die betrekking had op alle bedrijven in Nederland.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt naar het budgettaire beslag van een verhoging van het forfait van € 1 miljoen naar € 3 miljoen en een verruiming van 24,5% naar 30%. Het budgettaire beslag van deze verhogingen per 1 januari 2028 is een structurele derving van € 595 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met de voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel ten aanzien van de DAEB-activiteiten vanaf 2028.

13. Gevolgen voor burgers en het bedrijfsleven
Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt naar de belasting- en regeldruk van het bedrijfsleven en hoe dit past binnen het kabinetsbeleid. Het kabinet heeft als prioriteit om ondernemerschap, investeringen en innovatie te stimuleren. Het kabinet herkent dat te hoge lasten voor bedrijven kunnen knellen. Ondernemers zijn in het bijzonder ook gebaat bij stabiel (fiscaal) beleid. Daarom heeft het kabinet expliciet oog voor het gelijke speelveld en heeft afgesproken fiscale regelingen als de innovatiebox en expatregeling te behouden. Het kabinet wil daarnaast ook meer doen voor MKB’ers. We komen daarom met een MKB-pakket dat ondernemers ondersteunt bij investeren, innoveren en verduurzamen. Daarnaast zet het kabinet met de 500-regelaanpak in op een betekenisvolle verlichting in de regeldruk bij burgers en bedrijven.

14. Uitvoeringsgevolgen Belastingdienst, Douane en Dienst Toeslagen
De leden van de fractie van D66 vragen welke betekenis het kabinet in de praktijk toekent aan de kwalificatie 'uitvoerbaar', welke risico’s door het kabinet aanvaardbaar geacht worden en hoe de Kamer geïnformeerd wordt wanneer deze risico's zich daadwerkelijk voordoen. Het kabinet zet in op beleid dat goed is voor burgers en bedrijven en ook goed uitvoerbaar is. Het pakket Belastingplan 2027 is uitvoerbaar. Uitvoerbaarheid is geen absoluut begrip: een maatregel kan uitvoerbaar zijn en neutraal of positief uitpakken voor de uitvoering, maar een maatregel kan ook uitvoerbaar zijn en tegelijkertijd een negatief effect hebben op bijvoorbeeld de dienstverlening of het toezicht. De risico’s en voorwaarden waaronder een maatregel uitvoerbaar is worden beschreven in de uitvoeringstoetsen die tezamen met een wetsvoorstel met uw Kamer worden gedeeld. Het is aan het kabinet en beide Kamers van het parlement om gezamenlijk te komen tot een politieke weging waarbij de gesignaleerde risico’s in de uitvoeringstoets gewogen worden in relatie tot andere aspecten zoals o.a. het budgettair belang en politiek draagvlak. De Belastingdienst, Douane en Dienst Toeslagen geven in de Stand van de Uitvoering inzicht in de knelpunten bij de uitvoering van wetten en -regels.

De leden van de fractie van D66 vragen hoe het kabinet voorkomt dat de stapeling van fiscale wetswijzigingen de ruimte voor noodzakelijke modernisering van de Belastingdienst verder beperkt. Daarnaast vragen zij welke prioriteiten het kabinet stelt en hoe wordt voorkomen dat nieuwe beleidswensen ten koste gaan van de dienstverlening aan burgers en bedrijven.
Sinds 2025 hanteert de Belastingdienst een prioriteringskader met drie categorieën. Momenteel gaat ongeveer 55% van de beschikbare ICT-capaciteit uit naar essentiële modernisering om continuïteitsrisico's te voorkomen, 40% naar wetgeving en externe verplichtingen en 5% naar strategische vernieuwing. Zoals ik eerder heb aangegeven in de stand-van-zakenbrief Belastingdienst van 1 september jl. en de beantwoording van de Kamervragen van het lid Inge van Dijk van 5 oktober jl. streef ik ernaar deze verhouding in de komende jaren geleidelijk te verschuiven. Daarmee kan gericht worden geïnvesteerd in een toekomstbestendige Belastingdienst. Dat vraagt wel om scherpe keuzes, want de beschikbare capaciteit is niet oneindig. Dat betekent dat er prioriteiten moeten worden gesteld en niet elke nieuwe beleidswens direct kan worden ingepast. Ik zie hierin een gezamenlijke rol voor zowel het kabinet als uw parlement als wetgever. Het jaar 2028 vormt daarbij in de meeste ketens inderdaad een omslagpunt, waarbij het voor de Belastingdienst belangrijk is dat de ruimte die vrijkomt na het wegwerken van het achterstallig onderhoud benut kan worden voor strategische vernieuwing. Hiermee kan namelijk juist worden voorkomen dat essentiële modernisering wordt uitgesteld en kan de dienstverlening aan burgers en bedrijven verder worden verbeterd. Daarnaast blijft het belangrijk om de uitvoering vroegtijdig te betrekken bij beleidsvorming. Hierdoor kunnen al voor het opstellen van wetgeving keuzes gemaakt worden die bijdragen aan uitvoerbaarheid en kan voorkomen worden dat opeenstapeling van beleidswensen zorgt dat andere belangrijke prioriteiten, zoals dienstverlening, moeten opschuiven.

De leden van de fractie van de SP vragen om een verduidelijking van de gevolgen als het belastingplan door de Eerste Kamer wordt verworpen, of belastingplichtigen dan te veel belasting betalen, om hoeveel belastingplichtigen het gaat en, wanneer zij eventuele te veel ingehouden bedragen uiterlijk terugkrijgen.
De Belastingdienst en verschillende (private) partners waar de Belastingdienst mee samenwerkt zijn begonnen met het invoeren van alle parameterwaardes om ervoor te zorgen dat de belastingheffing vanaf 1 januari 2027 soepel verloopt. Als de Eerste Kamer het Belastingplan verwerpt, dan zijn de tabellen niet juist, en volgen er per 1 april nieuwe loonheffingstabellen. Dan vindt er een correctie plaats zodat de inhouding op jaarbasis correct is. Bij werknemers die het hele jaar

loon of een uitkering genieten zal de inhouding via de aangifte LH aan het eind van het jaar ‘glad’ lopen.
Voor werknemers die niet het hele jaar loon of een uitkering genieten, geldt dat er zowel te veel als te weinig belasting geheven kan worden. Dit hangt af van de omstandigheden van het individuele geval. Voor een groep van circa 1 miljoen belastingplichtigen betekent dit dat de kans groter wordt dat zij, in tegenstelling tot wat voor hen gebruikelijk is, wel belastingaangifte moeten doen en mogelijk moeten bijbetalen. Bij de definitieve aanslag in de inkomstenbelasting wordt wel uitgegaan van de juiste parameters en worden de gevolgen voor de burger rechtgetrokken. Dit kan, afhankelijk van de datum en complexiteit van aangifte al vanaf juni 2028 worden terugbetaald. Bij vermoeden van recht op teruggave stuurt de Belastingdienst de ‘Geld Teruggaaf brief’. Voor werknemers die de “Geld Teruggaaf Brief” krijgen, geldt dat zij zo spoedig mogelijk nadat de aangifte wordt ingediend het geld terugkrijgen. Het is wettelijk niet mogelijk een ambtshalve aanslag op te leggen als te veel is betaald.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt wat de extra uitvoeringskosten zijn voor de Belastingdienst. De uitvoeringskosten van het Pakket Belastingplan zijn opgenomen in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel op pagina 137. De gevolgen van de novemberbrief zijn hier nog niet in verwerkt: de reeks voor het afschaffen van de aftrek specifieke zorgkosten (ASZ) is komen te vervallen. De versobering van de ASZ kost € 1,24 mln. incidenteel over drie jaar. De uitvoeringskosten van de amendementen die zijn aangenomen bij de behandeling van het Belastingplan in de Tweede Kamer moeten nog in kaart worden gebracht. Deze uitvoeringskosten worden inzichtelijk gemaakt in de uitvoeringstoetsen bij deze amendementen, die, zoals gebruikelijk, naar verwachting aankomend kalenderjaar gereed zijn en met de Kamer worden gedeeld.

De fractie van Van Gasteren vraagt naar het verschil in aanpak en opzet tussen uitvoeringstoetsen en quickscans, en of de amendementen in een uitvoeringstoets worden betrokken.
De maatregelen in het pakket Belastingplan 2027 zijn beoordeeld met een uitvoeringstoets. De uitvoeringstoets bevat een bestuurlijk geborgde, integrale en transparante beoordeling van de impact van nieuwe wet- en regelgeving op de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en Douane. Vanwege het relatief korte tijdpad tussen het indienen van amendementen op het pakket Belastingplan 2027 en de stemmingen in de Tweede Kamer is het niet mogelijk om de amendementen met een uitvoeringstoets te beoordelen. Om deze reden worden de ingediende amendementen met een quickscan beoordeeld; een voorlopige inschatting van de uitvoeringsgevolgen. De beoordeling met quickscans vindt plaats door de

deskundigen die eerder de uitvoeringstoets hebben opgesteld voor het voorstel waarop het amendement wordt ingediend. Daarbij gebruiken zij de kennis die zij hebben opgebouwd bij het opstellen van de uitvoeringstoets. Dit maakt het in veel gevallen mogelijk in de korte beschikbare tijd een redelijk betrouwbare inschatting te maken van de uitvoeringsgevolgen van een amendement. Voor amendementen die een nieuw voorstel in het pakket Belastingplan introduceren, ontbreekt doorgaans die parate kennis. De quickscan heeft dan in veel gevallen een grotere mate van onzekerheid. Voor aangenomen amendementen wordt op een later moment, na de stemmingen, een uitvoeringstoets opgesteld. Hierin wordt een definitief oordeel gegeven over de uitvoerbaarheid van het amendement

15. Aangenomen amendementen Belastingplan 2027

De leden van de fractie van PRO vragen hoeveel papieren schenkingen er jaarlijks worden gedaan. De hiernavolgende tabel toont het minimale aantal papieren schenkingen in de periode 2021 tot en met 2024. In deze periode werd er gemiddeld genomen ten minste 22.300 keer per jaar een papieren schenking gedaan. Dit cijfer is een onderschatting van het werkelijke aantal, aangezien niet alle papieren schenkingen in een notariële akte worden vastgelegd en daardoor niet in de waarneming betrokken konden worden.

Tabel: Aantal papieren schenkingen

Jaar	Aantal papieren schenkingen
2021	22.400
2022	24.300
2023	21.500
2024	21.000

De leden van de fractie van PRO vragen verder naar het vermogen van belastingplichtigen die gebruikmaken van een papieren schenking. De hiernavolgende tabel toont een geschatte vermogensverdeling in 2023 van belastingplichtigen die in 2024 een papieren schenking deden. Het mediane vermogen van Nederlandse huishoudens bedroeg in 2023 volgens het CBS € 134.600.

Tabel: Vermogensverdeling 2023 van schenkers op papier in 2024

Vermogenscategorie	Aantal papieren schenkers als % van het totaal
Negatief vermogen	1%
€ 0 - € 25.000	1%
€ 25.000 - € 100.000	1%
€ 100.000 - € 250.000	7%
€ 250.000 - € 500.000	26%
€ 500.000 - € 750.000	16%
€ 750.000 - € 1.000.000	9%

> € 1.000.000	39%

De leden van de fractie van PRO vragen naar de overlap tussen twee amendementen en vragen of dit leidt tot een dekkingsgat. Het klopt dat de amendementen Grinwis/Brenk (37022 078) en Klaver/Dassen (37022 080) overlappen voor wat betreft een deel van de dekking. Dit leidt, gegeven een niet-overlappende aanwending, tot een dekkingsgat. Bij de voorjaarsbesluitvorming weegt het kabinet integraal hoe wordt omgegaan met de budgettaire effecten van de amendementen die zijn aangenomen bij de behandeling van het belastingplan.

De leden van de fractie van de BBB stellen enkele vragen over de raming van de budgettaire opbrengst van de maatregel die papieren schenkingen tegengaat. De vragen zien op gedragseffecten en op de doorwerking van de maatregel op de verschuldigde belasting in box 3. De lastenrelevante budgettaire opbrengst van de maatregel bedraagt naar verwachting € 156 miljoen vanaf 2027. In de raming is verondersteld dat door de maatregel nauwelijks nog papieren schenkingen gedaan zullen worden, ook niet vanwege de mogelijkheid om via de jaarlijkse rentebetalingen op een papieren schenking liquide vermogen onbelast over te dragen. De rentebetalingen zijn namelijk niet in alle gevallen fiscaal de meest gunstige manier om het liquide vermogen over te dragen. Men kan er ook voor kiezen om het liquide vermogen ineens, of binnen enkele jaren, te schenken. Op deze manier komt een groter deel van het toekomstige rendement op dat vermogen onbelast toe aan de verkrijger, dan via langjarige rentebetalingen op een papieren schenking. Welke route het meest fiscaal gunstig is hangt onder meer af van het toekomstige rendement op het liquide vermogen en van de resterende levensduur van de potentiële schenker. Beide factoren zijn onzeker en daarmee lastig om op te plannen. Verder is in de raming rekening gehouden met het gedragseffect dat een deel van het liquide vermogen dat anders via de rentebetalingen over was gegaan naar de kinderen, niet aangehouden wordt tot aan het overlijden, maar tijdens het leven wordt geschonken. Voor de doorwerking naar de opbrengsten in box 3 is uitgegaan van de systematiek op basis van werkelijk rendement die vanaf 2029 zal gelden binnen box 3. In deze systematiek is alleen de rente die de schenker jaarlijks aan de verkrijger van een papieren schenking betaalt van belang voor het bepalen van de heffingsgrondslag. Bij de schenker verlagen de rentebetalingen de heffingsgrondslag, en bij de verkrijger verhogen de rentebetalingen de heffingsgrondslag. In de raming is verondersteld dat zowel de schenker als de verkrijger van een papieren schenking een resultaat kent dat boven het heffingsvrije resultaat ligt, waardoor de doorwerking van de maatregel op de box 3 belasting per saldo neutraal uitvalt. In individuele situaties kan ofwel de schenker dan wel de verkrijger een resultaat hebben dat onder het

heffingsvrije resultaat ligt. Omwille van de eenvoud en begrijpelijkheid van de raming is hiervan geabstraheerd.

De leden van de fractie van de VVD, SGP, 50PLUS, SP, JA21 en Van Gasteren vragen naar de dekking van het amendement Klaver/Dassen (37022 080). Het kabinet heeft het amendement met oog op de dekking ontraden. Het amendement voorziet immers in onvoldoende dekking voor de verlaging van het tarief eerste schijf in de inkomstenbelasting, met name in de eerste jaren. Bovendien is een deel van de dekking van het amendement niet concreet ingevuld. Wel stellen de indieners voor dit dekkingsgat te vullen met een taakstelling in het brede vermogensdomein. Het kabinet gaat de budgettaire gevolgen van alle amendementen in het voorjaar verwerken in het inkomstenkader, waarbij de in de toelichting van het amendement Klaver/Dassen genoemde stelpost binnen het vermogensdomein nog niet concreet is ingevuld en daarom nadere weging behoeft.

De leden van de fractie van de VVD vragen naar het overgangsrecht bij de maatregel waarbij de aflossing of het opeisbaar worden van een schuld uit een papieren schenking wordt aangemerkt als een fictieve verkrijging voor de schenk- of erfbelasting. Zij vragen hoe de rechtszekerheid is geborgd voor notariële akten die vóór 11 november 2026, 17.15 uur zijn verleden. Ook vragen zij of het kabinet het wenselijk acht dat het moment van indiening van een amendement en niet het moment waarop de wet is aangenomen bepalend is voor de werking van overgangsrecht. De voorgestelde maatregel is niet van toepassing op papieren schenkingen waarvoor het overgangsrecht geldt. Aan de hand van onderstaande figuur kan worden nagegaan of een papieren schenking onder het overgangsrecht valt.

Figuur: Overgangsrecht papieren schenkingen

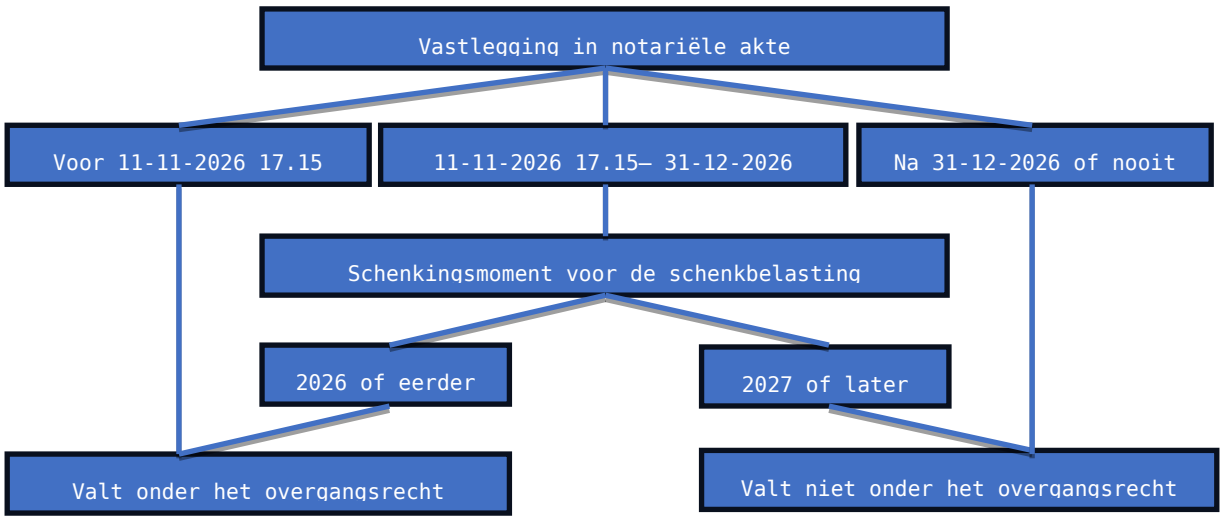

Papieren schenkingen die dit jaar nog worden gedaan en ook dit jaar nog worden vastgelegd in een notariële akte vallen onder het overgangsrecht. Het komt voor dat in een notariële akte ook al papieren schenkingen voor toekomstige jaren worden vastgelegd onder de opschortende voorwaarde dat bijvoorbeeld de (langstlevende) schenker op een bepaalde datum, bijvoorbeeld 1 januari, van het betreffende jaar in leven is. Dit wordt een repeterende papieren schenking genoemd. Papieren schenkingen kunnen bijvoorbeeld voor een paar jaar worden vastgelegd, maar ook voor vele jaren of zelfs voor alle jaren tot en met het jaar van overlijden van de schenker. Als sprake is van een papieren schenking onder opschortende voorwaarde, dan wordt voor de toepassing van de schenkbelasting de schenking geacht plaats te vinden op het moment dat de opschortende voorwaarde wordt vervuld. Dus in een toekomstig jaar of in meerdere toekomstige jaren. De papieren schenking wordt belast volgens de wetgeving in dat toekomstige jaar of in die toekomstige jaren. Als de tarieven of vrijstellingen van de schenkbelasting inmiddels zijn aangepast, gelden die nieuwe tarieven of vrijstellingen voor papieren schenkingen die na die aanpassing plaatsvinden, ook al gaat het om een papieren schenking onder opschortende voorwaarde die al vele jaren voor die aanpassing is opgenomen in een notariële akte. Door een schenking vast te leggen voor toekomstige jaren, wordt dus het risico van tussentijdse wetswijziging genomen door de schenker en de begiftigde. Het uitgangspunt bij wijzigingen van de fiscale wetgeving is onmiddellijke werking voor nieuwe en bestaande gevallen, zodat van eerbiedigende werking doorgaans geen sprake zal zijn. Overgangsrecht is dus niet per se nodig voor papieren schenkingen die in toekomstige jaren plaatsvinden, maar in het verleden al zijn vastgelegd in een notariële akte. Toch hebben de indieners van het amendement ervoor gekozen om beperkt eerbiedigende werking te introduceren door de voorgestelde maatregel niet van toepassing te laten zijn op repeterende papieren schenkingen die voor 11 november 2026, 17.15 uur zijn vastgelegd in een notariële akte. Het kabinet kan voor deze keuze begrip opbrengen aangezien sprake is van een grotere wetsaanpassing dan een beperkte aanpassing in een tarief of vrijstelling. Ook kan het kabinet begrip opbrengen voor de keuze om het overgangsrecht niet te laten gelden voor repeterende schenkingen onder opschortende voorwaarde die na 11 november 2026, 17.15 uur in een notariële akte zijn vastgelegd. Ten eerste omdat schenkers en begiftigden na 11 november 2026, 17.15 uur nog bewuster dan daarvoor het risico nemen van tussentijdse wetswijziging (de wijzigingen die voortvloeien uit het wetsvoorstel Belastingplan 2027). Ten tweede omdat zonder de beperking van het overgangsrecht tot 11 november 2026, 17.15 uur een anticipatie-effect met potentieel grote budgettaire gevolgen te verwachten zou zijn. Dan zou nog voor vele jaren in de toekomst progressievoordeel behaald kunnen worden met op papier geschonken

bedragen door nog voor 1 januari 2027 voor vele jaren in de toekomst papieren schenkingen onder opschortende voorwaarden in een notariële akte vast te leggen.

De leden van de fractie van de VVD vragen of in de raming voor amendement 80 rekening is gehouden met gedragseffecten bij het verhogen van het tarief in box 3. In de raming voor amendement 80 is gerekend met een standaard gedragseffect van 20% conform het gedragseffectenmemo van het CPB. Dit gedragseffect omvat meerdere verschuivingen van vermogen, waaronder ook het naar het buitenland verplaatsen van vermogen. Verder vragen deze leden of het gedragseffecten memo met de Kamer gedeeld kan worden. Het gedragseffecten memo wordt jaarlijks met Prinsjesdag gepubliceerd door het CPB en is op hun website te vinden (Gedragseffecten belastingmaatregelen 2026 | CPB Website).

De leden van de fractie van de VVD vragen naar de samenloop tussen de maatregel in het Belastingplan 2026 waardoor middellijk gehouden lucratieve belangen per 1 januari 2028 effectief belast worden tegen maximaal 36% en het amendement van Pro/Volt waarmee in box 3 een gedifferentieerd tarief wordt voorgesteld. Het toenmalig kabinet heeft ter uitvoering van de motie-Idsinga in het Belastingplan 2026 een maatregel voorgesteld waardoor de grondslag voor inkomen uit een middellijk gehouden lucratief belang wordt verbreed door middel van een multiplier, als de voordelen vanwege toepassing van de zogenoemde aanmerkelijkbelangvariant in box 2 zijn belast. Hierdoor wordt de belastingdruk op de betreffende voordelen uit een middellijk gehouden lucratief belang via deze grondslagverbredende multiplier in box 2 verhoogd tot maximaal het box 3-tarief. Door het aangenomen amendement-Van Eijk c.s. bij het Belastingplan 2026 is de inwerkingtreding van de multipliermaatregel tot 1 januari 2028 uitgesteld. Als per 1 januari 2029 een gedifferentieerd tarief in box 3 wordt geïntroduceerd, dan moet nog worden geregeld tegen welk effectief tarief in box 2 de voordelen uit een middellijk gehouden lucratief moeten worden belast. Het kabinet zal uw Kamer hierover uiterlijk informeren bij het Belastingplan 2029.

De leden van de fractie van de VVD vragen hoe het kabinet de cumulatie van het tijdelijk niet-indexeren van de schijfgrenzen in box 2 en de schenk- en erfbelasting en de gelijktijdige stapsgewijze verlaging van de grens voor excessief lenen voor ondernemers, dga’s en bedrijfsopvolging beoordeelt en of het kabinet bereid is om deze effecten te monitoren. Het effect van het tijdelijk niet-indexeren van schijfgrenzen is voor zowel box 2 als de schenk- en erfbelasting beperkt en wordt wat betreft box 2 in de periode tot 2031 meer dan gecompenseerd door de verlaging van de tarieven in dezelfde periode.

Ook de cumulatie met stapsgewijze verlaging van de grens voor excessief lenen is beperkt. Wat betreft de monitoring zal het kabinet oog hebben voor signalen uit de praktijk. Daarnaast wijst het kabinet erop dat zowel de twee schijven in box 2 als excessief lenen bij de eigen vennootschap worden geëvalueerd.

De leden van de fractie van de SP merken een discrepantie op tussen de budgettaire tabel uit de brief van 18 november 2026 en de tabel die is gebruikt bij de technische briefing in de Eerste Kamer. De tabel uit de Kamerbrief geeft de budgettaire effecten van de maatregelen uit de amendementen. In de desbetreffende slide uit de technische briefing is verwezen naar de stelpost uit de toelichting van het amendement Klaver/Dassen. Het kabinet gaat de budgettaire gevolgen van alle amendementen in het voorjaar verwerken in het inkomstenkader, waarbij de in de toelichting van het amendement Klaver/Dassen genoemde stelpost binnen het vermogensdomein nog niet concreet is ingevuld en daarom nadere weging behoeft.

De leden van de fractie van de SP vragen in relatie tot voornoemd amendement naar het aantal belastingplichtigen dat met het toptarief te maken zal krijgen. Verder vragen de leden wat de nieuwe tarieven in 2029 betekenen voor belastingplichtigen met verscheidene vermogensomvang en vanaf welk vermogen men meer belasting gaat betalen dan bij een vlak tarief en welk deel door de 1% tot 0,1% meest vermogende wordt betaald. De Wet werkelijk rendement belast vermogensrendement en niet vermogens. Het is daardoor niet eenduidig te zeggen wat de verschuldigde belasting is voor mensen met een bepaald vermogen. Het aantal mensen dat met het toptarief te maken krijgt is circa 86.000 van de in totaal circa 2,2 miljoen belastingplichtigen. Deze circa 4% van het aantal belastingplichtigen zorgt voor de opbrengst. Het is onbekend welk aandeel hiervan door de 1% tot 0,1% meest vermogenden wordt betaald. In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de verschuldigde belasting bij verscheidene huishoudtypen en vermogensverdelingen. Hierbij is gerekend met een rendement op aandelen en overige bezittingen van 6% en 1,5% op spaargeld. Men gaat meer belasting betalen bij een belastbaar rendement op vermogen hoger dan € 73.800. Belastingplichtigen met € 1 miljoen aan spaargeld zullen er waarschijnlijk op vooruitgaan in het progressieve stelsel.

Tabel: Overzicht van de verschuldigde belasting bij verscheidene huishoudtypen en vermogensverdelingen

Vermogen box 3	Verdeling vermogen box 3	Box 3-winst	Belastbare box 3-winst	Heffing nu (36%)	Heffing met amendement	Verschil per jaar	In % van vermogenswinst

Alleen-staande € 100.000	€ 100.000 Spaar	€ 1.500	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0
Fiscaal partners, € 200.000	€ 100.000 Spaar €100.000 aandelen/vastgoed	€ 21.000	€ 17.400	€ 6.264	€ 6.177	-€ 87	-1,4%
Alleen-staande, € 1.000.000	Alleenstaande, € 1 mln Spaar	€ 15.000	€ 13.200	€ 4.752	€ 4.686	-€ 66	-1,4%
Fiscale partners, € 1.000.000	€ 800.000 aandelen € 200.000 aandelen/vastgoed	€ 51.000	€ 47.400	€ 17.064	€ 16.449	-€ 615	-3,6%
Fiscale partners, € 2.000.000	€ 1 mln Spaar € 1 miljoen aandelen vastgoed	€ 75.000	€ 71.400	€ 25.704	€ 25.689	-€ 15	-0,1%
Fiscale partners, € 2.000.000	€ 2 mln aandelen/vastgoed	€ 120.000	€ 116.400	€ 41.904	€ 43.014	€ 1.110	2,6%
Alleen-staande, € 10.000.000	€ 9 mln. aandelen/vastgoed 1 mln. spaargeld	€ 555.000	€ 553.200	€ 199.152	€ 211.182	€ 12.030	6,0%

De leden van de fractie van de SGP vragen waar vooral de knelpunten zitten die problematisch kunnen worden na het aanvaarden van het amendement PRO/Volt.[27]
Over de wenselijkheid van de maatregelen in het amendement kan verschillend worden gedacht, maar het amendement leidt niet tot wetgevingstechnische knelpunten.

De leden van de fractie van de SGP vragen of amendementen worden getoetst voordat de appreciatie wordt opgesteld. Ter ondersteuning bij het opstellen van amendementen voor de leden van de Tweede Kamer is de amendementenservice van het ministerie van Financiën beschikbaar. Deze service biedt de Tweede Kamerleden hulp bij het opstellen van een juridisch en technisch juist amendement. Eventuele fouten in wetgeving worden tijdig gecommuniceerd aan de leden van de Tweede Kamer. Ook worden ingediende amendementen door de Belastingdienst beoordeeld met een quickscan; een voorlopige inschatting van de uitvoeringsgevolgen. Daarnaast roept het kabinet de leden van de Tweede Kamer elk jaar op de amendementen tijdig in te dienen. Bij tijdige indiening kunnen de potentiële gevolgen en effecten van amendementen vooraf goed worden gewogen. Het kabinet erkent dat Tweede Kamerleden dit jaar later dan

[27] Kamerstukken II, 2026/27, 37022, nr. 80.

gebruikelijk definitieve amendementen konden indienen. Desondanks heeft de amendementenservice alle ingediende amendementen kunnen beoordelen en zijn hierbij in de wetstechniek geen aandachtspunten geconstateerd. Het appreciatie oordeel is daarbij afhankelijk van veel verschillende factoren, waaronder de impact die het heeft op de maatschappij en de budgettaire gevolgen. De appreciaties, inclusief budgettaire, uitvoeringstechnische, en maatschappelijke gevolgen, worden voor de stemmingen met de leden van de Tweede Kamer gedeeld. Het is daarna aan de leden van de Tweede Kamer om een weloverwogen beslissing te maken.

De leden van de fractie van JA21 vragen naar onderlinge tegenstrijdigheden of onduidelijkheden bij de uitwerking en uitvoering van de door de Tweede Kamer aangenomen amendementen. Daarbij vragen deze leden specifiek welk amendement bij een eventuele overlap als leidend wordt beschouwd wanneer het gaat om het verlagen van het tarief in de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting.
Wanneer het gaat om het verhogen of verlagen van de tarieven in de inkomstenbelasting, kunnen verschillende amendementen in de uitwerking naast elkaar bestaan zonder dat dit problemen oplevert. Het is niet noodzakelijk om een amendement aan te wijzen dat leidend is. Als beide amendementen het tarief verlagen, dan wordt de tariefsverlaging groter. Dit is dan ook het geval bij de aangenomen amendementen in de Tweede Kamer. Wordt in beide amendementen geregeld dat het tarief moet worden verhoogd, dan is de tariefsverhoging groter. Is sprake van een verhoging (een plus) en een verlaging (een min) van de tarieven, dan wordt de som van beide wijzigingen genomen. De tarieven van de verschillende schijven kunnen daarnaast onafhankelijk van elkaar wijzigen.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de motie-Struijs/Bikker[28] waarin wordt verzocht om, indien amendementen 78[29] en 80[30] beide worden aangenomen, uitsluitend de modernisering van de waarderingsregels en de actualisering van de rekenrente inzake papieren schenkingen uit te voeren overeenkomstig amendement 78. Ook vragen dit lid welke problematiek is ontstaan door de aanvaarding van beide amendementen en welke mogelijkheden bestaan om hiervoor een oplossing te vinden. Dit lid vraagt of een eventuele oplossing zal worden vormgegeven via een novelle of via een afzonderlijk wetsvoorstel. Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt hoe de overlap tussen de twee amendementen verder wordt georganiseerd door het kabinet. Er is wetstechnisch geen probleem ontstaan door het aannemen van beide amendementen. Op één punt waren

[28] Kamerstukken II 2026/27, 37022, nr. 84.
[29] Kamerstukken II 2026/27, 37022, nr. 78.
[30] Kamerstukken II 2026/27, 37022, nr. 80.

beide amendementen exact gelijk, namelijk op het punt van het moderniseren van de forfaitaire waarderingsregels in de schenk- en erfbelasting, of zoals de leden van de Tweede Kamerfractie van 50PLUS de maatregel beschrijven ‘de modernisering van de waarderingsregels en de actualisering van de rekenrente inzake papieren schenkingen’. Doordat die maatregel gelijk is in beide amendementen en de overige maatregelen in de amendementen elkaar niet bijten, zijn alle maatregelen uit amendement 78 en alle maatregelen uit amendement 80 volledig in het wetsvoorstel Belastingplan 2027 geland. Wel wordt de budgettaire opbrengst uit de maatregel ‘modernisering van de forfaitaire waarderingsregels in de schenk- en erfbelasting’ in beide amendementen ingezet en dus in totaal twee keer ingezet. Mogelijk is de motie-Struijs/Bikker gericht op een andere maatregel uit amendement 80, namelijk de maatregel waarbij het progressievoordeel in de schenk- en erfbelasting van op papier geschonken bedragen via fictieve verkrijgingen wordt tegengegaan. Die maatregel zit in het wetsvoorstel en als het wetsvoorstel wordt aangenomen, zal de Belastingdienst er uitvoering aan moeten geven. De maatregel kan dan enkel teruggedraaid worden door een aanpassing van wetgeving. Een dergelijke wetsaanpassing kost tijd en er moet een dekking gevonden worden voor de budgettaire derving van € 121 miljoen structureel die gepaard zou gaan met het terugdraaien van de maatregel. Of het kabinet tot een dergelijke maatregel overgaat, of tot mogelijke andere maatregelen in het domein, is nog niet besloten. Hierover volgt ook nog een brief die ik heb toegezegd.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt wat de juridische onderbouwing is van de voorgestelde fictieve verkrijging die gaat gelden voor het totaal van de papieren schenkingen die na 2026 plaatsvinden. Dit lid vraagt om een toelichting waarom dit geen vorm van terugwerkende kracht is die in het fiscale recht niet verdedigbaar is. De Successiewet 1956 bevat verscheidene fictieve verkrijgingen. Een fictieve verkrijging is civielrechtelijk geen schenking of erfenis, maar wordt wel als een schenking of erfrechtelijke verkrijging belast. Met fictieve verkrijgingen wordt voorkomen dat bepaalde vermogensoverdrachten onbelast of met fiscaal voordeel kunnen plaatsvinden. De in het wetsvoorstel Belastingplan 2027 voorgestelde fictieve verkrijgingen bij papieren schenkingen passen in dat straatje. Er is geen sprake van terugwerkende kracht. De voorgestelde inwerkingtredingsdatum van de maatregel is 1 januari 2027 en heeft enkel effect op papieren schenkingen die voor de toepassing van de schenkbelasting op of na 1 januari 2027 worden gedaan. Er is in plaats van terugwerkende kracht in wezen sprake van beperkt eerbiedigende werking voor repeterende papieren schenkingen die voor 11 november 2026, 17.15 uur zijn vastgelegd in een notariële akte. Daarmee is met het amendement juist

afgeweken van het uitgangspunt van onmiddellijke werking bij fiscale wetgeving.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt naar de onderlinge wisselwerking van amendementen en naar de kabinetslijn ten aanzien van niet of niet volledig gedekte amendementen. Het klopt dat het zo kan zijn dat amendementen in bepaalde gevallen een wisselwerking hebben, bijvoorbeeld wanneer twee amendementen beide een bepaald belastingtarief verlagen of verhogen. De precieze gevolgen hiervan zijn afhankelijk van de vormgeving van de desbetreffende amendementen. Op 18 november 2026 is de Eerste Kamer per brief geïnformeerd over de aangenomen amendementen van het pakket Belastingplan 2027 en de budgettaire effecten daarvan. Amendementen die niet of slechts ten dele van dekking zijn voorzien worden ontraden. Dit is ook gebeurd bij het amendement waar de fractie van Van Gasteren naar verwijst. Het besluit om een amendement al dan niet aan te nemen is vervolgens aan de Tweede Kamer.

16. Overig

De leden van de fractie van PRO vragen naar de tussenstand van de motie Martens over het ontwikkelen van een maatstaf voor de complexiteit van het belastingstelsel. Een brief over de uitvoering van de genoemde heeft uw Kamer op 26 november jl ontvangen.

De leden van de fractie van PRO vragen dat de derving van inkomsten in de overgangsperiode tot 2060 nimmer zal worden gedekt uit heffingen op arbeid of bij gepensioneerden, maar cf. de budgettaire spelregels zal worden gedekt uit het brede vermogensdomein. Het budgettaire pakket dat zorgt voor de overgang naar vermogenswinstbelasting is gedekt binnen de meerjarenperiode en structureel. Het fiscale beleid en de budgettaire prioriteiten van de decennia daarna zijn aan toekomstige kabinetten. De huidige begrotingsregels schrijven niet voor dat dekking aan de inkomstenkant binnen hetzelfde domein dient te worden gevonden als een derving. Welke begrotingsregels in de toekomst dienen te worden gehanteerd is eveneens aan toekomstige kabinetten.

De leden van de fractie van BBB vragen hoe de geraamde structurele opbrengst van € 305 miljoen van de – inmiddels niet meer in dit Belastingplan opgenomen - maatregel voor het verhogen van de btw op sierteelt zich verhoudt tot de te verwachten gedragseffecten. Zij vragen daarbij naar de prijsdoorwerking van de btw-verhoging, de gevolgen voor consumentengedrag en omzetontwikkeling en de onderbouwing van de opbrengstraming. Allereerst merk ik op dat deze maatregel na de vierde nota op het Belastingplan 2027 geen onderdeel meer uitmaakt van onderhavig wetsvoorstel. De geraamde structurele opbrengst van € 305

miljoen blijft ongewijzigd en het kabinet staat achter deze raming. In lijn met de ramingsafspraken met het CPB[31] worden bij btw-tariefswijzigingen in de ex-ante beleidsraming geen standaard gedragseffecten meegenomen. De hogere btw kan via hogere prijzen, de consumptie en omzet beïnvloeden. Dit maakt geen deel uit van de ex-antedefinitie, maar wordt wel meegenomen in ex-postdoorrekeningen van het CPB.

De leden van de fractie van BBB vragen hoe de verschillen tussen de officiële budgettaire raming en de uitkomsten van de onderzoeken van WUR en Decisio kunnen worden verklaard. Zij vragen daarbij in het bijzonder naar verschillen in omzetgrondslag, prijselasticiteiten, prijsdoorwerking en de verwerking van indirecte economische effecten. De verschillen worden met name verklaard door de gehanteerde omzetgrondslag en de verwerking van gedragseffecten en werkgelegenheidseffecten. Ten eerste gaat Decisio uit van een lagere omzet die door de btw-verhoging wordt geraakt. Het ministerie bepaalt deze omzet op basis van de btw-bijlage 2025 van het CBS[32], terwijl Decisio cijfers van Royal Flora Holland en de Tuinmonitor gebruikt. Dit verklaart primair het verschil met de raming van Decisio zonder gedragseffecten (€ 267 miljoen). Ten tweede worden conform de ramingsafspraken met het CPB bij btw-tariefswijzigingen in de ex-ante beleidsraming geen expliciete gedragseffecten meegenomen, terwijl Decisio en de WUR in hun onderzoek wel gedragseffecten van consumenten meenemen. Ten derde neemt de WUR de tijdelijke kosten als gevolg van de krimp van de werkgelegenheid mee in de berekening van de netto budgettaire opbrengst. Decisio beschouwt deze kosten als eenmalig, omdat deze wegvallen wanneer mensen opnieuw werk vinden. Dergelijke bredere economische effecten maken echter geen onderdeel uit van de raming van het directe effect van de beleidsmaatregel.

De leden van de fractie van de BBB vragen welke jaarlijkse rendementen op aandelen en andere vermogenscategorieën zijn gebruikt bij de raming van box 3. Verder vragen zij hoe gevoelig de raming is voor scenario's waarin het rendement op beleggingen de helft lager of de helft hoger is. Tot slot vragen deze leden wat de budgettaire gevolgen zijn in een scenario van een beurscrash waar de aandelenbeurzen eenmalig met 30% dalen.
In de raming worden met bepaalde kansen risicoprofielen toegewezen aan belastingplichtigen. Deze risicoprofielen hebben een verdeling van aandelen en obligaties. Vervolgens wordt per belastingplichtige en per jaar een rendement voor aandelen en obligaties gesimuleerd. Voor

[31] CPB (2025) Gedragseffecten belastingmaatregelen, p. 27 Te vinden op Gedragseffecten belastingmaatregelen 2025 | CPB Website
[32] Btw-nota 2025 | CBS.

aandelen bedraagt het gemiddelde lange termijn rendement 7,4% en voor obligaties is dit 4,56%. Deze percentages zijn afgestemd met het CPB en redelijk en neutraal geacht.
Indien het gemiddelde rendement op aandelen en obligaties structureel 50% lager is zal in 2029 ongeveer € 1 miljard minder worden opgehaald in box 3 oplopend tot circa € 1,5 miljard in 2035. Cumulatief wordt over de jaren 2029 tot en met 2038 bijna € 14 miljard minder opgehaald in dit scenario. Indien het gemiddelde rendement op aandelen en obligaties structureel 50% hoger is zal in 2029 ongeveer € 1 miljard meer worden opgehaald in box 3 oplopend tot circa € 1,6 miljard in 2035. Cumulatief wordt over de jaren 2029 tot en met 2038 ruim € 14 miljard meer opgehaald in dit scenario. Hierbij is geen rekening gehouden met het effect op de grondslag. In beide gevallen zijn deze extra opbrengst of derving niet lastenrelevant, maar loopt dit in het saldo. Er zal bij tegenvallende rendementen dus geen aanvullende dekkingsopgave ontstaan.
Voor het scenario van een beurscrash waarin de koersen op de aandelenbeurzen eenmalig met 30% dalen is uitgegaan van een 30% lagere grondslag van aandelen en obligaties bij invoering van het stelsel in 2029. In dat geval zal de opbrengst in box 3 in het eerst jaar ruim € 600 miljoen lager uitvallen oplopend tot € 1,1 miljard in 2035. Cumulatief wordt over de jaren 2029 tot en met 2038 ruim € 10 miljard minder opgehaald in dit scenario. Ook dit verschil is niet lasten relevant maar loopt in het saldo en leidt niet tot een aanvullende dekkingsopgave.
In bovenstaande berekeningen is uitgegaan van dezelfde gedragseffecten als in het basispad. Zo wordt gerekend met een algeheel gedragseffect van 20%. Dit omvat onder andere de verschuiving van vermogen naar de bv en/of het buitenland, toename van bestedingen en extra aflossen van de hypotheek. Verder is gerekend met een lock in effect (dat is het uitstellen van winstneming) van 50%.

De leden van de fractie van BBB vragen of het kabinet een integrale inschatting met een bandbreedte en onzekerheden kan geven van het budgettaire effect van de btw-verhoging, naast de directe geraamde opbrengst van € 305 miljoen, waarbij rekening wordt gehouden met gedragsreacties, verschuivingen in consumptie, mogelijke lagere opbrengsten uit andere belastingen en eventuele hogere overheidsuitgaven. Bredere economische doorwerkingen zijn zeer onzeker en lastig toe te rekenen aan een specifieke maatregel. Bovendien kunnen economische activiteiten verschuiven, waardoor elders de belastingopbrengsten worden gecompenseerd. Een dergelijke inschatting waarin ook indirecte effecten worden meegenomen, wordt daarom niet gemaakt.

De leden van de fractie van de BBB vragen met betrekking tot de tijdelijke verlaging van de tarieven in box 2 en het niet-indexeren van de schijfgrens in box 2 om het gezamenlijke effect van deze maatregelen op de belastingdruk voor directeuren-grootaandeelhouders en andere aanmerkelijkbelanghouders inzichtelijk te maken, en welke gevolgen dit heeft voor de dividenduitkeringen en de budgettaire opbrengst. Zij vragen om de uitkomsten in een overzichtelijke tabel te presenteren en daarbij kwantitatief (absoluut maar ook in belastingdrukpercentage) aan te geven of het pakket aan maatregel per saldo leidt tot een hogere of een lagere belastingdruk voor ondernemers, zowel gedurende de tijdelijke tariefsverlaging als na afloop daarvan. Deze leden vragen om daarbij specifiek in te gaan op het jaarlijkse en cumulatieve effect van beide maatregelen voor ondernemers bij dividenduitkeringen van bijvoorbeeld € 50.000, € 100.000, € 200.000 en € 500.000 en daarbij af te zetten tegen de situatie waarin de box-2-tarieven en de schijfgrens ongewijzigd zouden blijven. Deze leden vragen welke kwalitatieve en kwantitatieve gecombineerde gedragseffecten worden verwacht of beoogd.

In onderstaande tabel is voor de jaren waarin de tarieven verlaagd worden (2027-2030), en de schijfgrens niet geïndexeerd wordt (2027-2031) en voor de structurele situatie getoond wat het gezamenlijke budgettaire effect van de beide maatregelen is en wat het gezamenlijke effect is voor de gevraagde voorbeelden. Bij de voorbeelden is steeds uitgegaan van een gelijkblijvende jaarlijkse uitkering. Voor het bepalen van de relatieve belastingdruk is alleen gekeken naar de belastingdruk op de dividenduitkering. Uit de tabel blijkt dat tot en met 2031 het gezamenlijke effect positief is in totaal en voor de gekozen voorbeelden. Na 2030 resteert het effect van het niet indexeren van de schijfgrens. Structureel leidt dit tot een beperkte verhoging van de lastendruk met € 400 als de dividenduitkering meer is dan de schijfgrens.

Tabel: Verandering belastingdruk als gevolg van tijdelijke tariefsverlaging en niet-indexeren schijfgrens in box 2, op macroniveau en voor enkele voorbeelden

	2027	2028	2029	2030	2031	Struc.
Budgettaire effect (mln euro)	-571	-570	-563	-556	30	30
Voorbeelden dividenduitkering (verandering belastingdruk in euro)						
50.000	-500	-500	-500	-500	0	0
100.000	-1.242	-1.224	-1.114	-1.016	400	400
200.000	-3.242	-3.224	-3.114	-3.016	400	400
500.000	-9.242	-9.224	-9.114	-9.016	400	400
Voorbeelden dividenduitkering (verandering belastingdruk in % ten opzichte van uitkering)						
50.000	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	0,0%	0,0%
100.000	-1,2%	-1,2%	-1,1%	-1,0%	0,4%	0,4%
200.000	-1,6%	-1,6%	-1,6%	-1,5%	0,2%	0,2%

500.000	-1,8%	-1,8%	-1,8%	-1,8%	0,1%	0,1%

Bij de tijdelijke tariefsverlagingen in box 2 worden twee gedragseffecten verwacht, namelijk het anticipatie-effect op de verlaging in 2027 hetgeen leidt tot een uitstel van dividenduitkeringen vanuit 2026 en ten tweede het anticipatie-effect op de tariefsverhoging die in 2031 plaatsvindt, waardoor dividenduitkeringen vanuit 2031 en de jaren erna naar voren worden gehaald. De omvang van deze anticipatie-effecten is op basis van realisaties uit voorgaande tariefswijzigingen bepaald op een verschuiving van 76% van de grondslag per procentpunt tariefverandering met een maximum van 330%. Deze gedragseffecten zijn afgestemd met het CPB en gedocumenteerd in de CPB-publicatie Gedragseffecten belastingmaatregelen (september 2026). Voor het niet-indexeren van de schijfgrens is niet gerekend met gedragseffecten.

De leden van de fractie van de BBB vragen in hoeverre bij de berekening van deze gezamenlijke effecten rekening is gehouden met de voorgenomen verlaging van het maximumbedrag voor excessief lenen bij de eigen vennootschap en in welke mate deze samenloop leidt tot extra dividenduitkeringen en welke gevolgen dit heeft voor de belastingdruk van ondernemers.
In de raming van het beperken van excessief lenen is rekening gehouden met de tijdelijke verlaging van de box-2-tarieven. De gedragseffecten in beide ramingen zijn afzonderlijk bepaald. Voor de beperking van excessief lenen betreft het gedragseffect de vraag welk deel van de bovenmatige schuld met dividenduitkeringen wordt afgelost. Hierbij is uitgegaan van het geobserveerde effect in 2023 bij de invoering van de Wet excessief lenen bij eigen vennootschap. Er is geen wisselwerking meegenomen tussen de gedragseffecten van de beide maatregelen. Naar verwachting is dit tweede-orde-effect relatief klein omdat de maatregel excessief lenen geleidelijk in stappen wordt ingevoerd en een eventuele wisselwerking ook geleidelijk zal optreden. De tijdelijke tariefsverlaging beperkt de extra belastingdruk van aanmerkelijkbelanghouders die geraakt worden door de verlaging van het maximumbedrag voor excessief lenen.

De leden van de fractie van de VVD merken op dat de novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 is gedekt over de kabinetsperiode, maar dat daarna volgens de Tweede Kamer een structureel gat ontstaat. Zij wijzen erop dat het budgettaire effect van de novelle volgens de technische briefing €579 miljoen negatief bedraagt in 2031 en structureel €77 miljoen negatief. De leden vragen hoe dit wordt gedicht en of het kabinet bereid is uw Kamer vóór de stemming een meerjarig overzicht van de dekking te sturen.

Het kabinet stuurt bij de dekking, zoals gebruikelijk, op de budgettaire effecten in de meerjarenperiode (t+5) en structureel. Het klopt dat de novelle op zichzelf bezien in de jaren na de kabinetsperiode tot een derving leidt en structureel tot een beperkte derving.
De novelle staat echter niet op zichzelf. Na Prinsjesdag heeft het kabinet, mede naar aanleiding van de Algemene Financiële Beschouwingen in de Tweede Kamer, een samenhangend pakket aan aanpassingen gedaan op het terrein van lasten, koopkracht en uitgaven. Het aangepaste voorstel voor box 3 en de dekking daarvan maken onderdeel uit van dit pakket. Het totaal van deze aanpassingen is zowel cumulatief over de meerjarenperiode als structureel nagenoeg budgettair neutraal. Het cumulatieve effect op het EMU-saldo over de jaren 2026 tot en met 2031 bedraagt €16 miljoen en het structurele effect €6 miljoen. De beperkte structurele derving van de novelle wordt daarmee binnen het totaal van de besluitvorming na Prinsjesdag opgevangen. Het geheel is zo binnen de meerjarenperiode en structureel gedekt.
Een meerjarig overzicht van alle aanpassingen na Prinsjesdag, inclusief de dekking van de novelle, is opgenomen in de tabel bij de brief van 3 november 2026. Daarnaast bevat de nota naar aanleiding van het verslag bij de novelle in de Tweede Kamer een toelichting op de budgettaire reeksen tot en met 2040.

De leden van de fracties van de VVD en Van Gasteren vragen op welke wijze de stelpost fiscale regelingen wordt ingevuld.
Zoals aangegeven in de Kamerbrief van 3 november zal het kabinet in het voorjaar met een voorstel komen over de invulling van stelpost fiscale regelingen. Hierbij zal breed gekeken worden naar negatief geëvalueerde fiscale regelingen en constructies.

De leden van de fractie van de VVD vragen welk deel van het budgettaire saldo vanaf 2028 rust op maatregelen die nog niet zijn ingevuld of wettelijk verankerd. Het is gebruikelijk dat beleidsvoornemens in het basispad worden opgenomen terwijl nog wordt gewerkt aan de wetgeving. Naast de taakstelling fiscale regelingen, zijn de grootste lastenverzwarende maatregelen die nog moeten worden ingevuld de volgende: het resterende deel van de vrijheidsbijdrage (1,4 miljard euro), het afschaffen van het lage btw-tarief voor sierteelt (0,3 miljard euro) en de nieuwe belastingen op suikerhoudende producten (0,9 miljard euro) en e-sigaretten (0,1 miljard euro). Het kabinet is daarnaast bezig met de invulling van een aantal enveloppen (onder andere voor de elektriciteitsprijs bedrijven) en de uitwerking van voorgenomen lastenverlichting (zoals de fiscale investeringsreserve dier en klimaat). Ook moeten een aantal klimaatmaatregelen nog in wetgeving verwerkt (zoals de greentimerregeling en de beprijzing van de

glastuinbouw). Het kabinet gaat de budgettaire gevolgen van alle amendementen op het Belastingplan in het voorjaar verwerken in het inkomstenkader, waarbij de in de toelichting van het amendement Klaver/Dassen genoemde stelpost binnen het vermogensdomein nog niet concreet is ingevuld en daarom nadere weging behoeft.

De leden van de fractie van de VVD vragen hoe het kabinet uitvoering wil geven aan de motie Van Eijk in de Tweede Kamer over pensioen in eigen beheer.
Deze motie verzoekt om een regeling uit te werken waarmee dga's hun bestaande pensioen in eigen beheer alsnog fiscaal neutraal kunnen omzetten, en de Kamer hierover vóór 1 juli 2027 te informeren.[33] Het kabinet is bereid te verkennen of een wettelijke regeling budgettair neutraal en uitvoeringstechnisch mogelijk is bijvoorbeeld per 1 januari 2028 waarbij wordt geregeld dat het aanwezige pensioenvermogen in de vennootschap fiscaal geruisloos kan worden afgestort naar een lijfrente.[34] Dit komt tegemoet aan de administratieve lasten die worden ervaren bij het in stand houden van een pensioen-bv. Na het afstorten van het pensioenvermogen in een lijfrente kan de bv worden geliquideerd. De afwikkeling van de oudedagsvoorziening van de gerechtigde tot het pensioen verloopt dan via een lijfrente bij een professionele lijfrente-uitvoerder. De belastingclaim blijft daarbij voor zover het pensioen voor verwezenlijking vatbaar is ongewijzigd bestaan. Conform de opdracht uit de motie aan het kabinet om de Tweede Kamer over de verkenning en mogelijke uitwerking vóór 1 juli 2027 te informeren, zal ik een afschrift van die brief tevens aan uw Kamer sturen.

De leden van de fractie van D66 vragen de regering de balans tussen de beoogde vereenvoudiging en de complexiteit die door nieuwe maatregelen ontstaat te beoordelen.
Het kabinet schaft negen fiscale regelingen extra af, zet de uitfasering van twee andere regelingen door en versobert 1 regeling. Verder stelt zij voor per het belastingplan 2028 nog twee fiscale regelingen te versoberen. Het kabinet hecht eraan dat deze door haar gekozen maatregelen worden beoordeeld op meerdere aspecten, waaronder de complexiteit voor de uitvoering en voor burgers en bedrijven.
De fractie geeft aan dat de aanpak van fiscale regelingen leidt tot een vermindering van de complexiteit. Echter nemen de administratieve lasten op korte termijn eenmalig toe (€ 340.000 voor de uitvoering conform uitvoeringstoetsen en € 1.340.000 voor burgers en bedrijven). Hierbij geldt dat de aanpassing van de zorgkostenregeling in de nota van wijziging niet is meegenomen in deze cijfers. Op termijn leiden

[33] Kamerstukken II 2026/27, 37022, nr. 54.
[34] Kamerstukken II 2026/27, 37022, nr. 37.

deze aanpassingen er echter toe dat de administratieve lasten voor burgers en bedrijven jaarlijks met € 220.000 afnemen. Hiermee bereiken de aanpassingen aan fiscale regelingen hun doel: bijdragen aan een eenvoudiger en doelmatiger belastingstelsel.
De introductie van nieuwe fiscale regelingen leidt, zoals de leden van D66 opmerken, inderdaad tot een toename van de complexiteit voor zowel de uitvoering als burgers en bedrijven. In dit geval weegt de regering het bereiken van het beleidsdoel echter zwaarder dan de complexiteit voor de uitvoering of de administratieve lasten voor burgers en bedrijven. Des te meer omdat voor burgers en bedrijven vaak geldt dat, hoewel dit de complexiteit verhoogt, het per saldo leidt tot lagere financiële lasten, zoals het geval is bij de regeling voor start-ups en scale-ups. Het kabinet is daarmee van mening dat zij tussen doelbereik en complexiteit een zorgvuldige balans heeft weten te vinden.

De leden van de fractie van D66 vragen of het kabinet zich niet ambitieuzer wil inzetten op het afbouwen van fiscale regelingen die niet langer doeltreffend en doelmatig zijn en vragen verder welke opbrengst daarmee zou kunnen worden gerealiseerd.
Het kabinet kijkt kritisch naar ondoelmatige en ondoeltreffende fiscale regelingen. Zoals de leden aangeven gaat het in de eerste tranche om een beperkt bedrag dat gemoeid is met de aanpak van fiscale regelingen. Van belang is te onderschrijven dat het wel gaat om een groot aantal kleine regelingen en dat dit ook primair gaat om het vereenvoudigen van het stelsel in plaats van het realiseren van budgettaire opbrengst. Dat laat onverlet dat een grotere budgettaire opbrengst te verwachten is van de tweede tranche. De leden benoemen dat het totale belastingvoordeel van fiscale regelingen optelt tot € 1,5 miljard euro maar dat is niet accuraat: dit betreft de opbrengst van voorgenomen maatregelen inclusief de tweede tranche ten aanzien van versoberingen op fiscale regelingen ten tijde van indiening van het pakket Belastingplan 2027.
In het voorjaar zal het kabinet breed kijken naar de uitkomsten van recente evaluaties van fiscale regelingen en deze wegen. Daarnaast zal er voor de invulling van de stelpost fiscale regelingen breder gekeken worden naar negatief geëvalueerde regelingen. Hierbij zal onder andere gekeken worden naar de uitkomsten van het rapport fiscale regelingen.[35]
Het kabinet zal niet vooruitlopen op de besluitvormig in het voorjaar.
Tot slot merken de leden van D66 op dat de vereenvoudiging van onder andere fiscale regelingen ook meegenomen zou kunnen worden in de Vereenvoudigingswet. Hierbij geldt dat vereenvoudigingen op het vlak van fiscale regelingen dikwijls budgettaire implicaties hebben waardoor dit niet voor de hand ligt.

[35] Ambtelijk rapport Aanpak fiscale regelingen.

De leden van de fractie van D66 vragen hoe het kabinet de verschillende keuzes in het Belastingplan ten aanzien van verduurzaming met elkaar in overeenstemming brengt en welke bijdrage het pakket Belastingplan 2027 naar verwachting aan de Nederlandse klimaat- en energiedoelstellingen brengt? Deze leden vragen voorts of het kabinet daarbij zowel kan ingaan op de investeringsprikkels als op de effecten van het aanpassen of uitstellen van bestaande heffingen. Tot slot vragen deze leden hoe het kabinet beoordeelt of de fiscale prikkels gezamenlijk voldoende zijn om bedrijven en huishoudens tot verduurzaming aan te zetten? Het pakket Belastingplan 2027 levert geen of een zeer kleine bijdrage aan het halen van het klimaatdoelen. Het kabinet erkent daarbij dat sommige maatregelen vanuit oogpunt van verduurzaming niet logisch op elkaar aansluiten. Zo geeft de verhoging van het aftrekpercentage in de Energie-investeringsaftrek (EIA) een grotere verduurzamingsprikkel, terwijl deze prikkel juist kleiner wordt met onder andere de accijnsverlaging. Het kabinet erkent dat het bestaande (fiscale) beleid niet voldoende is om de klimaatdoelen te halen. In het voorjaar van 2027 neemt het kabinet daarom aanvullende nationaal geborgde maatregelen om het doel van 2040 te halen, met oog voor betaalbaarheid en handelingsperspectief. Verdere fiscale vergroening van het belastingstelsel is onderdeel van deze afweging.

De leden van de fractie van D66 vragen welke alternatieven zijn onderzocht voor de wijzigingen in de CO_2-heffing voor afvalverbrandingsinstallaties en de aanpassingen van de CO_2-heffing in de glastuinbouw, voordat is gekozen voor het uitstellen of aanpassen van deze heffingen. Over de verduurzaming van de glastuinbouwsector spreekt het kabinet de komende maanden met de sector. Besluitvorming is voorzien bij VJN2027. Specifiek voor 2027 is in het Belastingplan 2027 voorgesteld om de energiebelastingtarieven glastuinbouw te verlagen, ter compensatie van de meerkosten van de bijmengverplichting groen gas. Voor het beprijzingspakket in het afvaldomein heeft het kabinet vorig jaar aan een werkgroep van de afvalsector gevraagd om alternatieven in kaart te brengen. Deze alternatieven zijn eind vorig jaar gepubliceerd en gaan onder andere om alternatieve heffingen op een andere plek in de plasticketen. Het kabinet heeft voor nu niet voor deze alternatieven gekozen, onder andere omdat veel van deze maatregelen niet op korte termijn implementeerbaar zijn. In plaats hiervan heeft het kabinet gekeken naar een aantal gerichte aanpassingen aan het pakket. Onderdeel hiervan is een langzamere aanscherping van de CO_2-heffing voor afvalverbrandingsinstallaties, zodat rekenschap wordt gegeven van de vertraging van het CO_2-opslag project Aramis en afvalverbrandingsinstallaties meer handelingsperspectief krijgen om de heffing te vermijden.

De leden van de fractie van D66 vragen welke gevolgen de wijzigingen hebben voor de verwachte CO_2-reductie en de investeringsbeslissingen van bedrijven en hoe het kabinet voorkomt dat het uitstellen van heffingen leidt tot uitstel van noodzakelijke verduurzamingsinvesteringen? Het kabinet verwacht dat door de aanpassing aan het beprijzingspakket voor afvalverbrandingsinstallaties, de CO_2-uitstoot met 0,25 Mton toeneemt ten opzichte van het maatregelenpakket uit het Belastingplan 2026. Per saldo resteert echter nog steeds een extra CO_2-reductie van 1,15 Mton ten opzichte van de situatie zonder dit beprijzingspakket. Ten aanzien van de glastuinbouw geldt dat ook in 2027 de aparte CO_2-heffing wordt doorgezet. Het kabinet werkt de komende maanden met de sector aan een plan om klimaatneutraal te worden in 2040. De benodigde oploop van de CO_2-beprijzing zal in die context voor de komende jaren worden vormgegeven. Het kabinet begrijpt tot slot in algemene zin de zorg dat uitstel van heffingen als risico heeft dat investeringen in verduurzaming worden uitgesteld en neemt dit mee richting het voorjaar van 2027, wanneer het kabinet aanvullende nationaal geborgde maatregelen neemt om het doel van 2040 te halen.

De leden van de fractie SP vragen of de regering de aangenomen motie-Kostić c.s. die oproept tot het schrappen van de voorgenomen prijsverhoging van NS-treinkaartjes in 2027 uitvoert, wat het volledig terugdraaien van de gemiddelde tariefstijging van 4,7% in 2027 kost en uit welke middelen dit wordt gedekt. Daarnaast vragen zij wat een eenmalige bijdrage van 2027 betekent voor de tariefontwikkeling in 2028 en of de uitvoering van de motie afhankelijk is van de aanvaarding van dit wetsvoorstel door deze Kamer.
In de Kamerbrief van IenW (2026Z26145) wordt de Kamer geïnformeerd over de wijze waarop het kabinet uitvoering geeft aan de motie-Kostić c.s. over de aanstaande tariefstijging bij NS.

De leden van de fractie van de SP vragen waarom de taakstelling in het vermogensdomein niet is opgenomen in de brief van 18 november. Een taakstelling is geen onderdeel van de wet, en is daarom niet opgenomen in de brief van 18 november. Het kabinet zal in het voorjaar bezien hoe er wordt omgegaan met de budgettaire gevolgen van de amendementen.

De leden van de fractie van de SP vragen hoeveel huishoudens een vermogen boven het heffingsvrij vermogen in box 3 hebben. Verder vragen deze leden welk deel van het totale box 3-vermogen in handen is van de respectievelijk 1% en 10% huishoudens met het hoogste vermogen. In 2023 zijn er ongeveer 2,5 miljoen mensen met een vermogen boven het heffingsvrije vermogen. Het is onbekend om hoeveel huishoudens dit

gaat. In een vermogenswinstbelasting zal een heffingsvrij resultaat gelden. Het is niet gezegd dat mensen met een vermogen boven het heffingsvrij vermogen in een vermogenswinstbelasting ook belasting zullen betalen. Ook kan het zo zijn dat mensen met een vermogen lager dan het heffingsvrije vermogen in een vermogenswinstbelasting wel belasting verschuldigd zijn.
Ongeveer 2,5% van de belastingplichtigen in box 3 heeft een vermogen groter dan € 1 miljoen. Zij bezitten gezamenlijk ongeveer 25% van al het box 3-vermogen.

De leden van de fractie van de SP vragen welk deel van het vermogen van 1% en de 0,1% huishoudens met het hoogste vermogen in box 2 respectievelijk box 3 valt.
Voor de top 1% van de vermogensverdeling valt 61% van het vermogen onder aanmerkelijk belang (box 2) en 25% van het vermogen in box 3. De rest betreft de eigen woning en ondernemingsvermogen in box 1 (bron: CBS Vermogensverdeling in beeld 2026). Voor de top 0,1% heeft het CBS geen recente cijfers gepubliceerd, maar op basis van cijfers in eerdere jaren is bekend dat het aandeel van het aanmerkelijk belang daarin veel hoger ligt dan voor de top 1%.

De leden van de fractie van de SP vragen of het kabinet kan onderbouwen dat de belasting op vermogen in Nederland dicht bij het Europese gemiddelde ligt. Onderstaande figuur laat het aandeel van de belastingen op vermogen (van huishoudens, zelfstandigen en vennootschappen) in de totale belastingontvangsten van EU-landen in de jaren 2014, 2019 en 2024. Te zien is dat dit aandeel in Nederland tussen 2014 en 2024 flink is toegenomen en in 2024 hoger uitkomt dan het EU-gemiddelde.

Figure 31: Capital taxes as share of total tax revenues in EU countries, 2014-2024

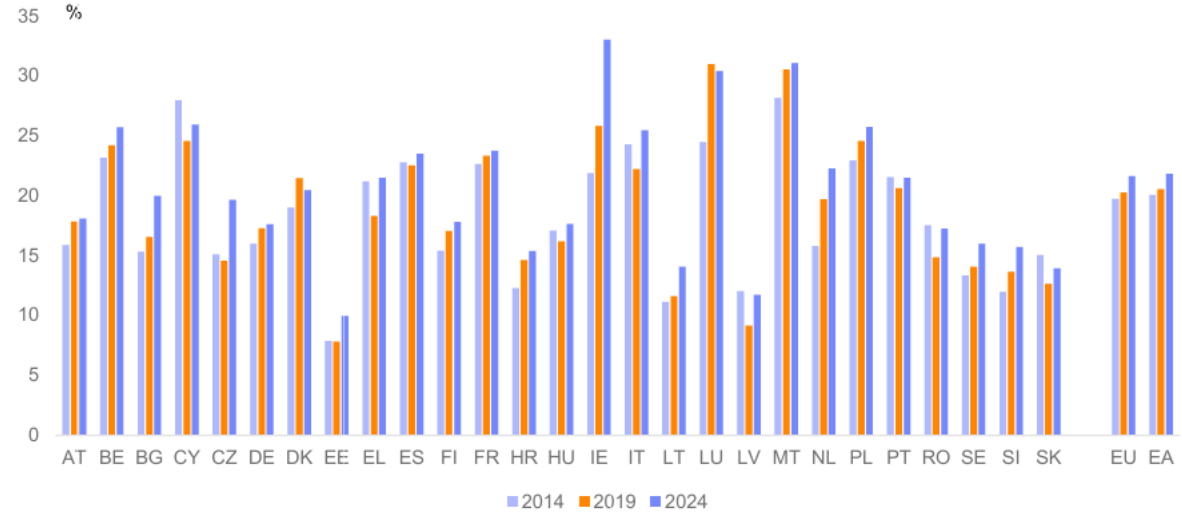

Source: European Commission, DG Taxation and Customs Union, based on National Tax Lists data.

De volgende figuur toont het aandeel van belastingen op arbeid (inclusief sociale premies) in de totale belastingontvangsten van EU-landen. Te zien is dat het aandeel van belastingontvangsten op arbeid tussen 2014 en 2024 is gedaald en in 2024 iets onder het EU-gemiddelde ligt.

Figure 23: Labour taxes as share of total tax revenues in EU countries, 2014-2024

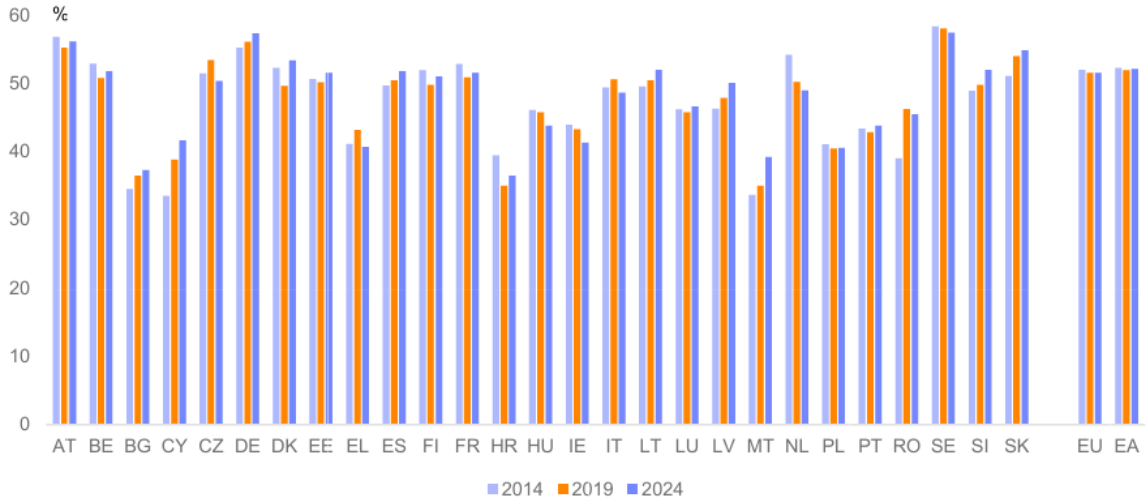

Source: European Commission, DG Taxation and Customs Union, based on National Tax Lists data.

Ten slotte toont onderstaande figuur de totale belastingontvangsten als aandeel van het bbp van EU-landen. Te zien is dat dit aandeel tussen 2015 en 2024 heel constant is en nagenoeg gelijk is aan het EU gemiddelde. Concluderend kan worden gesteld dat de belastingontvangsten op kapitaal en die op arbeid zowel als aandeel in de totale ontvangsten als die als aandeel in het bbp heel dicht bij het EU gemiddelde zitten.

Figure 18: Tax to GDP ratio, EU countries, averages 2015-2019 and 2020-2024 (% GDP, rhs) and variation between both periods (pp, lhs)

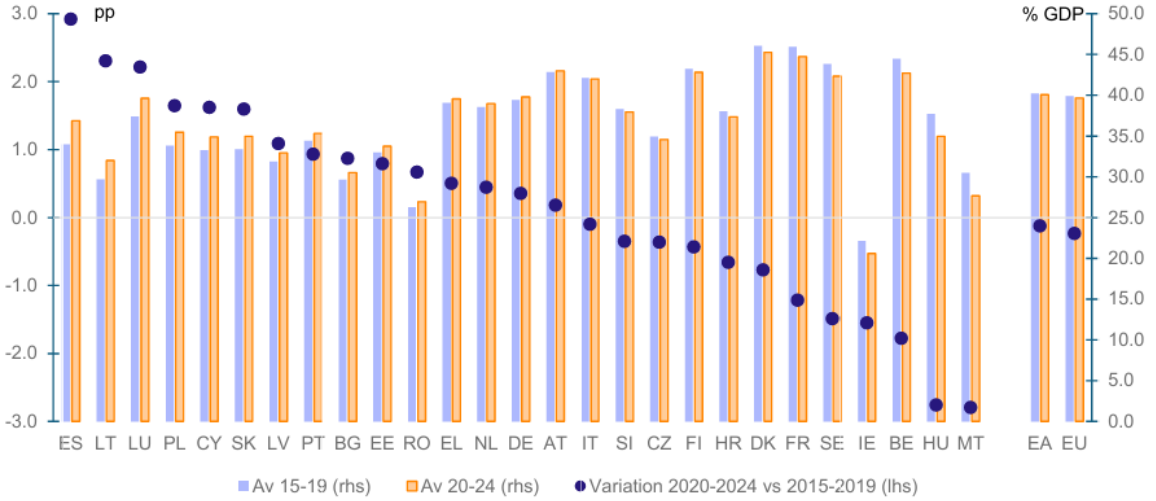

Source: European Commission, DG Taxation and Customs Union, based on Eurostat data. Countries are ranked by percentage point change between 2015-2019 and 2020-2024 (averages).

De leden van de fractie van de SP vragen naar de effecten van het Belastingplan 2027 en de amendementen op dit belastingplan, en de novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting in box 3 op de verschuldigde belasting in box 2 en in box 3 en op de verschuldigde schenk- en erfbelasting voor een vermogen van € 1 miljoen, € 10 miljoen en € 100 miljoen in de jaren 2027 tot en met 2031.
De maatregelen met betrekking tot box 2, namelijk de tijdelijke tariefsverlagingen tot en met 2030, het niet-indexeren van de schijfgrens in box 2 en het stapsgewijs beperken van het maximumbedrag voor excessief lenen leiden tot de volgende budgettaire effecten per belastingjaar voor de jaren 2027 tot en met 2031. Er is niet onderzocht hoe de budgettaire opbrengst verdeeld is naar vermogen. Het budgettaire effect wordt bepaald door de hoogte van het inkomen in box 2 en de schuld bij de eigen vennootschap, niet door het vermogen. Het is wel aannemelijk dat het budgettaire effect van deze specifieke maatregelen gemiddeld zal toenemen bij een hoger vermogen.

Tabel: Budgettaire effecten maatregelen box 2

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Tariefsverlagingen		-575	-575	-575	-575	0
Niet-indexeren schijfgrens		4	5	12	19	30
Beperken excessief lenen		476	603	839	1.049	1.410

Voor box 3 geldt ook dat de gevolgen voor belastingplichtigen niet zozeer afhangen van het vermogen, maar van het inkomen uit vermogen en daarmee indirect van de verhouding van de beleggingscategorieën. Voor (kleine) spaarders geldt dat zij minder belasting gaan betalen, omdat het basistarief in box 3 verlaagd wordt naar 35,5%. Een spaarder met € 1 miljoen spaargeld en 1,5% rente gaat door het progressieve tarief € 66 minder belasting betalen. De effectieve belastingdruk van deze belastingplichtige daalt met 1,4%. Voor beleggers in aandelen en obligaties geldt dat zij in plaats van jaarlijks over hun waardeontwikkeling belasting moeten betalen, zij pas belasting betalen op het moment van verkoop. Hiermee wordt de belasting vooruitgeschoven, maar op de lange termijn zullen zij gemiddeld ongeveer evenveel betalen. Belastingplichtigen met een inkomen uit vermogen groter dan € 73.800 zullen door het progressieve tarief meer belasting gaan betalen. Dit betreft ongeveer 86.000 belastingplichtigen.
Amendement nr. 80 op het Belastingplan 2027 regelt dat de schijfgrens in de schenk- en erfbelasting voor de periode 2027 tot en met 2031 niet wordt geïndexeerd voor inflatie. Hierdoor blijft de schijfgrens in deze jaren vastgesteld op € 158.669. De hierna opgenomen tabel toont de maximale stijging van de verschuldigde schenk- en erfbelasting als gevolg van deze maatregel. Een belastingplichtige die bijvoorbeeld jaarlijks in de periode 2027 tot en met 2031 een schenking doet van ten

minste € 185.000 aan zijn kind, zou te maken krijgen met de in de tabel weergegeven stijgingen.

Tabel: Maximale toename erf- en schenkbelasting als gevolg van niet indexeren schijfgrens erf- en schenkbelasting voor de periode 2027 tot en met 2031

	2027	2028	2029	2030	2031
Maximale toename schenk- en erfbelasting	€ 413	€ 738	€ 1.120	€ 1.477	€ 1.858

Amendement nr. 80 regelt daarnaast ten aanzien van de schenk- en erfbelasting dat er vanaf 2027 ficties worden geïntroduceerd die het progressievoordeel dat behaald kan worden met een papieren schenking wegnemen, en amendement nr. 80 regelt dat vanaf 2028 de rekenrente en levensverwachtingen waarmee binnen de schenk- en erfbelasting forfaitair wordt gerekend worden gemoderniseerd. Beide maatregelen hebben door overgangsrecht voor het gros van de belastingplichtigen pas een effect na 2031. Daarom zijn beide maatregelen buiten beschouwing gelaten.

De leden van de fractie van JA21 vragen welke concrete stappen het kabinet neemt om tot een hervorming van het toeslagenstelsel te komen, op welke wijze de motie-Baumgarten wordt verwerkt in de hervormingsagenda en op welke termijn de Kamer deze agenda ontvangt.
Het kabinet werkt aan de brief over de hervorming van het belasting- en toeslagenstelsel. Deze wordt zo spoedig mogelijk verstuurd.
Deze brief is een startschot van een traject waarin de vraag centraal staat hoe we ons stelsel vereenvoudigen, versimpelen, en toekomstbestendig maken.
Daarbij voorzie ik twee sporen: het eerste kijkt naar de vraag wat zo’n nieuw stelsel is. Ook stellen we een commissie in om een stip op de horizon te zetten voor een nieuw belasting- en toeslagenstelsel.
Een ander element is dat we niet stil moeten zitten. Het grote risico van een nieuwe studie is de reflex om te wachten op de uitkomsten. Er is in het hier en nu al heel veel mogelijk om het stelsel te verbeteren en te versimpelen. Er zit dus ook een spoor in om meteen aan de slag te gaan. Ik ga graag het gesprek aan met het parlement welke verdere stappen op breed draagvlak kunnen rekenen.

De leden van de fractie van de SGP vragen naar de ambities van het kabinet om het belastingstelsel te vereenvoudigen in het licht van maatregelen die complexiteit doen toenemen en vraagt of de regering de ambitie deelt daarbij te kijken naar het matigen van de heffingskortingen.
Het klopt dat er soms spanning zit tussen de ambitie op lange termijn om het stelsel eenvoudiger te maken en maatregelen op de korte termijn - die ook in dit Belastingplan zitten. Deze ambitie zullen we niet in

één keer in een recht pad bereiken. Er zit nu eenmaal spanning tussen hervorming en vereenvoudiging en de maatschappelijke en financiële doelen die we willen bereiken met belastingen. Mijn inzet is om stappen te nemen in de richting van deze ambitie, waar de brief over de hervorming van het belasting- en toeslagenstelsel verder op zal ingaan. Dit geldt zeker rond de heffingskortingen, waarbij de afspraak in het coalitieakkoord daarbij de eerste stap is. Ik ga graag het gesprek aan met het parlement welke verdere stappen op breed draagvlak kunnen rekenen.

De leden van de fractie van de SGP vragen hoe de ambitie van de regering om minimaal 500 regels te schrappen en de regels voor burgers en bedrijven te vereenvoudigen terugkomt in het Belastingplan.
Het kabinet ziet het Belastingplan en de jaarlijkse Fiscale Verzamelwet als effectieve instrumenten voor het schrappen en vereenvoudigen van fiscale regels en daarmee het verminderen van de regeldruk. Zo zijn in het voorliggende Belastingplan een aantal vereenvoudigingen opgenomen zoals het afschaffen van de bosbouwvrijstelling en het afschaffen van de kleine brouwersregeling.
Ook de Fiscale Verzamelwet 2027 bevat maatregelen die de regeldruk verminderen, zoals het omzetten van de meldplicht in een bewaarplicht voor de opting-in mogelijkheid in de loonbelasting en het wegnemen van administratieve lasten voor belastingplichtigen die met accijnsgoederen werken.
Uiteraard blijft het kabinet zich inzetten voor minder regeldruk in het fiscale stelsel. Bij iedere fiscale maatregel brengt het kabinet de gevolgen voor de regeldruk ook in kaart. Het kabinet legt dat vervolgens voor aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) waarna het ATR de maatregelen beoordeelt op de gevolgen voor de regeldruk en het kabinet daarover adviseert.
De leden van de SGP-fractie vragen of de regering bereid is de lastenverhoging die samenhangt met het afschaffen van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten in de werkkostenregeling en de startersaftrek te herzien.
Allereerst merkt het kabinet op dat beide maatregelen dekking bieden voor het pakket om de energieschok eerder dit jaar op te vangen. Dit pakket bevatte ook lastenverlichtingen voor ondernemers en hun personeel, zodat er geen zuivere lastenverhoging ontstaat door deze maatregelen. Zo heeft het kabinet de mrb voor bestelauto’s van ondernemers vanaf juli voor zes maanden gehalveerd, de tarieven van de vrachtwagenheffing tijdelijk verlaagd, de onbelaste reiskostenvergoeding structureel verhoogd en middelen gereserveerd om gerichter investeren te stimuleren en de Nederlandse kapitaalmarkt te verdiepen.

Het gaat daarnaast om schaffen van twee negatief geëvalueerde regelingen. In beide gevallen is sprake van een ongericht belastingvoordeel. De regering meent hierin de juiste balans te hebben gevonden en is daarom niet voornemens de aanpassing van deze regelingen te herzien.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt naar de inkomensgevolgen en de budgettaire opbrengst als het tarief van de tweede schijf in box 3 verhoogd wordt van 38,5% naar 45% zoals oorspronkelijk voorgesteld in het concept van amendement 80 van de leden Klaver en Dassen bij het Belastingplan 2027. In het oorspronkelijke voorstel was de schijfgrens gesteld op € 83.888 in plaats van € 60.000. Omdat 45% ver boven het gecombineerde lage box 2/vpb-tarief ligt is het aannemelijk dat zo'n tarief het globale evenwicht zal verstoren en dat grote gedragseffecten zullen optreden. Daarnaast is het mogelijk dat zo'n hoog tarief in de tweede schijf het lock in effect zal beperken en verkopen naar voren zullen worden gehaald. De omvang van deze gedragseffecten is hoogst onzeker en vergt extra onderzoek. Op dit moment kan dus geen betrouwbare inschatting van de budgettaire gevolgen en inkomensgevolgen van een progressief tarief van 45% in box 3 worden geleverd.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt waarom maatregelen die in het wetsvoorstel Belastingplan 2027 zijn opgenomen en eerder in een goedkeurend beleidsbesluit zijn opgenomen, niet eerder in afzonderlijke wetsvoorstellen zijn ondergebracht.
Het kabinet deelt het uitgangspunt van de Afdeling dat wetgeving, zo nodig met spoed, de voorkeur heeft boven een goedkeurend beleidsbesluit. Zoals in het nader rapport is toegelicht, geldt voor het gebruik van dergelijke besluiten een 'nee, tenzij'-principe. In het Belastingplan 2027 worden goedkeurende beleidsbesluiten gecodificeerd die waren genomen naar aanleiding van de energieschok en de versobering van de youngtimerregeling. Ten aanzien van het goedkeurend beleidsbesluit naar aanleiding van de energieschok geldt dat er onzekerheid bestond of een (apart) spoedwetgevingstraject tijdig zou worden afgerond. Het kabinet achtte vanwege de situatie in het Midden-Oosten maatregelen ten behoeve van de koopkracht van huishoudens en ondernemers op zo kort mogelijke termijn noodzakelijk. Voor de inkomstenbelasting en loonbelasting (ook voor de BES-eilanden) zou wachten op een wetswijziging om de reiskostenvergoeding te verhogen de koopkracht op korte termijn verder gaan knellen. Daarnaast verzochten softwareleveranciers en werkgevers(organisaties) om een formeel besluit zodat zij voldoende zekerheid ervoeren om de verhoging daadwerkelijk in de systemen door te voeren en toe te passen op werknemers. Met een goedkeurend beleidsbesluit vooruitlopend op wetgeving was het mogelijk om deze partijen halverwege mei dit jaar voldoende zekerheid te geven.

Voor de motorrijtuigenbelasting was het eveneens onzeker of een afzonderlijk wetsvoorstel tijdig kon worden afgerond om de verlaagde tarieven per 1 juli 2026 toe te passen. De Belastingdienst had daarover tijdig duidelijkheid nodig om de verlaging te kunnen uitvoeren. Bij de vrachtwagenheffing was de beschikbare tijd nog beperkter. De hoogte van de tariefverlaging was op 22 mei 2026 bekend en moest uiterlijk op 1 juni 2026 vaststaan, omdat de private toldienstaanbieders minimaal drie maanden nodig hadden om de verlaging per 1 september 2026 te verwerken. Binnen die termijn kon geen spoedwetgeving tot stand worden gebracht. Daarom is voor de maatregelen naar aanleiding van de energieschok gekozen voor een goedkeurend beleidsbesluit vooruitlopend op wetgeving. Het kabinet heeft daarbij het afwegingskader voor dergelijke besluiten toegepast.[36] Vervolgens is ingeschat langs welke weg de maatregelen het snelst een wettelijke grondslag konden krijgen. Naar het oordeel van het kabinet bood opname in het Belastingplan 2027 daarvoor de snelste route. Om die reden zijn de maatregelen in dat wetsvoorstel opgenomen en zijn hiervoor geen afzonderlijke wetsvoorstellen ingediend.
Ten aanzien van de codificatie over de versobering van de youngtimerregeling geldt dat tijdens de parlementaire behandeling van het Belastingplan 2026 een amendement werd aangenomen waarmee de youngtimerregeling sterk werd versoberd. Een bepaalde groep autogebruikers die de youngtimerregeling in 2025 konden toepassen, zouden hierdoor tot enig moment in 2026 de youngtimerregeling niet meer kunnen toepassen. Dit betrof de groep die in het kalenderjaar 2025 voor het eerst gebruik kon maken van de youngtimerregeling, omdat de betreffende auto’s in het kalenderjaar 2025 meer dan 15 jaar maar niet meer dan 16 jaar geleden voor het eerst in gebruik zijn genomen. Dat zorgde bij deze groep voor een beperkt handelingsperspectief met zwaarwegende maatschappelijk onaanvaardbare gevolgen voor deze autogebruikers. Tijdens de behandeling van het Belastingplan 2026 gaven meerdere fracties in de Eerste Kamer daarom ook aan dat zij een overgangsregeling voor deze groep wenselijk vinden.[37] Omdat daarnaast ook uit de toelichting op het genoemde amendement[38] bleek dat bedoeld was om de gebruikers van de youngtimerregeling een jaar de ruimte te geven om desgewenst te anticiperen op de verdere verhoging van de leeftijdsgrens per 2027, werd voldoende ruimte gezien om voor deze specifieke groep autogebruikers een overgangsregeling te introduceren die eerst via een goedkeurend beleidsbesluit werd gegeven. Het kabinet heeft dit vorig jaar ook aan uw Kamer toegelicht.[39] Gelet op de samenhang met het Belastingplan 2026 achtte het kabinet, in achtneming van het afwegingskader, het passend deze codificatie op te nemen in het

[36] Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1329.
[37] Handelingen I 2025/26, nr. 12, item 2.
[38] Uit de toelichting: *‘Deze geleidelijke versobering biedt eigenaren van youngtimers het komende jaar de ruimte om hierop desgewenst te anticiperen’*.
[39] Handelingen I 20256/26, nr. 13, item 2.

Belastingplan 2027. Daarnaast was opname in het Belastingplan 2027 de snelste route tot een wettelijke grondslag.
Het afwegingskader dwingt tot spoedige codificatie in wetgeving middels de waarborg dat codificatie in wetgeving uiterlijk per 1 januari van het tweede jaar na inwerkingtreding van het goedkeurend beleidsbesluit gebeurt. Met codificatie van de betreffende goedkeurende beleidsbesluiten in het Belastingplan 2027 wordt ruim binnen die termijn voorzien in codificatie van de maatregelen uit de goedkeurende beleidsbesluiten in wetgeving.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt welke landen met een vermogenswinstbelasting een exitheffing kennen en welke landen niet. Voorts vragen deze leden hoe een dergelijke exitheffing zou kunnen worden vormgegeven en hoe deze is vormgegeven in landen die een vermogenswinstbelasting kennen.
Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt welke landen met een vermogenswinstbelasting een een exitheffing hebben. Ook vragen zij hoe een dergelijke exitheffing kan worden vormgegeven en hoe deze is vormgegeven in landen die een vermogenswinstbelasting kennen. Om met de tweede vraag te beginnen: exitheffingen zijn bedoeld om te voorkomen dat als gevolg van emigratie over het in het land van emigratie opgebouwde en tot dan toe onbelaste vermogensaanwas dan wel winsten in dat land geen inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting wordt geheven. Een trailing tax betreft een verlengde belastingplicht, waarbij door het land van emigratie ook nog belasting wordt geheven over inkomen en/of vermogensaanwas dat na de emigratie in een ander land wordt opgebouwd. Voorgaande kabinetten hebben uitgebreide brieven over exitheffingen en trailing taxes gestuurd aan de Tweede Kamer. De brief ‘Opvolging moties en toezeggingen uit dertigledendebat over een extra belasting voor extreem rijken’ die op 4 december 2024 naar de Tweede Kamer is gestuurd[40] gaat uitgebreid in op de bestaande exitheffingen in box 1 en box 2 van de inkomstenbelasting en de exitheffing die op dat moment in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 werd uitgewerkt. In het wetsvoorstel dat nu voorligt in de Eerste Kamer zit de bepaling dat een belastingplichtige bij emigratie wordt geacht box 3-vermogensbestanddelen die tegen een vermogenswinstbelasting worden belast, te hebben vervreemd tegen de waarde in het economische verkeer. In het oorspronkelijke wetsvoorstel dat naar de Tweede Kamer werd gestuurd, betrof dat onroerende zaken en aandelen in innovatieve start-ups en scale-ups. De novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 heeft de vermogenswinstbelasting uitgebreid naar financiële instrumenten en daarmee is ook het bereik van de exitheffing uitgebreid. Hierbij wordt net als bij de exitheffing

[40] Kamerstukken II, 2024/25, 25 087, nr. 342.

van een aandeelhouder met een aanmerkelijk belang (box 2) bij emigratie een conserverende aanslag opgelegd die niet onmiddellijk hoeft te worden betaald omdat onder voorwaarden uitstel van betaling zal worden verleend. Nederland kent verder een trailing tax ten aanzien van vermogensoverdrachten. De schenk- en erfbelasting kent een bepaling die regelt dat een Nederlander die binnen tien jaar nadat hij of zij Nederland heeft verlaten een schenking doet of overlijdt, geacht wordt op dat moment in Nederland te wonen. Hetzelfde geldt voor personen zonder de Nederlandse nationaliteit die tot één jaar voorafgaand aan het doen van een schenking in Nederland hebben gewoond. Op belangrijke elementen van het inkomen en vermogen heeft Nederland dus al een exitheffing of trailing tax. In de brief 'Vervolgonderzoek trailing tax' die op 15 december 2025 naar de Tweede Kamer is gestuurd[41] worden de resultaten van een onderzoek naar een trailing tax in de inkomstenbelasting besproken. Hierin worden drie globale vormen van een mogelijke trailing tax toegelicht.

Exitheffingen en trailing taxes kunnen veel verschillende vormen en voorwaarden aannemen. In de voornoemde Kamerbrief van 4 december 2024 worden de trailing taxes van Duitsland, Finland, Spanje, Portugal, Frankrijk/Monaco toegelicht. Daarnaast kennen andere Europese landen als Oostenrijk, Denemarken en, sinds 2026, België allemaal een vorm van exitheffing voor particulieren. Verder heeft Noorwegen (niet EU-land) zijn exitheffing in de laatste jaren flink aangescherpt. Sinds deze aanscherpingen vervalt bijvoorbeeld de conserverende heffing niet langer na een bepaald aantal jaren in het buitenland: het volledige bedrag dient uiterlijk binnen 12 jaar na emigratie te worden betaald (direct bij vertrek, in 12 rentevrije jaarlijkse termijnen, of uitgesteld tot het 12e jaar met rente). Het Verenigd Koninkrijk (niet EU-land), Finland en Zweden kennen geen algemene exitheffing, maar gebruiken andere regels om mensen die vertrekken te blijven belasten. Ook Italië kent momenteel geen algemene exitheffing voor particulieren, maar er ligt wel een wetsvoorstel om vanaf 1 januari 2027 een exitheffing in te voeren voor vermogens boven € 800.000. Daarnaast hanteert Italië nu al een strenge omgekeerde bewijslast voor Italiaanse staatsburgers die verhuizen naar landen die op de Italiaanse zwarte lijst van laagbelastende jurisdicties staan. Ten slotte heeft Hongarije een wetsvoorstel ingediend om per 1 januari 2027 een exitheffing voor particulieren in te voeren. Veel EU-landen en andere Europese landen kennen dus een vorm van exit-heffing of een trailing tax. Voor een breder internationaal overzicht biedt het OESO-rapport 'Taxing capital gains: Country experiences and challenges' uit 2025 een goed overzicht. Zo hebben naast hierboven genoemde Europese landen ook Canada, Japan en de Verenigde Staten een exitheffing. Elk land kent zijn eigen vorm en

[41] Kamerstukken II, 2025/26, 25 087, nr. 356

voorwaarden. De meeste landen leggen exitheffingen op financiële activa zoals aandelen, derivaten en aandeelhoudersrechten (bijv. Duitsland, Frankrijk, Japan, Noorwegen, Oostenrijk, Spanje en Zweden). Sommige landen leggen deze ook op over niet-financiële activa zoals sieraden en schilderijen (bijv. Canada) of onroerend goed (bijv. de Verenigde Staten).

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt naar de beleidsmatige lastenontwikkeling sinds 2018 die is gepubliceerd als onderdeel van de MEV 2027. Hierbij de ontwikkeling van de beleidsmatige lastenontwikkeling zoals gepubliceerd in bijlage 14 van de MEV 2027. Daarin wordt deze verdeelt naar wie de belasting afdraagt, en naar welke economische activiteit wordt belast.

Tabel: Ontwikkeling beleidsmatige lastenontwikkeling

Bijlage 14 MEV2027, Beleidsmatige lastenontwikkeling, 2018-2027										
jaar-op-jaar-ontwikkeling in mld euro	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsmatige lastenontwikkeling naar groep										
Totaal beleidsmatige lastenontwikkeling	1,6	2,8	-3,9	-1,6	3,3	2,1	2,9	0,7	2,7	6
waarvan: huishoudens	0,5	-0,3	-3,7	-2,1	-2,4	0,2	1,6	0,2	1,6	3,8
bedrijven	1	3	-0,1	0,5	5,8	1,6	1,3	0,4	0,7	2,1
buitenland	0,1	0	0	0	-0,1	0,2	0	0	0,4	0,1
Beleidsmatige lastenontwikkeling naar categorie										
Totaal beleidsmatige lastenontwikkeling	1,6	2,8	-3,9	-1,6	3,3	2,1	2,9	0,7	2,7	6
waarvan : arbeid	0,6	-3,6	-4,5	-3,4	2,5	-1,5	2,8	-1,2	1,6	5,8
kapitaal	-0,1	1,2	-0,2	0,7	3,8	0,4	0,8	0,3	-0,8	-0,1
consumptie	1,1	5,1	0,8	1,1	-3,1	3,2	-0,7	1,7	1,9	0,2
waarvan nominale zorgpremies	0,5	0,9	-0,3	0,9	0	0,5	-1,2	1,5	0,2	-0,1

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt hoe groot het aandeel is van de te verwachten belastingopbrengsten in de periode 2027-2031 dat gerelateerd is aan gedragseffecten. Daarnaast vraagt dit lid wat het aandeel is van gedragseffecten in de Belastingplannen van 2023, 2024, 2025 en 2026. Daarbij vraagt het lid van de fractie-Van Gasteren wat de uiteindelijke uitkomst is, hoe de delta's te verklaren zijn en wat voor 2027 het belangrijkste leer- en keerpunt is.
Bij de raming van de totale belastingopbrengsten wordt er geen apart onderscheid gemaakt voor gedragseffecten. Voor de raming per belastingsoort geldt als uitgangspunt de realisaties van het meest recente jaar. Voor de volgende jaren integreren we de effecten van

beleidsmaatregelen en macro-economische ontwikkelingen in de inkomstenramingen. Specifieke gedragseffecten kunnen een rol spelen op het niveau een individuele beleidsverandering, maar zijn op het niveau van de totale raming onderdeel van de algehele economische ontwikkeling. Bij aanpassingen in de belastingwetgeving worden gedragseffecten meegenomen in de budgettaire ramingen. Als bijvoorbeeld de benzineaccijns verhoogd wordt, neemt de prijs van benzine toe, waardoor de vraag afneemt. Hierdoor neemt de opbrengst van een accijnsverhoging af. In de ramingstoelichtingen bij de genoemde Belastingplannen is beschreven bij welke maatregelen gedragseffecten zijn meegenomen in de raming. De ramingstoelichtingen van de maatregelen in het huidige Belastingplan zijn hier te vinden: Ramingstoelichtingen en CPB certificering pakket Belastingplan 2027 | Rijksoverheid.nl. Een integraal overzicht van welk deel van het totale budgettaire effect van het Belastingplan is toe te schrijven aan gedragseffecten is niet beschikbaar.
Er wordt niet standaard gecontroleerd of daadwerkelijke uitkomsten overeenkomen met wat eerder geraamd werd. Wel is hier aandacht voor in evaluaties van fiscale regelingen en in monitoringstrajecten. Als dit leidt tot nieuwe inzichten, dan worden de gedragseffecten die gehanteerd worden voor de betreffende belastingsoorten aangepast. Jaarlijks wordt door het CPB een geactualiseerd overzicht gepubliceerd van de gedragseffecten die worden toegepast bij ramingen van fiscale wetswijzigingen. De laatste versie van dit memo staat hier: Gedragseffecten belastingmaatregelen 2026 | CPB Website.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt naar een overzicht van ramingen per onzekerheidscategorie, naar nog te certificeren ramingen en naar de van monitoring van maatregelen. Allereerst is in het certificeringsdocument van het CPB per maatregel opgenomen wat de mate van onzekerheid van een raming is. Naast de CPB-certificeringen die met Prinsjesdag met de Kamer zijn gedeeld[42], wordt op korte termijn het certificeringsdocument dat ziet op de onderstaande maatregelen verstuurd.

- De aanvullende koopkrachtmaatregelen;
- Niet afschaffen CO2-heffing glastuinbouw;
- Incidentele verlaging verlaagd tarief glastuinbouw;
- Aanpassen afvalstoffenbelasting en CO2-heffing afvalverbrandingsinstallaties; en
- Afschaffen bosbouwvrijstelling.

Het certificeringsproces van enkele maatregelen in het pakket BP27 en de novelle is nog niet afgerond. Specifiek geldt dat voor:

[42] Certificering budgettaire ramingen Belastingplan 2027 en overige wetsvoorstellen | CPB Website

- Uitzonderen woningcorporaties van generieke renteaftrekbeperking (ATAD);
- Meer toepassen tabelcorrectiefactor inkomstenbelasting;
- Wijzigen aftrek specifieke zorgkosten;
- Uitbreiden vermogenswinstbelasting naar financiële instrumenten;
- Beperken excessief lenen; en
- Verlagen tarieven box 2.

Daarnaast wil het kabinet meer inzicht bieden in de effecten van beleidsmaatregelen, zoals ook door de Algemene Rekenkamer is geadviseerd. Daartoe zullen verschillende maatregelen uit dit Belastingplan worden gemonitord: de indexatie van de alcoholaccijns, de verhoging van de btw op sierteelt, de aanpassing van de youngtimerregeling en de verlaging van de vliegbelasting. Ook is dit jaar de monitor verhoging kansspelbelasting gepubliceerd en verschijnt de monitoringsbrief over de aanpak van belastingontwijking later dit jaar. Begin volgend jaar volgt een rapport met de monitoring van de effecten van de btw-verhoging op logies. Tot slot zal het Financieel Jaarverslag van het Rijk zal jaarlijks een overzicht verschaffen van in een jaar uitgevoerde monitoringstrajecten en de uitkomsten daarvan

Het lid van de fractie van Van Gasteren merkt op dat de EU voornemens is om nieuwe belastingen voor het bedrijfsleven te introduceren. Dit lid vraagt of het kabinet voornemens is om de nationale belastingen ponds-pondsgewijs te verminderen of dat het beleid is om de belastingdruk van het bedrijfsleven nog verder te laten stijgen. De discussie over nieuwe eigen middelen voor de EU-begroting speelt in het kader van de onderhandelingen over het volgende Meerjarig Financieel Kader (2028-2034) en het eigenmiddelenbesluit. Het kabinet heeft eerder aangegeven afwijzend te staan tegenover het voorstel voor een nieuw eigen middel op basis van CORE (omzetbijdrage grote bedrijven). Het is positief dat op aandringen van onder andere Nederland CORE als nieuw eigen middel verwijderd is uit het voorstel. Hiervoor in de plaats is de mogelijkheid van een digitaledienstenbelasting als nieuw eigen middel voor de EU-begroting opgenomen.[43] Invoering en vormgeving van dit eigen middel zal afhankelijk zijn van een akkoord op de onderhandelingen over een sectorale richtlijn[44], waar de Raad met unanimiteit over moet besluiten. Welk effect dit zou hebben op de belastingdruk van het bedrijfsleven is nu nog niet te zeggen, dat hangt af van de daadwerkelijke vormgeving. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord opgenomen te kiezen voor een fiscaal stabiel

[43] Zie voor appreciatie: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z25883&did=2026D59940.
[44] Dit betreft het voorstel voor een richtlijn betreffende het gemeenschappelijke stelsel van een digitaledienstenbelasting op inkomsten uit de levering van bepaalde digitale diensten; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0148.

vestigingsklimaat, waarbij bedrijven worden ondersteund in investeringen die passen bij de economie van de toekomst.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt hoe de verlaging van de opbrengsten van de douaneheffingen vanuit het plan van de EU is verwerkt in de financiële cijfers. In de Nederlandse raming van de perceptiekostenvergoeding op artikel 3.10 van de BZ-begroting uitgegaan van een perceptiekostenvergoeding van 25%, conform het huidige percentage. De onderhandelingen over het volgende MFK en EMB lopen nog en de Nederlandse inzet is behoud van de perceptiekostenvergoeding op 25%.

Het lid van de fractie van Van Gasteren merkt op dat de minister van Financiën op dit moment in onderhandeling is over de EU-begroting. Het lid stelt dat te verwachten is dat er hoe dan ook een hogere netto bijdrage zal komen voor Nederland en vraagt welk effect dit heeft op het Belastingplan 2027 en de ramingen voor de jaren daarna.
Door de scheiding van inkomsten en uitgaven in de Nederlandse begrotingsregels, hebben eventuele hogere nationale afdrachten aan de EU-begroting geen directe invloed op het Belastingplan. Daarnaast informeer ik u voor de volledigheid dat de Nederlandse inzet voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) en Eigenmiddelenbesluit (EMB) is weergegeven in de brief van 22 mei jl. Op 21 november jl. heeft de voorzitter van de Europese Raad een nieuwe versie van het onderhandelingskader over het MFK gedeeld. Voor de kabinetsappreciatie hiervan verwijs ik nu naar de brief van 23 november jl.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt naar het mkb-pakket dat is aangekondigd in de brief van het kabinet van 17 november.[45] Dit lid vraagt naar het budgettair effect en de dekking. De leden van de fractie van de VVD vragen daarbij naar de cumulatieve lastenontwikkeling voor kleine en startende ondernemers in de inkomstenbelasting en mogelijkheden om de gevolgen voor deze groep te verzachten. Ook deze leden vragen naar het aangekondigde mkb-pakket.
Dit kabinet hecht veel waarde aan een goed vestigingsklimaat, want dat helpt bedrijven om in Nederland te investeren en hier werkgelegenheid op te bouwen. Ook in het coalitieakkoord heeft het kabinet daarom gekozen voor een fiscaal stabiel vestigingsklimaat. Hier blijft het kabinet aan werken, onder andere door uitbreiding van de WBSO voor ontwikkeling van AI en technologie en behoud van de innovatiebox, door kredieten voor het mkb, zoals de borgstelling mkb kredieten, onverminderd in stand te houden en de vennootschapsbelasting niet te verhogen.

[45] Kamerstukken II 2026/27, 36848, nr 109.

Hier bovenop heeft het kabinet een extra pakket aangekondigd voor mkb-ondernemers. Dit mkb-pakket ondersteunt ondernemers bij investeren, innoveren en verduurzamen. Het pakket bevat onder andere een verruiming van de mkb-winstvrijstelling en een samenvoeging en verhoging van de EIA, MIA en de VAMIL. Ook wordt extra ingezet op verduurzaming, zoals een aansluitsubsidie voor warmtenetten.
Op dit moment worden deze voorstellen verder uitgewerkt. Het streven is de voorstellen bij de Voorjaarsnota 2027 budgettair verwerkt en gedekt te hebben.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt of er een overzicht beschikbaar is van alle aangenomen amendementen, de nota's van wijzing en de novelle. Het kabinet heeft de leden van de Eerste Kamer per brief geïnformeerd over alle aangenomen amendementen bij het pakket Belastingplan 2027 en de novelle uitbereiding vermogenswinstbelasting box 3[46]. In deze brief gaat het kabinet in op zowel de inhoud als de gevolgen van de aangenomen amendementen. Voor een handzaam overzicht van de inhoud van het wetsvoorstel Belastingplan, inclusief amendementen en nota's van wijziging, verwijst het kabinet naar het gewijzigde wetsvoorstel inclusief artikelsgewijze toelichting zoals die bij de Eerste Kamer is ingediend[47].

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt of het kabinet kan uitleggen waarom de vrijheidsbijdrage voor burgers in 2027 achterwege kan blijven terwijl juist in de opbouwfase van militaire slagkracht het politieke argument meer van waarde is dan in latere jaren. Daarnaast vraagt dit lid hoe deze belasting zich verhoudt tot het al dan niet uitnutten van de Defensie-begroting. Ook vraagt dit lid of het klopt dat deze belasting in algemene middelen terechtkomt en daarmee geen verband houdt met Defensie. De hoogte van de vrijheidsbijdrage is in het coalitieakkoord bepaald aan de hand van het integrale financiële beeld, waarbij ook is gekeken naar de benodigde investeringen in defensie. Na het vaststellen van de kaders geldt het trendmatig begrotingsbeleid, dat gedurende de kabinetsperiode uitgaat van een scheiding tussen inkomsten en uitgaven. Eventuele aanpassingen aan de inkomstenkant (zoals de vrijheidsbijdrage) hebben op grond van de begrotingsregels geen gevolgen voor de defensiebegroting. Dit geldt ook voor andere overheidsuitgaven.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt of het kabinet kan garanderen dat, in plaats van toekomstige verhogingen van de vrijheidsbijdrage, de 5%-norm ter discussie zal stellen en dat voorrang zal worden gegeven aan noodzakelijke (Defensie-)uitgaven. Het kabinet

[46] Kamerstukken I, 2026/27, 37022 nr. B.
[47] Kamerstukken I, 2026/27, 37022 nr. A.

investeert structureel in de versterking van de krijgsmacht en onze veiligheid. Hiermee groeien de defensie-uitgaven naar 2,8% bbp in 2030 en 3,5% bbp in 2035. Daarnaast is dit kabinet ook voornemens om de NAVO-norm van 3,5% in 2035 wettelijk te verankeren. Voor de onderbouwing van de defensie-uitgaven geldt dat dit kabinet kiest voor de maatregelen die het meeste bijdragen aan het militaire vermogen van Nederland en de NAVO. Hiermee worden de meeste NAVO-capaciteitsdoelstellingen ingevuld.

Het lid van de fractie van Van Gasteren vraagt waarom een stijgende EU-begroting niet één op één gecompenseerd kan worden met een dalende Nederlandse Defensie begroting. De onderhandelingen over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) en Eigenmiddelenbesluit (EMB) lopen momenteel nog. Nederland zet onder andere in op beperking van de stijging van de afdrachten, zoals ook weergegeven in de kabinetsappreciatie bij de nieuwe versie van het onderhandelingskader gedeeld op 21 november jl. door de voorzitter van de Europese Raad[48]. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de mogelijke uitkomst van deze onderhandelingen en het aandeel defensie-uitgaven hierbinnen.

De staatssecretaris van Financiën,

Eelco Eerenberg

[48] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z25883&did=2026D59940